

G CONSELLERIA
O SALUT
I DIRECCIÓ GENERAL
B SALUT PÚBLICA
/ I PARTICIPACIÓ

MEMÒRIA

2016

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	1
LLUITA CONTRA EL TABAQUISME	2
COORDINACIÓ DE SALUT I GÈNERE	5
SERVEI DE PROMOCIÓ DE LA SALUT.....	10
SERVEI DE PREVENCIÓ DE LA MALALTIA	20
SERVEI D'EPIDEMIOLOGIA	27
SERVEI DE SALUT AMBIENTAL.....	41
SERVEI DE SEGURETAT ALIMENTÀRIA I NUTRICIÓ	56
LABORATORI DE SALUT PÚBLICA DE LES ILLES BALEARS	98
UNITAT D'AUTORITZACIONS	103
COORDINACIÓ AUTONÒMICA DE SIDA I SEXUALITAT.....	108
COORDINACIÓ AUTONÒMICA DE DROGUES.....	118
COORDINACIÓ DE L'ESTRATÈGIA DEL CÀNCER.....	139
PROGRAMA DE DETECCIÓ PRECOÇ DEL CÀNCER DE MAMA.....	139
PROGRAMA DE DETECCIÓ PRECOÇ DE CÀNCER COLORECTAL.....	141
REGISTRE POBLACIONAL DE CÀNCER DE MALLORCA	143
COORDINACIÓ DE VACUNACIONS 2016.	145
CENTRE INSULAR DE MENORCA	152
CENTRE INSULAR D'EIVISSA I FORMENTERA	164
ANNEXOS	174

PRESENTACIÓ

Enguany, la Memòria d'Activitats de la Direcció General de Salut Pública i Participació s'ha elaborat d'acord a un guió estructurat, elaborat per nosaltres, que han seguit tots els serveis i totes les coordinacions. Esperam que això en faciliti la lectura. A més, per primera vegada, presentam de manera individualitzada dos dels temes que estam treballant transversalment i que són prioritaris per a la Conselleria de Salut actual: la lluita contra el tabaquisme i salut i gènere.

Com es pot veure a la Memòria, estam desenvolupant i duent a terme una multitud de programes i de campanyes, tant de Protecció de la salut i de Prevenció de les malalties com de Promoció de la salut. Malauradament, els recursos humans de la Direcció General no s'han incrementat i clarament són insuficients amb relació a l'activitat que fem. Esperam que aquesta situació millori a curt termini.

Per als propers anys, tenim pendent una feina de màrqueting social, per poder donar a la Memòria un format més atractiu, més entenedor i accessible per a qualsevol ciutadà o ciutadana o per a qualsevol empresa de les Illes Balears.

Maria Ramos Monserrat

Directora general de Salut Pública i Participació

LLUITA CONTRA EL TABAQUISME

Durant l'any 2015, es va fer una anàlisi sobre la situació del tabaquisme i la lluita contra el tabaquisme a les Illes Balears, disponible al web <http://somriuresensefum.caib.es>

El 2016 hem volgut destacar aquest tema, ja que continua essent una prioritat de Salut Pública i perquè és un exemple de com a la Direcció General de Salut Pública i Participació volem treballar els temes importants: de manera transversal, des de tots els serveis, ja que pensam que només aconseguirem els resultats de salut desitjats si actuam de manera simultània i coordinada des de la prevenció, la protecció i la promoció de la salut.

Una prova d'això és la creació d'un grup multidisciplinari de seguiment del tabaquisme, liderat per la Direcció General de Salut Pública i Participació i compost per personal de la mateixa Direcció i de l'IB-Salut.

1. Ajuda els fumadors a deixar de fumar

Des del Servei de Prevenció de la Malaltia, s'ha coordinat i revisat l'elaboració de les guies d'abordatge individual i grupal per al tractament del tabaquisme. Aquestes guies han estat elaborades pel Servei de Salut.

A Mallorca, els centres de salut han dut a terme en els instituts *tallers per a la prevenció del tabaquisme*. S'han comptabilitzat un total de 47 tallers només de tabaquisme.

Des dels mateixos centres de salut, s'han organitzat, al llarg de l'any, estands informatius on es feien cooximetries. Com es pot veure a la taula següent, malgrat haver-se mantingut el nombre d'estands, s'han duplicat les cooximetries. Concretament, se n'han efectuat 1.151.

Any	Nre. d'estands	Nre. de cooximetries
2013	18	566
2014	15	586
2015	15	527
2016	15	1.151

A Menorca, s'ha creat un blog per facilitar l'accés a la documentació i la coordinació de les intervencions en l'àmbit individual, grupal, escolar i municipal per a l'abordatge del tabaquisme.

A Eivissa, s'han constituït taules informatives per a la *Setmana sense Fum* en tots els centres d'Atenció Primària.

En els centres de salut, s'han dut a terme intervencions individuals, a més d'aconsejar i fer intervencions breus. En totes les Illes, s'han efectuat intervencions grupals com queda reflectit a la taula següent:

GRUPS DE DESHABITUACIÓ TABÀQUICA 2016					
ILLES	GRUPS	CONVOCATS	COMENCEN	ACABEN	NO FUMEN EN ACABAR
MALLORCA	17	270	188	99	62
MENORCA	2		17	10	
EIVISSA/FORMENTERA	5	82	67	35	17
TOTAL ILLES BALEARS	24	352	272	144	79

Evolució dels grups per anys:

Grups de deshabituació tabàquica fets a Atenció Primària de **Mallorca**. Període 2005-2016

ANY	GRUPS	CONVOCATS	COMENCEN	ACABEN	NO FUMEN EN ACABAR
2005	34	492	358	212	152
2006	54	697	519	310	236
2007	34	489	342	194	134
2008	54	852	603	351	272
2009	38	705	509	274	220
2010	54	935	675	386	315
2011	49	863	620	365	301
2012	20	361	253	134	100
2013	11	209	167	79	51
2014	10	189	142	72	50
2015	13	190	151	93	47
2016	17	270	188	99	62
	391	6.291	4.541	2.579	1.949

Grups de deshabituació tabàquica fets a Atenció Primària de **d'Eivissa i Formentera**. Període 2005-2016

ANY	GRUPS	CONVOCATS	COMENCEN	ACABEN	NO FUMEN EN ACABAR
2006	5	13	10	5	5
2007	5	17	12	6	4
2008	5	22	19	10	10
2009	5	24	18	9	9
2010	6	40	32	17	16
2011	6	47	37	18	18
2012	7	63	38	29	24
2013	5	25	21	17	15
2014	6	45	31	17	14
2015*	6	71	50	38	22
2016	5	82	67	35	17
	61	419	316	184	150

Grups de deshabituació tabàquica fets a Atenció Primària de **Menorca**. Període 2005-2016

ANY	GRUPS	CONVOCATS	COMENCEN	ACABEN	NO FUMEN EN ACABAR
2010	2		14	13	11
2011	3		25	23	21
2012	2		16	15	13
2013	1		9	9	6
2016	2		17	10	7
	10		81	70	58

A més de les actuacions realitzades per l'IB-Salut, des del Servei de Prevenció de la Malaltia, s'ha elaborat i posat en marxa un projecte de tractament del tabaquisme amb pegats de nicotina en pacients ingressats per una malaltia pulmonar obstructiva crònica (MPOC) a l'Hospital Universitari Son Espases.

2. Prevenció

Des de la Coordinació Autònoma de Drogues, es duen a terme actuacions de prevenció de consum de tabac en diferents àmbits:

En l'àmbit educatiu, s'ha continuat oferint als centres educatius de les Illes Balears el programa *Respire*. Durant l'any 2016, el programa s'ha implementat amb un total de 8 centres, 48 professors i 1.134 alumnes.

S'ha tornat convocar el concurs de pòsters i clipmetratges en prevenció del consum de tabac en els joves per al curs escolar. Aquest concurs es fa conjuntament amb diverses institucions o entitats: PADIB, Gerència d'Atenció

Primària de Mallorca, AECC, COIBA, IBAMFIC, ABIC. S'han presentat un total de 13 treballs al concurs.

En l'àmbit comunitari, s'ha col·laborat activament en l'organització del Dia Mundial sense Tabac coordinant les diferents activitats que s'han de fer amb totes les entitats socials i sanitàries interessades. S'ha editat, conjuntament amb l'IBAMFIC, tot el material gràfic (10.000 díptics, 4.000 pòsters, 5.000 receptes i 3.000 adhesius) i s'ha distribuït entre les entitats col·laboradores (centres de salut, Administració pública, xarxa d'atenció a les addiccions, hospitals i col·legis oficials). S'ha instal·lat una carpa informativa al centre de Palma en la qual han col·laborat diferents associacions científiques i s'ha fet difusió informativa als mitjans de comunicació.

3. Protecció dels espais sense fum

Respecte al control del compliment de la normativa reguladora de la venda, el subministrament i el consum de tabac que efectuen els serveis de seguretat alimentària i sanitat ambiental, s'han dut a terme les actuacions següents:

Període	Denúncies	Inspeccions	Sancions
Any 2011	215	3.870	90
Any 2012	64	911	95
Any 2013	41	845	94
Any 2014	27	730	121
Any 2015	10	128	28
Any 2016	20	1.146	90

Finalment, cal ressenyar que s'han contestat nou sol·licituds d'informació respecte al tabac a través del correu electrònic de contacte de la nostra web espaisensefum@caib.es

COORDINACIÓ DE SALUT I GÈNERE

1. Descripció del Servei

La finalitat d'aquest Servei és coordinar, proposar i fer el seguiment de les polítiques i estratègies orientades a impulsar la inclusió de la perspectiva de gènere en tots els programes i en les estratègies en salut de la Conselleria per evitar la discriminació i les desigualtats en salut de les dones, i impulsar mesures per prevenir, detectar i atendre casos de violència de gènere.

2. Activitats més rellevants de l'any

Després d'haver fet una anàlisi de la situació a principi de l'any 2016, s'han prioritzat les activitats següents:

- Actualització de la pàgina web del Portal salut: <http://salutigenere.caib.es>. És una pàgina web orientada als professionals de la salut i a la ciutadania en general. Els temes principals que es tracten són: la violència contra les dones, definició i recursos que hi ha; morbiditat i gènere; estratègies d'igualtat; protocols i guies de l'àmbit internacional, nacional i autonòmic en relació amb la perspectiva de gènere en salut; violència de gènere; tracta de dones; salut sexual i reproductiva; mutilació genital femenina, i ús sexista del llenguatge. Educació per a la salut, marc jurídic, informes i estadístiques, bibliografia i enllaços relacionats amb la temàtica.
- Ampliació i actualització del Protocol d'Actuació Sanitària davant la Violència Masclista a les Illes Balears.
- Elaboració del Protocol Autonòmic d'Actuació per a la Prevenció de la Mutilació Genital Femenina conjuntament amb la Direcció General del Servei de Salut de les Illes Balears, la Direcció General de Planificació i Serveis Socials, la Direcció General de Menors i Família, la Direcció General d'Innovació i Comunitat Educativa, i l'Institut Balear de la Dona.
- Col·laboració amb el Ministeri de Sanitat en l'elaboració del Protocol per a l'Actuació Sanitària davant la Tracta de Dones i Nines amb Finalitat d'Explotació Sexual. L'any 2016 n'ha sortit el primer esborrany.
- En el marc de l'actualització del Protocol d'Actuació Sanitària davant la Violència Masclista a les Illes Balears, s'ha elaborat un informe judicial de lesions unificat per a totes les gerències del Servei de Salut de les Illes Balears.
- Elaboració de l'anàlisi de valoració de la violència masclista per introduir als serveis informàtics del Servei de Salut de les Illes Balears per tal de recollir els

indicadors comuns en violència de gènere i poder fer una valoració integral de les dones, de les seves filles i dels seus fills.

- Assignació de la figura de persona referent en violència de gènere a cada centre sanitari. Aquestes persones seran les de contacte, les que fomentaran la realització de sessions clíniques (casos de pediatria, d'educació, de serveis socials...) i les encarregades de col·locar cartells i fulls informatius en llocs visibles, seran les persones més formades en aquest camp.

- Recollida sistemàtica dels indicadors comuns del Sistema Nacional de Salut en violència de gènere.

- Commemoració, el 25 de novembre, del Dia Internacional de la No-Violència de Gènere, amb l'edició d'un vídeo amb totes les fotografies que han enviat els centres sanitaris i els Serveis Centrals de la Conselleria de Salut.

- Informació, prestació de suport tècnic i orientació als professionals de la salut sobre temes relacionats en salut i gènere i en violència de gènere.

- Durant l'any 2016, la Coordinació de Salut i Gènere ha col·laborat activament amb l'Institut Balear de la Dona a l'hora de revisar i de fer esmenes a la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes. Ha format part del grup de persones expertes per elaborar les línies estratègiques del Pacte contra les violències masclistes del Govern de les Illes Balears. Ha participat en taules rodones sobre l'actuació sanitària en violència masclista i agressions sexuals i ha format part del grup de persones expertes per a la valoració dels projectes tècnics presentats per les diferents empreses en el concurs de licitació del Servei d'Atenció Psicològica a Dones Víctimes de Violència de Gènere (SAPD) de l'Ib-Dona.

- Revisió de l'ús del llenguatge no sexista en els documents i en els protocols.

- Coordinació i assessorament per elaborar i implantar el corresponent Pla d'Igualtat de la Fundació Banc de Sang i Teixits de les Illes Balears. Durant l'any 2016, s'ha creat el Comitè Permanent d'Igualtat i s'ha fet el seu reglament; s'ha redactat i fet públic el compromís d'alta direcció; s'ha fixat un cronograma d'activitats; s'ha elaborat i passat una enquesta anònima al personal en temes relacionats amb la igualtat a l'empresa, i s'ha iniciat un estudi quantitatiu i

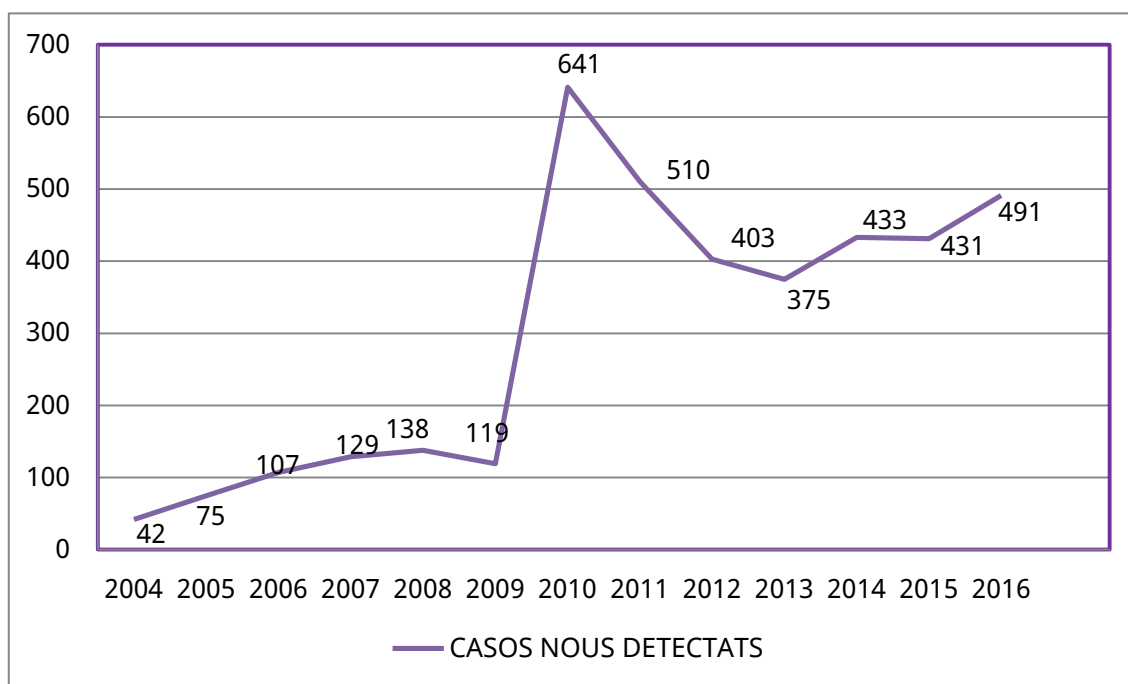
qualitatiu de la situació en matèria d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes a l'empresa.

3. Indicadors

Sis tallers de sis hores que han arribat a 95 professionals. A la taula següent, es presenten les dades classificades per àmbit i per sexe.

Atenció Primària			Atenció Hospitalària			Urgències			Altres			Total		
♂	♀	Total	♂	♀	Total	♂	♀	Total	♂	♀	Total	♂	♀	Total
5	69	74	0	9	9	1	9	10	0	2	2	6	89	95

El gràfic següent representa l'evolució que ha tengut el diagnòstic de violència de gènere (casos nous detectats).

4. Difusió

La difusió s'ha fet mitjançant la participació en taules rodones de diferents jornades. No s'ha publicat cap informe oficial.

5. Grups de treball

- Grup de treball per a l'elaboració del Protocol d'Actuació Sanitària davant la Violència Masclista a les Illes Balears. Durant l'any 2016, s'han efectuat set reunions.
- Grup de treball per a l'elaboració del Protocol Autonòmic d'Actuació per a la Prevenció de la Mutilació Genital Femenina. Durant l'any 2016, s'han fet cinc reunions.
- Grup de treball per elaborar l'Annex de Tracta que s'ha adjuntat al Protocol Comú d'Actuació Sanitària enfront de la Violència de Gènere en el Sistema Nacional de Salut. Durant l'any 2016, s'han efectuat tres audioconferències entre el Ministeri de Sanitat i les diferents comunitats autònomes que hi han col·laborat.
- Grup de treball per elaborar el Pla d'Igualtat de la Fundació Banc de Sang i Teixits de les Illes Balears. Durant l'any 2016, s'han fet dues reunions.

6. Normativa

Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes

SERVEI DE PROMOCIÓ DE LA SALUT

1. Descripció del Servei

El Servei de Promoció de la Salut té com a missió millorar la salut i la qualitat de vida de la població mitjançant un procés que engloba no solament les accions adreçades directament a enfortir les habilitats i les capacitats dels individus, sinó també les adreçades a modificar les condicions socials, ambientals i econòmiques, per mitigar-ne l'impacte en la salut pública i individual. El Servei de Promoció de la Salut treballa sobre cinc àrees d'acció prioritàries: 1) Formulació de polítiques públiques saludables, 2) Creació d'entorns de suport a la salut, 3) Enfortiment de l'acció de la comunitat, 4) Desenvolupament d'habilitats personals per a la vida, i 5) Reorientació dels serveis de salut.

Per aconseguir-ho, el Servei compta amb un equip de quatre persones (dues metgesses, un infermer, una estadística). Rep suport d'altres serveis (Coordinació de Vacunes, Servei de Seguretat Alimentària) i de l'IB-Salut. El Servei no té suport administratiu propi, és compartit amb el del cap del Departament de Protecció de la Salut.

2. Activitats més rellevants de l'any

Entre les activitats més rellevants de l'any es poden destacar:

a) Estudi de la Prevalença de l'obesitat infantil i juvenil a les Illes Balears (EPOIB-II).

Durant l'any 2016, s'ha dissenyat i redactat el protocol del projecte. Durant el mes de setembre, s'ha obtingut la mostra d'alumnes amb un mostreig per conglomerats estratificat monoetàpic. Enguany, el projecte ha rebut una avaluació positiva del Comitè d'Ètica de la Investigació de les Illes Balears (CEI) de la Conselleria de Salut i del Comitè d'Investigació d'Atenció Primària del Servei de Salut de les Illes Balears.

b) Projecte Rutes saludables al voltant dels Centres de Salut

Durant l'any 2016, amb la col·laboració de l'IB-Salut, s'ha continuat amb la creació i la consolidació de més rutes saludables. <http://e-alvac.caib.es/entorno-comunitario.html>. S'ha completat el procés de validació i d'adhesió al projecte de 13 noves rutes i s'ha proporcionat suport a les altres rutes existents. La implantació de cada ruta requereix un mínim de tres sessions amb la comissió de cada ruta.

c) Projecte Mapa d'actius de les Illes Balears

En col·laboració amb Atenció Primària, s'ha impartit la formació bàsica d'actius en salut a EAP de 14 centres de salut. També s'ha fet assessorament per posar en marxa el mapa d'actius en salut als centres de salut que han iniciat aquesta activitat. El procés preveu la depuració de la informació recollida a les fitxes.

d) Projecte "Vida saludable a l'entorn escolar"

Durant l'any 2016, s'han analitzat els resultats dels qüestionaris d'hàbits de vida saludable de l'alumnat que ha participat a la plataforma 2.0 de la comunitat escolar i s'ha redactat un informe d'avaluació dels hàbits de l'alumnat del curs 2015-2016 dels centres de Mallorca i de Menorca.

e) Valoració de la qualitat nutricional dels menús escolars

- Centres públics amb més de tres anys sense valoració: l'actuació ha afectat 57 centres els menjadors dels quals han estat gestionats per 26 empreses.
- Revisió del Plec de prescripcions tècniques (PPT) i del Plec de clàusules administratives (PCA) que regeixen el concurs, adreçat a les empreses elaboradores, que cada any convoca la Conselleria d'Educació per a la concessió del servei de menjador escolar.
- Revisió (trimestral) dels menús guanyadors en el concurs per a la concessió de menjadors escolars a la Conselleria d'Educació curs 2015-2016 (4) i valoració i revisió del curs 2016-2017 (11) .
- Revisió i actualització del monogràfic sobre alimentació saludable de 0-3 anys.

f) Programa "L'escola al mercat"

Durant l'any 2016, s'han explotat els resultats dels qüestionaris dels alumnes que participaren en aquesta activitat durant l'any 2015.

g) Projecte: Sabor del Mediterrani. Sistema d'Acreditació d'Establiments Promotors de la Dieta Mediterrània

Durant l'any 2016, per una banda, s'han establert aliances amb l'Agència de Turisme Balear per impulsar el projecte. Per una altra banda, s'ha treballat amb el Col·legi de Dietistes-Nutricionistes i amb l'equip de recerca PREDIMED i de la UNESCO per a l'elaboració d'un llibre de receptes de dieta mediterrània.

h) Projecte catàleg d'activitats i recursos per a la promoció de l'envelliment actiu i saludable

Durant l'any 2016, s'ha participat en el disseny i en l'elaboració del catàleg d'activitats i de recursos per a la promoció de l'envelliment actiu i saludable. Aquesta iniciativa sorgeix de l'Observatori de Persones Majors de Mallorca de l'IMAS i és fruit del treball del grup de promoció de la salut creat dins la Comissió de Treball d'Autonomia Personal amb l'objectiu de difondre els diferents programes que es fan a Mallorca per a la gent gran.

i) *Projecte: Centres educatius promotors de la salut*

Aquest Projecte compta amb la col·laboració de la Conselleria d'Educació i té com a finalitat que tota la comunitat educativa adopti hàbits de vida saludables en un entorn favorable per a la salut. Aquest projecte persegueix els objectius següents:

- Impulsar la promoció i l'educació per a la salut en els infants i en els joves a partir de projectes de salut en els centres educatius mitjançant la participació de tota la comunitat educativa.
- Integrar l'objectiu de promoció de la salut en els documents de programació de centre.
- Crear un clima escolar positiu en què es conreen les relacions interpersonals positives i satisfactòries i que afavoreixi el benestar emocional i social de tota la comunitat educativa.
- Aprofundir sobre aspectes de promoció i d'educació per a la salut en les diferents àrees curriculars i emprar metodologies actives que fomentin que els alumnes participin en el seu procés educatiu i que desenvolupin les seves competències bàsiques.
- Propiciar el desenvolupament de sinèrgies entre els sectors educatiu, sanitari, juvenil i social i altres sectors que es considerin oportuns mitjançant els mecanismes de coordinació necessaris per afavorir un clima de benestar i de salut.

El projecte treballa els eixos temàtics següents: alimentació saludable i vida activa, benestar i salut emocional, educació afectiva i sexual, prevenció de les conductes addictives, i seguretat i prevenció de riscos.

Durant el curs 2015/16 hi han participat 30 centres: 26 a Mallorca, 3 a Eivissa i 1 a Menorca. S'ha fet la valoració i el seguiment dels projectes presentats i l'assessorament individualitzat dels centres.

Han estat acreditats 16 centres com a centres educatius promotors de la salut.

S'ha participat en la Comissió Tècnica Salut – Educació, en l'elaboració d'eines que facilitin la feina dels centres com el qüestionari de anàlisi dels CEPS, i en la Guia

per elaborar el projecte de centre i en la convocatòria per al curs 2016/17 en la qual s'han incorporat les directrius de la SHE.

S'ha fet la II Jornada de Promoció i Educació per a la Salut en els centres educatius de les Illes Balears. La participació en la Jornada ha estat la següent:

- Docents: 79
- No docents: 54
- Connexió *streaming*: 94 de punta i 50 de mitjana

S'ha oferit formació en avaluació dels programes de promoció de la salut, mitjançant el curs "Com avaluar programes i polítiques de salut pública?" als professionals de diferents entitats que fan feina en l'entorn educatiu.

j) Projecte: Centres sanitaris promotors de la salut

Les activitats més rellevants d'aquest projecte són:

- Creació del formulari en línia per a l'avaluació del Centre sanitari com a promotor de la salut
- Reunions de treball amb els responsables dels centres sanitaris candidats
- Disseny de continguts de la comunitat virtual per a la posada en marxa del projecte (LifeRay)

k) Projecte: Empreses saludables promotores de la salut

- Creació del formulari en línia per a l'avaluació adreçat als serveis de prevenció de les empreses
- Creació d'un grup de treball (durant l'any 2016, s'han fet dues reunions).

l) Projecte: Qualitat nutricional de màquines de venda automàtica a l'Administració

Al llarg de 2016, s'ha dissenyat un estudi per conèixer els continguts de les màquines de venda automàtica en els edificis de l'Administració. S'ha recollit informació del producte i s'ha fet una valoració nutricional respecte al contingut de greixos, sucre i sal, entre d'altres nutrients. Una vegada analitzats els resultats, s'ha preparat un informe amb propostes de millora.

m) Reconeixement de la Comissió Europea com a Reference Site en el marc de l'Estratègia per a l'Envel·liment Actiu. EIP-AHA. Desembre 2016

3. Indicadors

	2016
Programa Rutes Saludables	
Disseny i posada en marxa de noves rutes saludables	13
Nombre de reunions amb les comissions de rutes saludables	39
Entitats i institucions col·laboradores	39
Projecte Mapa d'Actius en Salut	
Entitats i institucions col·laboradores	44*
Centres de salut que han iniciat el Mapa d'actius	4
Sessions de formació d'EAP de centres de salut en Actius en Salut	14
Programes de promoció de Salut a l'Escola	
Escoles participants al projecte Vida saludable en l'entorn escolar	12
Alumnat participant al projecte Vida saludable	342
Escoles participants al projecte Centres Promotors de Salut CEPS	30
Menjadors escolars en el programa de Valoració de menús	72
Nombre de reunions de les comissions Educació-Salut	15
Programa de promoció de Salut als Centres sanitaris	
Nombre de reunions amb centres hospitalaris	5
Altres	
Informes anuals efectuats durant l'any	3
Jornades i congressos científics i professionals (assistència)	13
Cursos en aspectes tècnics (assistència)	12

4. Difusió

a) Informes

- Hàbits de la població escolaritzada a Menorca
- Hàbits de la població escolaritzada a les Illes Balears
- Protocol de l'Estudi de l'obesitat infantil i juvenil de les Illes Balears. EPOIB-II

b) Nota de premsa

<https://www.infosalut.com/index.php/investigacio/noticies-investigacio/estudis-i-projectes/4086-ap-mallorca-direccio-general-salut-publica-participaco-han-participat-xviii-encuentro-pacap-oct-2016>

c) Material editat

Edició del material de promoció de les rutes saludables creades (6.000 exemplars de tríptics, un panell informatiu i la pàgina web per a cada nova ruta creada), 2016.

d) Altres activitats

- Caminada amb un grup de devers 50 persones el Dia de les Illes Balears
- Presència a l'estand de les Illes Balears per a la promoció dels diferents programes i materials d'educació per a la salut

5. Grups de treball

L'equip del Servei participa en diferents grups de treball:

- Comissió mixta Educació-Salut
- Grup Tècnic Assessor en l'Estratègia NAOS en representació de les Illes Balears, de l'Agència de Seguretat Alimentària i Nutrició AESAN del Ministeri de Sanitat i Consum
- Grup Tècnic de l'Estratègia de Promoció de la Salut i Prevenció de la Malaltia del SNS en representació de les Illes Balears
- Grup de Treball sobre Avaluació d'Impacte en Salut. Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears. Secció Salut Pública
- Coordinació amb l'IBESTAT de les operacions estadístiques de la Conselleria de Salut previstes en el Pla d'Estadística de les Illes Balears
- Grup tècnic de Diabetis de la Conselleria de Salut, dins el marc de l'Estratègia en Diabetes del SNS
- Grup tècnic d'Ictus de la Conselleria de Salut, dins el marc de l'Estratègia en Diabetes del SNS
- Grup de recerca en Salut Pública de les Illes Balears (GISPIB)
- Grup de treball per a la prevenció de l'obesitat
- Adhesió a la Alianza de Salud Comunitaria. Desembre 2016
- Grup Tècnic per a la posada en marxa del programa de pacient actiu dins el marc de l'Estratègia de Cronicitat
- Reference site EIP-AHA

6. Normativa

- Conveni Universidad Complutense de Madrid per a la realització de pràctiques acadèmiques externes curriculars dels estudiants de grau de Nutrició Humana i Dietètica

- Conveni REUS Red Española de Universidades Saludables
- Conveni UIB per a la realització de pràctiques acadèmiques externes curriculars dels estudiants d'Infermeria, Infermeria Comunitària i Geografia

7. Docència

a) Impartida:

- Curs pràctic de Participació Comunitària i Salut. Del 4 al 6 d'abril de 2016. 10 hores de formació, acreditat per la Comissió de Formació Continuada de les Illes Balears. Docents: Guillem Artigues Vives, Elena Cabeza Irigoyen i Juana M. Janer Llobera. Assistents: 16 (5 metges, 6 infermers, 2 fisioterapeutes, 1 treballador social, 1 auxiliar administratiu i 2 veterinaris)
- VI Trobada de Participació Comunitària de les Illes Balears. 21 d'octubre de 2016. Lloc: Santa Maria (Ca ses Mestres). Participació en el Comitè organitzador de la VI Trobada de Participació Comunitària. 110 assistents
- Taller "Cercam salut, sortim a la Comunitat" en la VI Trobada de Participació Comunitària de les Illes Balears. Docents: Juana M. Janer, Yolanda Cáceres, Kata Núñez, Yolanda Muñoz, Elena Valverde, Esperanza Pascual, Josefa Gregori, Carlos Vecina, Micaela Lull i Trinidad Planas. Assistents 25 en total (9 inscrits a la Trobada + 16 ciutadans de Santa Maria)
- VIII Diploma de Especialización en Promoción de la Salud. Docent: Elena Cabeza. Escuela Andaluza de Salud Pública. Campus virtual
- Sessió formativa de la DGSPiP. Promoció de la Salut. Docent: Elena Cabeza
- II Jornada de Promoció i Educació per a la Salut en els centres educatius de les Illes Balears. Organització de la Jornada i participació d'una tècnica en l'organització del programa. Docent: Elena Tejera. UIB. 10 de novembre de 2016

b) Rebuda

- Organització i assistència al curs d'Avaluació de Programes i Polítiques en Salut Pública organitzat per l'Agència de Salut Pública de Barcelona
- Curs Parentalidad Positiva del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, Estratègia de Promoció de la Salut i Prevenció en el SNS

- Curs Salut Local. Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, Estratègia de Promoció de la Salut i Prevenció en el SNS
- Curs Educación para la Salud Individual sobre Estilos de Vida. Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, Estratègia de Promoció de la Salut i Prevenció en el SNS
- Curs de Detección y Manejo de Fragilidad y Caídas en Personas Mayores. Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, Estratègia de Promoció de la Salut i Prevenció en el SNS
- Curs sobre Consejo Breve de Salud sobre Estilo de Vida. Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, Estratègia de Promoció de la Salut i Prevenció en el SNS

8. Recerca

a) Projectes de recerca

- “Efectividad del uso de tecnologías de la información y comunicación en el incremento de actividad física y pérdida de peso en sujetos obesos y sedentarios. ECA. Estudio EVIDENT III”; investigador principal: Ignasi Ramírez; entitat finançadora: Ministeri d’Economia i Competitivitat, Institut de Salut Carlos III. (2016-2019)
- “Desigualdades socioeconómicas en la distribución geográfica de la mortalidad en Palma de Mallorca (2000-2015): MEDEA3”. Investigador principal: Miguel Martínez Beneito

b) Articles

- Cabeza E, March S, Cabezas C, Segura A. Promoción de la salud en atención primaria. Gac Sanit. 2016 Nov;30 Suppl 1:81-86

c) Ponències

- Encontre: Avanzando en comunidad. Análisis de la encuesta sobre iniciativas de salud comunitaria. Grupo de trabajo de la Alianza de Salud Comunitaria. Escola d’Estiu de Salut Pública. Llatzaret de Maó, setembre 2016
- Encontre: IV Jornada de actividad física y salud. Alimentación y ejercicio físico. Recomendaciones para el control del peso corporal. Escola d’Estiu de Salut Pública. Llatzaret de Maó, setembre 2016.

- Encontre: Dieta mediterránea y estilo de vida como promoción del turismo de salud y estrategia de RIS3. Escola d'Estiu de Salut Pública. Llatzaret de Maó, setembre 2016
- XVIII Jornada Pacap (Programa de Actividades Comunitarias en Atención Primaria): Taula temàtica "Alianza Comunitaria" amb la ponència "Resultados de cuestionario sobre iniciativas en Salud Comunitaria". Saragossa, novembre 2016. SemFYC.

d) Comunicacions

- "Formación básica en activos en salud en los equipos de atención primaria de una comunidad autónoma". Autors: Juana Maria Janer Llobera, del Centre de Salut del Camp Redó (UB Son Sardina); Guillem Artigues i Elena Cabeza Irigoyen, de la Direcció General de Salut Pública i Participació de la Conselleria de Salut; Efrén Moncada Ocanto i Neus Salas Valero, del Centre de Salut de Manacor, i Clara Vidal Thomàs, del Gabinet Tècnic de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca. Comunicació oral al XVIII Encuentro PACAP. Saragossa 24 i 25 de novembre de 2016. SemFYC
- "Estrategia para fortalecer la acción comunitaria". Autors: Elena Cabeza Irigoyen i Guillem Artigues de la Direcció General de Salut Pública i Participació de la Conselleria de Salut; Juana Maria Janer Llobera, del Centre de Salut del Camp Redó (UB Son Sardina); Monserrat Gómez Alonso i Ana Mascaró del Centre de Salut Escola Graduada. Comunicació oral XVIII Encuentro PACAP. Saragossa 24 i 25 de novembre de 2016. SemFYC

e) Altres activitats

- Assistència a l'encontre sobre "Salud urbana, del conocimiento científico a las políticas públicas" organitzat per la FEMP, RECS i el Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat en el marc de la XXVII edició de l'Escola de Salut Pública de Menorca. Guillem Artigues

9. Altres activitats

- Participació en el Comitè organitzador i científic de la VI Trobada de Participació Comunitària. Santa Maria del Camí, octubre 2016
- Participació en el XVIII Encontre Pacap (Programa de Actividades Comunitarias en Atención Primaria) Saragossa, novembre 2016
- Organització de l'Encontre: Avanzando en comunidad. Grupo de trabajo de la Alianza de Salud Comunitaria. Escola d'Estiu de Salut Pública. Llatzaret de Maó, setembre 2016

- Participació en la Jornada 20 años carta Ottawa. Moderació de la taula “Enfortir l’acció comunitària”. Girona, desembre 2016
- Participació a la Comissió salut ICI-GREC. Obra Social la Caixa
- Manteniment i actualització de la pàgina web Estratègia Saludable i Vida Activa
- Manteniment de la Comunitat Escolar 2.0 i millores de funcionament de la gestió interna (*backoffice*)

SERVEI DE PREVENCIÓ DE LA MALALTIA

1. Descripció del Servei

Les activitats d'aquest Servei són les que recull l'Ordre de la Consellera de Salut, de 12 de juliol de 2016, per la qual s'aprova l'atribució de funcions als llocs de feina de la Conselleria de Salut i del Servei de Salut de les Illes Balears (BOIB 94, de 26 de juliol de 2016)

Els temes que s'han treballat l'any 2016 han estat els següents:

- **Programa de Prevenció de Càncer de Còlon i de Recte** (fins al mes de juny de 2016, data en què va passar a la Coordinació de l'Estratègia del Càncer), adreçat a la reducció de la incidència i de la mortalitat per càncer colorectal mitjançant la detecció i el tractament de les lesions precanceroses i del càncer en estadis inicials amb el test de detecció de sang oculta en femta (TSOF) en els homes i en les dones de 50 a 69 anys amb caràcter biennal i, si la prova és positiva, una colonòscopia diagnòstica i/o terapèutica.
- **Programa de Prevenció del Càncer de Mama** (fins al mes de juny de 2016, data en què va passar a la Coordinació de l'Estratègia del Càncer), establert l'any 1997 i adreçat a la reducció de la incidència i de la mortalitat per càncer de mama mitjançant la detecció precoç amb mamografies biennals a les dones de 50 a 69 anys.

Com que aquests dos programes, el de Prevenció de Càncer de Mama i el de Prevenció de Càncer de Còlon i de Recte, han passat a la Coordinació de l'Estratègia de Càncer, la seva activitat queda descrita a l'apartat de la memòria reservat per a l'esmentada Coordinació.

- **Programa de cribatge neonatal de malalties endocrinometabòliques:** és un programa poblacional de prevenció secundària per identificar precoçment els nadons afectats per determinades malalties incloses en la cartera de serveis comuns bàsics del Servei Nacional de Salut y per poder emetre un diagnòstic i un tractament adequat per evitar seqüeles i complicacions i per garantir una qualitat de vida millor.
- **Programa de cribatge neonatal de la hipoacúsia:** aprovat pel Decret 48/2003, de 9 de maig (BOIB núm. 68, de 15 de maig de 2003). És un programa poblacional i gratuït de prevenció secundària per identificar precoçment, mitjançant otoemissions acústiques abans de l'alta hospitalària, els nadons afectats de sordesa en qualsevol grau atesa la importància de la detecció precoç per fer un diagnòstic primerenc i,

d'aquesta manera, iniciar un procés mèdic i educatiu al més aviat possible que ajudi a millorar els aspectes comunicatius i lingüístics i a evitar possibles repercussions en el desenvolupament global de la persona.

- **Programa de cribatge escolar de la hipoacúsia**

Destinat als alumnes de primer de primària de tots el col·legis públics i privats, concertats o no concertats. El diagnòstic precoç i el tractament adequat contribueixen a prevenir el fracàs escolar atesa la incidència negativa que comporta la pèrdua auditiva sobre l'aprenentatge. S'apliquen tècniques d'impedanciometria i d'audiometria.

Per als programes de detecció precoç neonatal de malalties endocrino-metabòliques, detecció precoç neonatal d'hipoacúsia i detecció escolar d'hipoacúsia comptam amb una metgessa especialista en otorrinolaringologia, tres infermeres i un infermer, i un auxiliar administratiu.

- **Tabaquisme**

- Participació en un nou grup de treball sobre tabaquisme, integrat per personal de la DGSPiP
- Revisió de les guies d'abordatge grupal i individual per al tractament del tabaquisme elaborades pel Servei de Salut
- Elaboració i posada en marxa d'un projecte de tractament del tabaquisme amb pegats de nicotina en pacients ingressats a l'Hospital Universitari Son Espases per MPOC

- **Salut laboral**

- Participació en les reunions del grup de treball d'Amiant, integrat per representants de l'INSS, del Servei de Salut i de la DGSPiP, per a l'establiment del circuit de canalització dels treballadors de l'amiant.
- Participació en el grup de treball, format en l'últim trimestre de l'any i integrat per personal de diferents serveis de la DGSPiP, per valorar les tasques que s'han d'efectuar l'any 2017.

Una metgessa s'ocupa dels programes de Tabaquisme i de Salut laboral.

-Lactància materna: creació d'un grup de treball per revisar la Guia de lactància materna antiga de cara a l'actualització i reedició.

Per al Programa de lactància materna, disposam d'una de les infermeres del Programa d'Hipoacúsia Escolar.

2. Activitats més rellevants de l'any

- *Dia Mundial contra el Càncer de Còlon* (31 de març de 2016), s'instal·là una carpa informativa a la plaça d'Espanya d'Inca per donar informació a totes les persones interessades en el Programa de Prevenció de Càncer de Còlon i de Recte de les Illes Balears.
- *I Jornada autonòmica sobre la prevenció del càncer de còlon i de recte*: es va fer el dia 15 d'abril de 2016 a l'Hospital Son Llàtzer. Estava adreçada a tots els professionals sanitaris i, en especial, a tots els implicats en la detecció precoç de càncer per donar a conèixer els aspectes rellevants del Programa de Detecció Precoç de Càncer de Còlon i de Recte de les Illes Balears i millorar el grau de coneixements en aquests tipus de programes.
- *Assistència a la XIX Reunió Anual de la Xarxa de Programes de Cribratge de Càncer*, Lanzarote, de l'11 al 13 de maig, i presentació de la ponència "Enquesta sobre sedació en colonoscòpia".
- *Ampliació del Programa de cribratge neonatal de malalties endocrino-metabòliques*: des del 19 d'abril, per modificacions del nombre de malalties endocrinometabòliques, d'acord amb l'Ordre SSI/2065/2014, de 31 d'octubre, per la qual es modifiquen els annexos I, II i III del Reial Decret 1030/2006, de 15 de setembre, pel qual s'estableix la cartera de serveis comuns del Sistema Nacional de Salut i el procediment per a la seva actualització, es detecten set malalties (en lloc de tres):
 1. Hipotiroïdisme congènit
 2. Fenilcetonúria
 3. Fibrosi quística
 4. Deficiència d'acil-coenzima A-deshidrogenasa de cadena mitjana (MCADD)
 5. Deficiència de 3-hidroxiacil-coenzim A-deshidrogenasa de cadena llarga (LCHADD)
 6. Acidèmia glutàrica tipus I (GA-I)
 7. Anèmia falciforme
- *Actualització de la Cartilla de Salut Infantil* en col·laboració amb la Coordinació de vacunes, per canvis en els continguts (augment de malalties que s'han de detectar en el Programa de cribratge neonatal de malalties endocrinometabòliques, canvis en el protocol del Programa de cribratge neonatal d'hipoacúsies i canvis en el calendari vacunal)

3. Indicadors

1. PROGRAMA POBLACIONAL DE CRIBRATGE NEONATAL DE MALALTIES ENDOCRINOMETABÒLIQUES:

- Nombre de nadons a l'any 2016: 10.597
- Hipotiroïdisme congènit (HC): 28 positius (25 en seguiment sense diagnòstic definitiu, 2 ectòpies sublinguals i 1 dishormonogènesi)
- Fenilcetonúria (PKU): 0 casos
- Fibrosi quística (FQ): 1 afectat i 7 portadors sans
- Deficiència d'acil CoA deshidrogenasa d'àcids grassos de cadena mitjana (MCADD): 0 casos
- Deficiència de la 3-hidroxiacil CoA deshidrogenasa d'àcids grassos de cadena llarga (LCHADD): 0 casos
- Acidèmia glutàrica tipus I (GA-I): 1 afectat
- Anèmia falciforme (AF): 1 afectat i 42 portadors

2. PROGRAMA POBLACIONAL DE DETECCIÓ NEONATAL D'HIPOACÚSIES

RESUM DELS RESULTATS DEL CRIBRATGE AUDITIU NEONATAL 2016														
	HUSE	HSLI	HMAN	HCIN	Rotger	Palmaplanas	Miramar	HGMO	C.Menorca	C. Misses	P.V.Rosario	H. Formen.	Altres	Total
Nre. naixements	1.884	2.119	930	872	1.122	905	564	624	106	1.144	171	102	54	10.597
Nre. registres	1.881	2.103	910	872	1.097	898	544	592	99	1.005	148	96	24	10.269
Nins cribrats	1.854	2.078	906	869	1.097	894	543	592	99	1.004	148	96	24	10.204
Cobertura	98,41%	98,07%	97,42%	99,66%	97,77%	98,78%	96,28%	94,87%	93,40%	87,76%	86,55%	94,12%	44,44%	96,29%
"Passa" bilateral en 1r filtre	89,43%	90,13%	91,06%	86,77%	98,72%	90,83%	99,63%	91,89%	100,00%	98,71%	99,32%	94,79%	100,00%	92,53%
"Passa" bilateral en 2n filtre	97,08%	96,29%	98,90%	98,74%	100,00%	99,33%	99,82%	95,61%	100,00%	-	-	-	100,00%	98,04%
Factors de risc	14,25%	6,94%	4,07%	6,77%	7,20%	1,78%	2,39%	5,91%	9,09%	1,09%	0,00%	9,38%	8,33%	6,66%
Cribratge incomplet	7	23	2	5	0	2	0	10	0	49	-	-	-	98
Cribratge no realitzat	3	9	2	1	0	1	0	0	0	16	-	-	-	32
No autoritzats	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2	-	-	-	4
Èxitus	11	4	0	0	0	0	0	0	0	15	-	-	-	30
Casos passats a diagnòstic	4	3	1	3	0	1	0	3	0	15	-	-	-	30
Diagnòstic no realitzat	1	0	0	0	0	1	0	3	0	5	-	-	-	10
Audició normal	1	0	1	1	0	0	0	0	0	3	-	-	-	6
En procés de diagnòstic	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	-	-	-	2
Diagnòstic de sordesa	2	2	0	2	0	0	0	0	0	6	-	-	-	12

3. PROGRAMA DE DETECCIÓ ESCOLAR D'HIPOACÚSIES

<u>CRIBRATGE AUDITIU ESCOLAR CURS 2015-2016</u>				
	Mallorca	Menorca	Eivissa i Formentera	Total
Nins matriculats	9.287	878	1.517	11.682
Nins revisats	7.753	849	1.275	9.877
Incidència	83%	97%	84%	85%

<u>ACTIVITAT DE LA UNITAT D'HIPOACÚSIES</u>								
	VISITES METGE		PROVES D'INFERMERIA				PROVES MÈDIQUES	
2016	1a	2a	IMP	ATL	ATS	OEA	aABR PE/ee	Expl. esp.
TOTAL	415	451	717	590	198	105	53	81

IMP: Impedanciometria

ATL: Audiometria tonal liminar

ATS: Audiometria tonal supraliminar

OEA: Otoemissions acústiques

aABR/PEee: Potencials evocats auditius

Expl.Esp: Exploració especial

Cribratge neonatal - - - - - 62

Seguiment de factors de risc - - - - -135

Nins diagnosticats amb sordesa neurosensorial - - - - - 18 (4 nounats i 14 escolars)

4. Docència

a) Cursos rebuts

- IX REUNIÓN NACIONAL DE LA COMISIÓN PARA LA DETECCIÓN PRECOZ DE LA HIPOACUSIA
Santander 30 de setembre - 1 d'octubre de 2016
organitza: CODEPEH
- XIII CURSO TEÓRICO-PRÁCTICO DE AUDIOLOGÍA CLÍNICA
Madrid, 6 - 7 de maig de 2016
organitza: Prof. JPOCH BROTO, prof. F. Rodríguez Gómez
Servei d'ORL de l'Hospital Clínico San Carlos
- XIV CURSO SOBRE IMPLANTES COCLEARES
Pamplona, 2 - 3 - 4 de març de 2016
organitza: Clínica Universitaria de Navarra

b) Cursos impartits

- TUTORIA DE PRÀCTIQUES CLÍNiques D'ALUMNES DEL GRAU EN INFERMERIA CURS 2015/2016
Nre. d'alumnes: 2 hores: 14 h
- ACTUALITZACIÓ EN EL CRIBRATGE DE LES MALALTIES ENDOCRINOMETABÒLIQUES I DE LA SORDESA INFANTIL
Organitzat per la Direcció General de Salut Pública i Participació

Impartit en:

a. Clínica Palmaplanas, 18 de maig i 1 de juny de 2016 2 hores

b. Hospital d'Inca, 2 i 3 de juny de 2016 4 hores

c. Hospital de Manacor, 13 de juny de 2016 2 hores

SERVEI D'EPIDEMIOLOGIA

Els centres insulars de Menorca i d'Eivissa, a través de les unitats d'Epidemiologia, duen a terme totes les tasques de vigilància epidemiològica o de coordinació de plans i programes que corresponen als seus territoris. Aquestes unitats han participat en l'elaboració de totes les dades que es presenten en aquest document.

1. Descripció del Servei

- Sistema de vigilància epidemiològica de les malalties de declaració obligatòria. El sistema es basa sobretot en la notificació de casos des de la xarxa assistencial. La recollida de la informació està sistematitzada en els protocols consensuats per les unitats d'Epidemiologia de les comunitats autònomes en el marc de la Ponència Nacional de Vigilància Epidemiològica coordinada des del CNE i que, després, la Xarxa de Vigilància Epidemiològica de les Illes Balears adapta a les seves necessitats.
- Sistema de vigilància epidemiològica dels brots epidèmics. És el segon sistema bàsic de la xarxa de vigilància epidemiològica a la nostra Comunitat. La investigació de brots implica bàsicament la detecció, la recollida de dades, l'anàlisi de la informació, les recomanacions de control i intervenció, i l'elaboració i difusió d'informes finals.
- Sistema d'informació sobre sida-VIH. Tant la sida com els nous diagnòstics d'infecció per VIH són MDO amb certes especificitats de vigilància (circuit, coordinació específica nacional, etc.).
- Vigilància de la grip a través de xarxa sentinella. Vigilància de casos greus. Recull informació individualitzada tant epidemiològica com microbiològica dels casos de grip detectats per una mostra de metges de família i pediatres de centres de salut. A partir de l'any 2010, el sistema de vigilància sentinella de grip incorpora de manera estable un subsistema de vigilància de casos greus hospitalitzats a l'Hospital Universitari Son Espases.
- Registre de la malaltia de Creutzfeldt-Jacob. Es tracta d'una malaltia de notificació obligatòria, de baixa incidència i amb algunes especificitats del sistema de vigilància. La vigilància es va implantar a Espanya i de manera sistematitzada arran de la detecció de la nova variant de la malaltia. En la gestió d'aquest sistema, intervenen les unitats insulars d'epidemiologia.
- Registre de les interrupcions voluntàries d'embaràs. Aquest registre respon a les exigències de vigilància previstes a la normativa corresponent.
- Sistema d'informació permanent sobre addicció a drogues. Sistema d'informació coordinat per l'Observatori Espanyol sobre Drogues que és

vigent des de l'any 1988. Consisteix en el monitoratge de tres indicadors indirectes del consum de drogues: "Admissions a Tractament", "Urgències Hospitalàries" (cobertura només a l'Hospital Can Misses d'Eivissa i gestionat des del Centre Insular d'Eivissa) i "Mortalitat".

- Sistema d'informació sobre l'onada de calor. El sistema de vigilància és constituït per indicadors meteorològics, de mortalitat, de demanda assistencial i per la notificació de casos.
- Registre de mortalitat. Activitat integrada al Servei des del mes de novembre de 2008.
- Registre de malalties rares. Els objectius bàsics del registre (implantat a partir de l'any 2012) són conèixer l'impacte poblacional del problema i les característiques epidemiològiques que el conformen.
- Registre de resposta a incidències. Inclou activitats no previstes en altres sistemes o registres.
- Coordinació de plans. Inclou el Pla d'Erradicació de la Poliomièlitis (sistema de vigilància epidemiològica de les paràlisis flàccides agudes), el Pla d'eliminació del xarampió i de la rubèola congènita i el Programa de vigilància, control i prevenció de la tuberculosi.

a) Personal

- Serveis Centrals. Mallorca

Perfil	Àmbit activitat	Àmbit detall	Notes
medicina	Vigilància	vigilància, coordinació	
medicina	Vigilància	grip, brots, tuberculosi	IB-Salut
medicina	Vigilància	vigilància	
medicina	Malalties rares	malalties rares	FISIB projecte
medicina	RM	RM	
infermeria	Vigilància	grip, brots, SEIPAD, MDO	
infermeria	Vigilància	brots, MDO	
infermeria	Vigilància	brots, MDO, IVE	IB-Salut
infermeria	Vigilància	brots, MDO, tuberculosi	
administració	Vigilància	suport administratiu	

MDO: Malaltia de declaració obligatòria

SEIPAD: Sistema d'informació permanent sobre addicció a drogues

- Unitat d'Epidemiologia d'Eivissa: dos tècnics (medicina i infermeria) a temps parcial

Nota. Durant una gran part de l'any 2016, només hi ha hagut un tècnic (medicina) a causa d'una baixa no substituïda d'una infermera. Això ha repercutit molt especialment en l'activitat relacionada amb l'indicador "Urgències" (SEIPAD).

- Unitat d'Epidemiologia de Menorca: dos tècnics (medicina i infermeria) a temps parcial

2. Activitats més rellevants de l'any

a) Registre de Malalties Rares

- Validació dels registres de: malaltia de Buerger, malaltia de Huntington, malalties neuromusculars rares, hemofílies, telangièctasis hemorràgiques, malalties metabòliques hereditàries. Anomalies congènites
- Elaboració de l'Informe sobre Mortalitat per Malalties Rares de les Illes Balears (2013)
- Presentació oral SEE 2016 a Sevilla: "Enfermedad de Buerger, Registro poblacional de enfermedades raras de las Islas Baleares". 14 de setembre de 2016.
- Revisió de 729 històries clíniques.

b) Programa de Vigilància, Control i Prevenció de la Tuberculosi

- Investigació i elaboració dels informes finals corresponents a tres brots de tuberculosi que han requerit estudis de contactes amb una especial col·laboració dels clínics que atenen el Centre Penitenciari de Palma i els de l'IB-Salut amb l'objectiu de fer arribar aquesta informació als notificadors i als col·laboradors de cada estudi.
- Revisió de 700 històries clíniques (casos).
Revisió de 1.074 històries clíniques (contactes).

c) Vigilància de la Grip a través de Xarxa Sentinella. Vigilància de Casos Greus

- Organització de la XV Jornada de la Xarxa Sentinella de Grip de les Illes Balears
- Continuació de la participació en l'estudi CYCEVA d'efectivitat vacunal
- Participació en les publicacions d'articles relacionats amb estudis d'efectivitat vacunal de grip
- Revisió de 905 històries clíniques

d) Registre de Mortalitat

- Desenvolupament d'una nova sistemàtica de treball, que ha permès optimitzar la comunicació amb l'IBESTAT i millorar el control de qualitat de la codificació de causes de mort.
- Anàlisi mensual de les causes més freqüents de mort en totes les defuncions, segons el sexe i segons el butlletí de notificació, amb la finalitat d'orientar cap a anàlisis específiques de causes de mort sobre les quals cal actuar de manera prioritària.

e) Sistema de Vigilància Epidemiològica de Malalties de Declaració Obligatòria

- Revisió, actualització i difusió de protocols de vigilància o de documents relacionats: chikungunya, Zika, dengue, sífilis, infecció gonocòccica, arbovirosis, meningitis meningocòccica, MI per *Haemophilus Influenzae*, febre Crimea Congo, picades de paparres, malaltia per West Nile virus
- Revisió de 3.113 històries clíniques
- Elaboració i difusió de l'Informe Anual de Vigilància, 2015

f) Sistema d'Informació sobre VIH-Sida

- Revisió de 412 històries clíniques

g) Registre de les Interrupcions Voluntàries d'Embaràs

- Revisió de 278 històries clíniques
- Elaboració i difusió de l'Informe Anual, 2015

3. Indicadors bàsics

a) Sistema de Vigilància Epidemiològica de Malalties de Declaració Obligatòria

	Mallorca	UE Menorca	UE Eivissa	Total
Protocols numèrics processats	41.848	3.770	7.194	52.812
Reclamacions de notificacions	102	23	44	169
Alta de casos en el sistema: procedència hospitalària	428	23	80	531
Alta de casos en el sistema: procedència A. Primària	233	25	105	363
Resta d'altres de casos en el sistema	-	-	-	202
Històries clíniques revisades	2.607	192	314	3.113

b) Vigilància Epidemiològica dels Brots Epidèmics

Dades sobre brots amb investigació iniciada durant l'any 2016			
	Brots alimentaris	Brots no alimentaris.	Total
Nre. de brots	21	23	44
Nre. d'enquestes	190	162	352
Nre. d'històries clíniques revisades	149	208	357

c) Sistema d'informació sobre Sida-VIH

	Mallorca	UE Menorca	UE Eivissa	Total
Històries clíniques revisades	321	16	75	412
Casos incorporats (sida). Altes en el sistema el 2016	10	3	0	13
Casos incorporats (VIH). Altes en el sistema el 2016	68	1	10	79

d) Vigilància de Grip a través de la Xarxa Sentinella. Vigilància de Casos Greus

Dades referides a la temporada gripal 2015-2016				
	Mallorca	UE Menorca	UE Eivissa	Total
Mostres gestionades	160	5	14	179
Protocols numèrics processats	-	-	-	1.064
Protocols individualitzats processats	-	-	-	548
Històries clíniques revisades	-	-	-	905

e) Registre de la Malaltia de Creutzfeldt-Jacob

Notificacions investigades l'any 2016	0
Casos donats d'alta en el registre durant l'any 2016	0
Notificacions investigades (dada acumulada des de l'inici del registre)	29
Casos d'alta en el registre (dada acumulada des de l'inici del registre)	22

f) Registre de les Interrupcions Voluntàries d'Embaràs

Protocols rebuts, depurats, codificats i introduïts al sistema	3.191
Històries clíniques revisades	278

g) Sistema d'Informació Permanent sobre Addicció a Drogues (SEIPAD)

Indicador "Inicis de tractament per consum de substàncies psicoactives"	
Protocols depurats i introduïts	1.544
Històries clíniques revisades	178
Indicador "Urgències hospitalàries en consumidors de substàncies psicoactives"	
Històries revisades	7.906
Històries depurades i introduïdes al sistema informàtic	259
Indicador "Mortalitat per reacció aguda a substàncies psicoactives"	
Protocols revisats, depurats i introduïts	42

h) Onada de Calor

Indicador de temperatures	5 alertes de nivell 1
Indicador d'urgències hospitalàries	Sense activitats destacables
Indicadors de mortalitat	5 alertes rebudes
Comunicacions de "cop de calor" investigades	5
Comunicacions confirmades com a "cop de calor"	1

i) Registre de Mortalitat

Butlletins estadístics de defunció codificats i validats (BED). Distribució per mes			
Mes	Núm. BED	Mes	Núm. BED
Gener	643	Juliol	800
Febrer	551	Agost	640
Març	885	Setembre	518
Abril	715	Octubre	700
Maig	712	Novembre	699
Juny	655	Desembre	686
		Total	8.204

j) Registre de Malalties Rares

Històries clíniques revisades	729
Registres acumulats (residents a Balears)	14.244
Persones registrades (residents a Balears)	11.935
Total de registres acumulats	14.244

k) Registre d'Incidències

	Incidències	Enquestes
Servei d'Epidemiologia (Mallorca)	178	58
UE Menorca	12	0
UE Eivissa	49	17
Més d'una illa	3	0
Total	242	75

- *Pla d'Erradicació de la Poliomielitis. Sistema de Vigilància Epidemiològica de les Paràlisis Flàccides Agudes (PFA)*

Nre. de casos PFA notificats (alta en el sistema l'any 2016)	3
Nre. de casos PFA confirmats (alta en el sistema l'any 2016)	3
Nre. de casos de poliomielitis (alta en el sistema l'any 2016)	0
Nre. de casos PFA confirmats (acumulat des de l'inici SVE-PFA)	37
Nre. de casos de polio* (acumulat des de la implantació SVE-PFA)	1
*Cas de polio importat i associat al virus Sabin tipus 2	

- *Pla d'Eliminació del Xarampió i de la Rubèola Congènita*

Xarampió	
Casos notificats i investigats	8
Casos descartats	1
Casos compatibles o confirmats*	7
Casos autòctons compatibles o confirmats*	5
Casos importats d'altres CA compatibles o confirmats*	0
Casos Importats d'altres països compatibles o confirmats*	2
Rubèola congènita	
Casos notificats i investigats	0

- *Programa de Vigilància i Control de la Tuberculosi*

	Mallorca	Menorca	Pitiüses	Total
Casos donats d'alta en el sistema	95	2	22	119
Casos donats d'alta en el sistema i detectats per vigilància activa	16	1	2	19
Casos amb seguiment finalitzat el 2016	102	4	25	131
Accions legals demanant custòdia judicial per a casos	3	0	0	3
TDO establerts (iniciats durant l'any 2016)	7	1	1	9
Històries clíniques revisades (casos)	562	15	123	700
Històries clíniques revisades (contactes)	913	8	153	1.074
Accions coordinades amb centres de salut per organitzar estudis "in situ" de contactes o de brots	3	0	1	4
Contactes "estudiats" en col·laboració amb mútues laborals / serveis de prevenció laboral	110	0	0	110

4. Difusió

- a) *Estadístiques de visites i d'accessos al microsite www.epidemiologia.caib.es*

any	Visites	Accessos
2016	158.579	189.940

- b) *Informes d'elaboració externa i difusió del Servei d'Epidemiologia, any 2016*

	Nre.	Receptors
Informes setmanals de Vigilància Sentinella Nacional de grip (temporada 2015-2016)	33	353
Informes CYCEVA. Estudi nacional d'eficàcia vacunal (temporada 2014-2015)	15	41
Informes setmanals de Vigilància Nacional de les MDO	52	133
Informes diaris del Centre de Coordinació d'Alertes i Emergències Sanitàries	218	30
Informes setmanals dels Plans d'eliminació del xarampió i de la rubèola congènita	52	19

MDO: Malaltia de declaració obligatòria

c) Informes d'elaboració interna i estadístiques rutinàries (Servei d'Epidemiologia o UE dels centres insulars). Comunicacions a les fonts d'informació

* Activitat de difusió compartida amb les UE dels centres insulars	Nre	Receptors
Xarxa de Vigilància MDO. Informe anual*	1	940
Fulls de Vigilància Epidemiològica. Informes setmanals*	52	352
Xarxa Sentinella de Grip. Informes setmanals *	33	374
Xarxa Sentinella de Grip. Informe anual	1	374
Sida. Informe Anual*	1	286
VIH. Informe Anual *	1	286
Registre poblacional de malalties rares. Informe anual	1	6
Interrupcions voluntàries de l'embaràs a les Illes Balears. Informe anual	1	318
Actualització de plans (dades de Balears)	0	0
Total	91	-
Informes d'alta de casos en el sistema: comunicacions a les fonts		
Servei d'Epidemiologia (Servei Central)	865	-
Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular de Menorca	31	-
Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular d'Eivissa	185	-
Total de comunicacions	1.081	-

d) Alertes al sistema sanitari. Comunicacions al Centre Nacional d'Epidemiologia

Alertes	Nre
Servei d'Epidemiologia (Servei Central)	10
Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular de Menorca	0
Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular d'Eivissa	9
Total d'alertes	19
Comunicacions al CNE	263

e) Informes i estadístiques no rutinàries (a petició)

Estadístiques (elaborades a petició de diferents destinataris)	
-Servei d'Epidemiologia (Servei Central)	6
-Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular d'Eivissa	3
-Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular de Menorca	0
Total estadístiques	9
Informes	
-Servei d'Epidemiologia (Servei Central)	27
-Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular d'Eivissa	16

-Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular de Menorca	1
Total d'informes	44

- Elaboració de l'informe del Registre de Malalties Rares de les Illes Balears (2010-2013)
- Elaboració de l'informe Mortalitat per Malalties Rares a les Illes Balears (2013) (Registre de malalties rares)
- Elaboració i enviament de l'article "Thalassemias in the Rare Diseases Registry: Disaggregation and analysis of the prevalence of those coded as other thalassemias". Per publicar a l'European Journal of Haematology
- Col·laboració amb el Registre de Mortalitat en l'estudi de prevalença i mortalitat de la malaltia de Huntington a les Illes Balears
- Elaboració i enviament de l'article "Enfermedad de Huntington en el Registro poblacional de enfermedades raras de las Islas Baleares: prevalencia y mortalidad". Per publicar a la Revista Espanyola de Salut Pública
- Elaboració d'una nota de premsa per al Dia de les Malalties Rares

5. Grups de treball

Nombre de reunions de grups de treball: 18

a) Serveis Centrals (Servei d'Epidemiologia)

- Ponencia Nacional de Alertas en Salud Pública: 2
- Ponencia Nacional de Vigilancia: 3
- Ponencia Nacional de Vacunas: 1
- Grupo Nacional Cyceva-gripe: 1
- Grupo Nacional de trabajo del registro de sida-VIH: 1
- Grupo Nacional de trabajo del Registro Estatal de Enfermedades Raras: 5
- Grupo Nacional de Trabajo de Vigilancia. Plan contra Resistencias Antimicrobianas: 1
- Comitè Autòmic Interinstitucional Mosquit Tigre: 3
- Comitè Autòmic de l'Estratègia de Malalties Rares: 1

b) Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular d'Eivissa

Sense activitat relacionada

c) Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular de Menorca

Sense activitat relacionada

6. Normativa

Sense activitat relacionada

7. Docència

Total: 8 activitats

a) Servei d'Epidemiologia (Servei Central)

- Pràctiques de grau d'infermeria. 19-20 d'abril
- Pràctiques de grau d'infermeria. 9-10 de maig
- Residents d'Infermeria Familiar i Comunitària. 24-28 d'octubre
- Ponència: "Sistema de información Ola de Calor, Indicadores para el seguimiento en Baleares". Seminari del Projecte "Treasure" sobre Prevenció de l'Onada de Calor. Organitzat per la Direcció General d'Emergències (Govern Balear) i l'empresa Any Solutions. Palma, 22 de setembre
- Ponència: "Podem millorar la vigilància epidemiològica de la TB a Balears?" (tesi doctoral). Dia Mundial de la Tuberculosi. Unitat d'Investigació de Tuberculosi. Barcelona. 17 de març
- Ponència: "Revisió de l'efectivitat de la vacuna antigripal". Jornada sobre la campanya vacunal contra la grip 2016-2017 organitzada per Atenció Primària. Hospital Son Llàtzer. 6 d'octubre
- Sessió formativa de la DGSP. "Epidemiologia del mosquit tigre i altres zoonosis". Sessió interna per la DG Salut Pública (Servei de Formació). 8 de febrer
- Sessió formativa de la DGSP. "Podem millorar la vigilància de la tuberculosi a les Illes Balears?". Sessió interna per la DG Salut Pública (Servei de Formació). 13 de juny

b) Centre Insular d'Eivissa

Sense activitats registrades

c) Centre Insular de Menorca

Sense activitats registrades

8. Recerca

Total: 5 activitats

a) Servei d'Epidemiologia (Servei Central)

- Valenciano M, Kissling E, Reuss A, Rizzo C, Gherasim A, Horváth JK, Domegan L, Pitigoi D, Machado A, Paradowska-Stankiewicz IA, Bella A, Larrauri A, Ferenczi A; Joan O'Donell, Lazar M, Pechirra P, Korczyńska MR, Pozo F, Moren A; I-MOVE multicentre case-control team.
Collaborators: Buda S, Prahm K, Schweiger B, Wedde M, Biere B, Oroszi B, Herczegh É, Giese C, Alfonsi V, Castrucci MR, Puzzeli S, Rodrigues A, Guiomar R, Costa I, Cristóvão P, Iupulescu E, Ivanciuc AE, Cherciu CM, Mihai ME, Tecu C, Necula G, Altzibar J, Cenoz MG, Lozano J, Martínez-Ochoa E, Vanrell J, Castrillejo D. "Vaccine effectiveness in preventing laboratory-confirmed influenza in primary care patients in a season of co-circulation of influenza A(H1N1)pdm09, B and drifted A(H3N2), I-Move multicentre case-control study, Europe, 2014-15". *EuroSurveillance* 2016;21(7):pii=30139.
- Gherasim A, Pozo F, de Mateo S, Gamarra IA, García-Cenoz M, Vega T, Martínez E, Giménez J, Castrillejo D, Larrauri A; cycEVA team and the VEVA Working Group. "Waning protection of influenza vaccine against mild laboratory confirmed influenza A(H3N2) and B in Spain, season 2014-15". *Vaccine*. 2016 Apr 29;34(20):2371-7. doi: 10.1016/j.vaccine.2016.03.035. Epub 2016 Mar 25.
- Kissling E, Nunes B, Robertson C, Valenciano M, Reuss A, Larrauri A, Cohen JM, Orosz B, Rizzo C, Machado A, Pitigo D, Domegan L, Paradowska-Stankiewicz I, Buchholz U, Gherasim A, Daviaud I, Horváth JK, Bella A, Lupulescu E, O'Donnell J, Korczyńska M, Moren A, I-MOVE case-control study team (Vanrell J y otros). "I-MOVE multicentre case-control study 2010/11 to 2014/15: Is there within-season waning of influenza type/subtype vaccine effectiveness with increasing time since vaccination?" . *Euro Surveill*. 2016;21(16):pii=30201. DOI: <http://dx.doi.org/10.2807/1560-7917.ES.2016.21.16.30201>.
- Cáffaro M, Galmés A. "Enfermedad de Buerger, Registro poblacional de Enfermedades Raras de las Illes Balears". Comunicació en el congrés de la SEE. Sevilla 15 de setembre. 2016.

- Bangert M, Gil H, Oliva J, Delgado C, Vega T, de Mateo S, Larrauri A; Epidemiology Working Group of the Spanish Influenza Sentinel Surveillance System. "Pilot study to harmonize the reported influenza intensity levels within the Spanish Influenza Sentinel Surveillance system (SISSS) using the Moving epidemic Method (MEM)". Epidemiol. Infect. 2016. online: doi:10.1017/S0950268816002727

b) Centre Insular d'Eivissa

Sense activitats registrades

c) Centre Insular de Menorca

Sense activitats registrades

- Presentació oral SEE 2016 a Sevilla: "Enfermedad de Buerger, registro poblacional de enfermedades raras de las Islas Baleares"

9. Altres activitats

(Pot incloure -sense desglossar- activitats realitzades des de la Unitat d'Epidemiologia de Menorca o d'Eivissa)

a) Relatives a la vigilància de la grip

- Organització de la XV Jornada de la Xarxa Sentinella de Grip de les Illes Balears

b) Relatives al Registre de Mortalitat

- Col·laboració amb el Registre de Càncer de Mallorca en la publicació del Q5 (Quaderns de Càncer núm. 5).
- Col·laboració amb el Registre de Malalties Rares en l'estudi de la prevalença i mortalitat de la malaltia de Huntington a les Illes Balears.
- Col·laboració amb el Servei de Planificació i Qualitat (Direcció General de Planificació, Avaluació i Farmàcia) en l'elaboració de l'Informe de cures pal·liatives de 2015.
- Col·laboració amb el Servei de Salut en el desenvolupament del projecte ANDES.

- Programació (per a l'any 2017) de la formació dels metges residents en l'emplenament del certificat mèdic de defunció en coordinació amb l'Àrea de Formació Sanitària Especialitzada de la Direcció General d'Accreditació, Docència i Recerca en Salut.
- S'ha iniciat el disseny d'un programa informàtic que faciliti l'intercanvi de dades.

c) Relatives al Registre de Malalties Rares

- Actualització de les dades del Registre després d'un procés de validació de variables i de valors
- Actualització de l'evolució dels casos del registre amb el registre de mortalitat
- Recepció de les dades corresponents als anys 2014-2015 proporcionats per l'IB-Salut
- Participació en grups de treball nacional
- Validació dels registres de: malaltia de Buerger, malaltia de Huntington, malalties neuromusculars rares, hemofílies, telangièctasis hemorràgiques, malalties metabòliques hereditàries. Anomalies congènites

d) Relatives al Programa de Control i Vigilància de la Tuberculosi

- Reforç als CS Andratx i CS Emili Darder per a l'estudi de contactes en el "CEPI Ses Bassetes" del Port d'Andratx i en el menjador municipal del "SAM" de Palma, respectivament.
- Visita i investigació de contactes d'un cas MDR en el campament romanès ubicat a La Riera-zona cementeri (Palma).
- Gestió i seguiment –s'inclou la coordinació amb el Consolat romanès- d'un cas ingressat per ordre judicial a l'Hospital Universitari Son Espases.
- Difusió d'avisos penjats a l'e-SIAP a les històries clíniques de 76 persones sense domicili fix, que van ser contactes d'un cas a Ca l'Ardiaca. Transmissió per correu d'aquests avisos als coordinadors dels centres de salut de Mallorca.

e) Relatives a Formació

- Assistència a cursos: 9
- Assistència a congressos, jornades, tallers, sessions o seminaris: 21

f) Relatives a reunions

- Reunions de coordinació interna i altres reunions: 58

g) Relatives a altres conceptes

- Gestió i enviament de mostres biològiques: 42
- Entrevistes a mitjans de comunicació: 4
- Preguntes parlamentàries: 30
- Revisió documents (UE Eivissa): 1

SERVEI DE SALUT AMBIENTAL

1. Descripció del Servei

a) Programes

El Servei de Salut Ambiental planifica, ordena i avalua els plans i els programes relatius a la protecció del ciutadà envers els agents presents en el medi, s'hi inclouen les zoonosis de transmissió no alimentària, i gestiona els riscos i els beneficis de la salut ambiental.

Els programes que actualment gestiona el Servei de Salut Ambiental són els següents:

- **Higiene de piscines**

Les instal·lacions i les condicions de les piscines, així com la qualitat de l'aigua, els tractaments, el personal socorrista i el de manteniment són objecte de control i de supervisió per adequar-se a l'acompliment de les normes establertes. Les característiques de les piscines han de perseguir, fonamentalment, la prevenció dels accidents i evitar el risc sanitari.

Les entitats interessades a impartir formació en matèries relacionades amb el socorrisme i amb el manteniment de les piscines poden sol·licitar l'autorització de la Conselleria, que es formalitza mitjançant un conveni. Qualsevol modificació de les condicions inicials del conveni s'ha de comunicar a la Conselleria.

La Conselleria emet un carnet acreditatiu a les persones que han superat la formació.

Els serveis d'inspecció poden supervisar els cursos per constatar l'acompliment dels requisits establerts i la realització de l'avaluació corresponent per part de l'entitat.

El Reial decret 742/2013, de 27 de setembre, pel qual s'estableixen els criteris tècnics i sanitaris de les piscines, disposa que les situacions d'incidència que succeeixen a les piscines (com ofegaments, ofegaments amb resultat de mort, lesions medul·lars, traumatismes cranioencefàlics, cremades, electrocució, etc.) s'han de comunicar a l'autoritat competent, en aquest cas la Conselleria de Salut, que ho ha de notificar en el termini màxim d'un mes al Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat.

També estableix que els titulars de les piscines han de comunicar la construcció o la reforma de les piscines abans de posar-les en funcionament.

- **Aigua de consum humà**

L'aigua és fonamental per a la vida de l'home. No obstant això, un producte tan vital també pot ser transmissor de les denominades malalties hídriques que, generalment, es donen en forma d'epidèmies.

D'aquí rau la gran importància de la desinfecció de l'aigua de les xarxes, que és comprovada periòdicament pel Servei de Salut Ambiental, i la no menys important tasca que suposa la inspecció periòdica de les zones d'abastiment (pous, fonts, camions-cisterna, aljubs i xarxes de distribució) per comprovar el manteniment d'aquestes instal·lacions des del punt de vista higiènic i sanitari, així com el que fa referència a la infraestructura i la protecció dels punts de subministrament, tractament i emmagatzematge de l'aigua, a l'efecte d'evitar qualsevol tipus de contaminació.

En les inspeccions, es recullen mostres dels punts de captació, dels dipòsits, dels punts de tractaments i de les xarxes de distribució a la població que són processades en els laboratoris de la Conselleria. Es revisen les instal·lacions i se supervisa el programa d'autocontrol que tots els gestors han de tenir implantat.

Les mesures de control es basen en el compliment dels criteris sanitaris de les aigües de consum humà i de les instal·lacions que permeten el subministrament des de la captació fins a l'aixeta del consumidor, per garantir la salubritat, la qualitat i la neteja, amb la finalitat de protegir la salut de les persones dels efectes adversos derivats de qualsevol tipus de contaminació de les aigües.

- **Productes químics**

El Servei de Salut Ambiental és l'òrgan competent per exercir les funcions de vigilància, inspecció i control del compliment dels Reglaments Europeus REACH i CLP (classificació, envasat i etiquetatge de substàncies i mesclures) a fabricants, distribuïdors i usuaris intermedis.

Gestiona el Registre Oficial d'Establiments i Serveis Biocides (ROESB) de les Illes Balears.

Gestiona les alertes notificades pel Sistema d'Intercanvi Ràpid d'Informació de Productes Químics (SIRIPQ).

Participa en projectes europeus de control de productes químics.

- **Sanitat mortuòria**

Mitjançant aquest programa, es regulen les pràctiques sanitàries sobre cadàvers i restes mortuòries, el compliment de les condicions tècniques i sanitàries de les empreses funeràries, les activitats que realitzen i els mitjans que utilitzen per a una correcta prestació de serveis i es vigila l'observació de les normes en els cementeris.

- **Residus sanitaris**

Les mesures de control estan encaminades a la vigilància de les condicions sanitàries exigibles en la gestió dels residus procedents d'activitats, instal·lacions i serveis sanitaris ubicats a les Illes Balears, per garantir la protecció de la salut pública, la millora del medi ambient, així com la prevenció de la contaminació ambiental. S'entenen com a centres sanitaris, els hospitals, els centres de salut, els consultoris professionals, els laboratoris i els serveis veterinaris, entre d'altres.

- **Control de legionel·losi**

La legionel·losi és una malaltia bacteriana d'origen ambiental. La infecció pot ser adquirida a l'àmbit comunitari i hospitalari. Està associada a instal·lacions, equips i edificis.

Les mesures de prevenció i de control s'apliquen a les instal·lacions que utilitzen aigua en el seu funcionament, que produeixen aerosols i que es troben ubicades a l'interior o exterior d'edificis d'ús col·lectiu o en instal·lacions industrials que poden ser susceptibles de convertir-se en focus per a la propagació de la malaltia.

L'autoritat sanitària competent fa una valoració del risc de les instal·lacions i requereix que s'adoptin una sèrie de mesures encaminades a prevenir i a controlar la legionel·losi. En les inspeccions de les infraestructures s'inclou el protocol d'inspecció i es facilita l'assessorament i les directrius sanitàries que s'han de seguir.

Les entitats interessades a impartir formació per al manteniment d'instal·lacions de risc per a la legionel·la poden sol·licitar l'autorització de la Conselleria. Els serveis d'inspecció poden supervisar els cursos per constatar el compliment dels requisits establerts i la realització de l'avaluació corresponent per part de l'entitat.

- **Informes de llicències d'activitat**

La Conselleria de Salut col·labora amb totes les administracions prestant assistència tècnica, s'hi inclou la inspecció, l'emissió d'informes sobre els aspectes sanitaris de les activitats a petició de les administracions implicades (ajuntaments,

Consells Insulars), i participant activament com a membre de la Junta Autònoma d'Activitats de les Illes Balears (JAIB).

La Conselleria de Salut està a la disposició, tant dels ajuntaments com dels consells insulars, per elaborar informes sanitaris sobre els projectes de les activitats que s'estiguin tramitant i que els serveis tècnics dels ajuntaments o dels consells insulars considerin oportuns, sempre des de l'àmbit sanitari.

- **Regeneració d'aigües residuals**

La reutilització de les aigües residuals és una activitat susceptible de provocar contaminació, per la qual cosa és subjecta a l'autorització administrativa prèvia i requereix un informe elaborat per l'autoritat sanitària, objectiu del programa, que té caràcter vinculant.

Les aigües regenerades han de complir uns criteris de qualitat segons l'ús que se'n vol fer.

- **Aigües de bany**

A la nostra Comunitat, les aigües de bany considerades són les marítimes, i les zones de bany són les que conformen les platges. L'objectiu general del programa d'estudi de la qualitat sanitària de les aigües costaneres és obtenir les dades estadísticament significatives, la informació científica i els principis tècnics necessaris per a l'avaluació de l'estat de contaminació de les aigües costaneres en tots els aspectes que puguin afectar la salut pública. Els objectius immediats del programa són l'elaboració i la realització d'un sistema de vigilància de les condicions sanitàries de les zones d'esplai i la realització d'estudis dels efectes causats sobre la salut pública per condicions sanitàries inadequades. Les mesures de control es basen en el compliment dels criteris de qualitat mínima exigibles a les aigües de bany i a les zones en què es localitzen en ordre a la protecció de la salut pública i a la millora de les condicions de vida dels usuaris. També es configura un sistema d'informació adequat. Des del Servei de Salut Ambiental de la Direcció General de Salut Pública i Consum s'efectua un control a les zones d'aigües de bany que inclou:

A les aigües de bany, s'efectuen preses de mostres per a la determinació analítica d'enterococs intestinals i *Escherichia coli*, així com una inspecció visual per avaluar la presència de residus flotants.

Des de la Direcció General de Salut Pública i Participació es duu a terme un control a les zones d'aigües de bany que inclou:

- A les aigües de bany, preses de mostres per a la determinació analítica d'enterococs intestinals i *Escherichia coli* i una inspecció visual per avaluar la presència de residus flotants.
- A la platja, vigilància visual de les condicions de neteja i d'higiene.
- **Zoonosis no alimentàries**

Les zoonosis són les malalties dels animals, especialment les transmissibles a les persones.

El Servei de Salut Ambiental és el responsable de fer la vigilància de les malalties zoonòtiques, que suposen un risc per a la salut pública, derivades de compartir espais i de conviure amb animals, així com de les que són transmeses a través de vectors (insectes, artròpodes, etc.), en col·laboració amb els serveis d'Epidemiologia i de Promoció de la Salut. Actualment, gestiona el programa de vigilància contra la ràbia dels animals domèstics, amb la col·laboració del Servei Balear de Salut (IB-Salut) i la coordinació del grup tècnic de vigilància del virus del Nil Occidental a les Illes Balears. També assessora en aquesta matèria els professionals sanitaris, els tècnics d'administracions locals i els ciutadans que ho requereixen.

- **Espais sense fum**

El tabaquisme és la primera causa aïllada de mortalitat i morbiditat evitable.

El que estableix la normativa sobre les limitacions en la venda, en el subministrament i en el consum dels productes de tabac és objecte de control i de vigilància, i el dret de la població no fumadora a respirar aire no contaminat pel fum de tabac preval sobre el de les persones fumadores.

A més de les actuacions pròpies del Servei, també la Guàrdia Civil i la Policia Local, ens envien les denúncies que posen sobre aquesta matèria, per proposar els expedients sancionadors que corresponguin.

Tota la informació relativa a la lluita contra el tabaquisme que s'ha fet des del Servei de Salut Ambiental es troba descrita a l'apartat "Lluita contra el tabaquisme".

- **Centres de bronzejat artificial**

La creixent utilització que es fa dels centres de bronzejat pot comportar perills per a la salut, com a conseqüència de l'exposició del cos humà a radiacions UVA, ja

que el bronzejat artificial s'ha relacionat, des de la seva introducció en cosmètica, amb una sèrie d'efectes perjudicials per a la salut.

Aquets centres són objecte de control i de supervisió del compliment de la normativa vigent per part del Servei de Salut Ambiental.

Els operadors d'aparells de bronzejat artificial han de tenir uns nivells de coneixements suficients per garantir una prevenció efectiva dels riscos per a la salut que es puguin derivar de l'exposició a radiacions ultraviolades.

Les entitats formadores han de presentar la comunicació responsable prèvia a l'inici de l'activitat a la Direcció General de Salut Pública i Participació.

b) Personal

El Servei de Salut Ambiental disposa de tècnics de protecció de la salut (TPS) a Palma i en els centres comarcals d'Inca i Manacor, així com en el centres insulars de Menorca i d'Eivissa i Formentera.

Serveis Centrals (Palma):

- Cap de servei
 - Cap de secció VII: productes químics, residus sanitaris, control de legionel·losi, zoonosis no alimentàries, espais sense fum
 - Cap de negociat IV (vacant)
 - Cap de negociat VII
 - Cap de secció XIII: higiene de piscines, aigües de consum humà, sanitat mortuòria, aigües de bany, regeneració d'aigües residuals, activitats molestes
 - Cap de negociat V
 - Cap de negociat XIV
 - Cap de negociat XII bronzejat artificial
 - Mostrejador d'aigües de bany
 - Tècnics de protecció de la salut
 - Palma: 6 (1 plaça vacant)
 - Inca: 2
 - Manacor: 2 (1 plaça vacant)
 - Eivissa i Formentera: 2 i 1 coordinador
 - Menorca: 2 i 1 coordinador

2. Activitats més rellevants de l'any

- Per millorar la qualitat del servei i poder donar una garantia de resultats, s'ha estat treballant en l'acreditació de preses de mostres per a la determinació de legionel·la i per a l'anàlisi in situ de clor i de temperatura.
- S'ha participat en un projecte europeu de control de taps de seguretat per a nins en productes químics.
- S'ha posat en marxa el programa de control de centres de bronzejat artificial i empreses formadores de personal que opera amb aparells de bronzejat artificial.
- S'ha creat el Comitè tècnic de control de malalties transmeses per vectors. Entre altres actuacions, s'ha desenvolupat i aprovat el procediment per a la investigació entomològica per casos de Zika, dengue o chikungunya.

3. Indicadors bàsics

a) Higiene de piscines

PISCINES	PALMA	INCA	MANACOR	MENORCA	EIVISSA FORMENTERA	TOTAL
ESTABLIMENTS INSPECCIONATS	121	94	70	54	48	387
VASOS INSPECCIONATS	206	204	173	78	122	783
PARÀMETRES ANALITZATS	508	580	607	213	348	2.256
LLIBRES LLIURATS	8	-	4	-	15	27
INSPECCIONS	121	106	70	60	64	421
INCIDENTS COMUNICATS	12	6	10	11	16	55
INFORMES	-	-	10	-	-	10

FORMACIÓ	BALEARS	INCA	MANACOR	MENORCA	EIVISSA FORMENTERA	TOTAL
CURSOS SOCORRISTES	133	-	-	-	-	133
CURSOS MANTENIMENT	97	-	-	-	-	97
CARNETS SOCORRISTES	1.508	-	-	58	-	1.566
CARNETS MANTENIMENT	1.009	-	-	48	-	1.057
INSPECCIONS	-	2	2	-	-	4
	NOVES SOL·LICITUDS		MODIFICACIÓ SOL·LICITUDS	DE LES		
CURSOS SOCORRISTES	5		12			
CURSOS MANTENIMENT	5		8			
SOL·LICITUD CONVALIDACIÓ TÍTOL SOCORRISTA	278					

					EIVISSA FORMENTERA	TOTAL
REGISTRE PISCINES	PALMA	INCA	MANACOR	MENORCA		
ALTA VAS	52	37	54	3	23	169
BAIXA VAS	8	3	2	1	4	18
MODIFICACIÓ DADES	33	12	20	5	17	87

b) Aigües de consum humà

AIGÜES DE CONSUM HUMÀ	PALMA	INCA	MANACOR	MENORCA	EIVISSA FORMENTERA	TOTAL
ZA INSPECCIONADES	27	21	42	38	11	139
POUS INSPECCIONATS	10	11	25	10	6	62
DIPÒSITS INSPECCIONATS	16	35	66	79	25	221
TRACTAMENTS INSPECCIONATS	12	5	6	-	16	39
XARXES INSPECCIONADES	12	4	4	6	17	43
AUTOCONTROL INSPECCIONAT	10	11	25	10	6	62
CAMIONS CISTERNA INSPECCIONATS	11	4	3	2	5	25
MOSTRES RECOLLIDES	57	91	96	107	85	436
CONTROLS CLORACIÓ	21	42	49	33	132	277
INFORMES	-	5	5	-	-	10
PROJECTES INSTAL·LACIONS	20	-	-	-	-	20

c) Productes químics

PRODUCTES QUÍMICS	PALMA	INCA	MANACOR	MENORCA	EIVISSA FORMENTERA	TOTAL
ESTABLIMENTS I SERVEIS INSPECCIONATS	18	-	4	2	1	25
ESTABLIMENTS DISTRIBUÏDORS INSPECCIONATS	10	1	3	-	2	16
INSPECCIONS	30	1	7	3	8	49
INSCRIPCIÓ ROESB	4	-	-	-	-	4
MODIFICACIÓ ROESB	1	-	-	-	1	2
PROJECTE EUROPEU TAPS SEGURETAT NINS	3	2	2	2	-	9

d) Sanitat mortuòria

SANITAT MORTUÒRIA	PALMA	INCA	MANACOR	MENORCA	EIVISSA FORMENTERA	TOTAL
PROJECTE FUNERÀRIES	8	-	-	-	-	-
PROJECTE CEMENTERIS	3					
CEMENTERIS/FUNERÀRIES INSPECCIONATS	1	1	-	-	-	2
AUTORITZACIONS TRASLLATS	483	121	142	39	230	1.015
AUTORITZACIONS EMBALSAMAMENTS	194	48	41	29	96	408
AUTORITZACIONS INCINERACIONS	1.460	89	123	-	171	1.843
TOTAL D'AUTORITZACIONS	2.137	262	306	152	531	3.388

e) Residus sanitaris

RESIDUS SANITARIS	PALMA	INCA	MANACOR	MENORCA	EIVISSA FORMENTERA	TOTAL
ESTABLIMENTS INSPECCIONATS	3	-	-	4	-	7
PLANS DE GESTIÓ SUPERVISATS	-	-	-	-	-	-
INSPECCIONS	4	-	-	4	2	10

f) Control de la legionel·losi

LEGIONEL·LA	PALMA	INCA	MANACOR	MENORCA	EIVISSA FORMENTERA	TOTAL
ESTABLIMENTS INSPECCIONATS	210	112	96	46	40	504
MOSTRES RECOLLIDES	352	150	134	100	76	812
CONTROLS DE CLORACIÓ	906	1.111	874	138	217	3.246
INSPECCIONS	238	137	79	52	33	539
CURSOS DE FORMACIÓ	102	-	-	-	1	103
CERTIFICATS SUPERVISATS	719	-	-	-	-	719
INFORMES	-	23	8	-	-	31

g) Llicències d'activitat

	PALMA	INCA	MANACOR	MENORCA	EIVISSA FORMENTERA	TOTAL	
INFORMES EMESOS PER SALUT AMBIENTAL	79	13	7	3	12	114	

h) Aigües de bany

AIGÜES DE BANY	MALLORCA	MENORCA	EIVISSA	FORMENTERA	TOTAL
MOSTRES	1.142	334	423	70	1.940
INFORMES PER A AJUNTAMENTS	259	14	17	-	290
INFORMES PER A ALTRES ORGANISMES	27	-	-	-	27
PROJECTES D'EMISSARIS	4	-	1	-	5

i) Zoonosis no alimentàries

ZOONOSIS NO ALIMENTÀRIES	PALMA	INCA	MANACOR	MENORCA	EIVISSA FORMENTERA	TOTAL
TOTAL DE DECLARACIONS AGRESSIONS	1.471	88	30	99	201	1.889
CANS	1.161	72	28	73	168	1.502
MOIXOS	267	14	2	21	32	336
RATES	9	0	21	2	1	12
RATAPINYADES	4	0	0	0	0	4
ALTRES	30	2	0	3	0	35

j) Centres de bronzejat artificial

	PALMA	INCA	MANACOR	MENORCA	EIVISSA FORMENTERA	TOTAL	
INSPECCIONS	44	4	3	10	11	72	

k) Denúncies

DENÚNCIES	PALMA	INCA	MANACOR	MENORCA	EIVISSA FORMENTERA	TOTAL
	78	6	7	24	35	214

l) Sancions

SANCIONS	PALMA	INCA	MANACOR	MENORCA	EIVISSA FORMENTERA	TOTAL
	54	9	26	13	12	114

4. Difusió

a) Pàgina web

- Informe de control sanitari de les aigües de bany any 2016.
Qualificació final dels resultats analítics d'aigües de mar.
- Resultats analítics dels punts de mostreig de les aigües de bany (valoració puntual).
Aquesta valoració és provisional i és únicament representativa de l'estat de l'aigua en el punt de mostreig i en el moment puntual, ja que la qualificació definitiva s'estableix al final de la temporada de bany, una vegada que s'han valorat tots els resultats i s'han efectuat totes les estadístiques segons el que estableix la normativa.
- Activitat formativa en prevenció de la legionel·losi any 2015.
Nombre d'edicions de cursos impartits i nombre d'alumnes formats durant l'any 2015.
- Comunicació de les convocatòries de cursos de formació en prevenció de la legionel·losi.
- [Anàlisi de les incidències comunicades durant l'any 2014 a les piscines de la comunitat autònoma de les Illes Balears](#)

b) Mitjans de comunicació

Entrevista IB3: aigües de consum humà

Entrevista IB3: campanya de presa de mostres d'aigües de bany

Diari de Mallorca: resultats del Projecte europeu de control de tancament de seguretat d'envasos per als nins.

Diari de Mallorca: incidències en les piscines durant l'any 2016

5. Grups de treball

- Grup de treball tècnic per a l'elaboració d'una guia d'autocontrol en piscines
- Grup de treball tècnic per a l'actualització dels procediments i de la documentació de productes químics a la nova normativa de classificació (Reglament CLP)
- Grup de treball tècnic per a l'elaboració d'una guia d'autocontrol per a la prevenció de la legionel·losi.
- Ponències de Sanitat Ambiental del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat.
- Comitè tècnic de control de malalties transmeses per vectors
- Comissions de medi ambient
- Comissions d'activitats classificades

6. Normativa

a) Residus sanitaris

Juntament amb el Servei de Residus de la DG d'Educació Ambiental, Qualitat Ambiental i Residus de la Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca s'està elaborant un nou decret de gestió de residus sanitaris.

b) Sanitat Mortuòria

S'està treballant en un Decret que regula l'exercici de la sanitat mortuòria de les Illes Balears.

7. Docència

a) Jornades tècniques

El Servei de Salut ambiental ha **participat** en **jornades tècniques**:

- Prevenció i control de la legionel·losi, organitzada pel laboratori d'anàlisis CIDESAL.
- Avaluació dels resultats de la campanya de control oficial de prevenció de la legionel·losi i de les piscines, organitzada per la Federació Hotelera de Mallorca.
- Serveis Biocides a les Illes Balears, organitzada per l'Associació Nacional d'Empreses de Control de Plagues (ANECPLA).
- Actuacions de prevenció i de control de malalties transmeses per vectors, organitzada per la UIB en col·laboració amb el Servei.
- Actualització de plagues urbanes i els seus vectors, organitzada per l'Ajuntament de Palma i el Col·legi Oficial de Veterinaris (COVIB).
- Aigua de consum humà: criteris sanitaris i gestió dels abastaments, organitzada pel COVIB

b) Sessions sanitàries

- Aedes Albopictus

c) PLA DE FORMACIÓ

Interna:

- Formació dels responsables de presa de mostres en la presa de mostres amb la finalitat d'incloure-ho en l'abast de l'acreditació de legionel·la
- Actuacions de prevenció i de control de malalties transmeses per vectors

Externa

- Conceptes bàsics de filtració. Laboratoris PALL
- Jornada REACH: actua a temps. MSSSI
- Serveis Biocides a les Illes Balears, organitzada per l'Associació Nacional d'Empreses de Control de Plagues (ANECPLA)
- Prevenció i control de la legionel·losi, organitzada pel laboratori d'anàlisis CIDESAL

SERVEI DE SEGURETAT ALIMENTÀRIA I NUTRICIÓ

1. Descripció del Servei

El Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició està integrat en la Direcció General de Salut Pública i Participació de la Conselleria de Salut amb la missió de procurar un alt nivell de seguretat dels aliments a la nostra societat i és l'organisme gestor responsable del *Pla Nacional de Control Oficial de la Cadena Alimentària* (PNCOCA) per a l'àmbit de la Seguretat Alimentària.

El Servei presenta l'estructura següent:

- a. Cap de servei
- b. Secció d'Escorxadors i indústries d'aliments d'origen animal (Secció X)
 - b.1 Negociat d'Escorxadors i Indústries d'aliments d'origen animal (Negociat XII)
 - b.2 Negociat d'Escorxadors i Indústries d'aliments d'origen animal (Negociat XXIX)
- c. Secció de Menjars Preparats (Secció XII)
- d. Secció d'Higiene dels Aliments (Secció VIII)
 - d.1 Negociat d'aliments d'origen animal
 - d.2 Negociat d'aliments d'origen no animal
- e. Coordinadors de Protecció de la Salut de sector (Palma, Inca, Manacor, Menorca i Eivissa)
 - e.1 Tècnics de Protecció de la Salut
 - e.2 Inspectors d'escorxadors i indústries d'aliments d'origen animal

Recursos humans

El personal del Servei de Seguretat Alimentària està integrat per funcionaris que pertanyen al cos facultatiu superior, escala sanitària, especialitats de Veterinària i de Farmàcia de la comunitat autònoma de les Illes Balears. A més, disposa de personal administratiu que gestiona la documentació i les eines informàtiques que serveixen de suport al control oficial.

Qualificació per efectuar els controls oficials

El personal que du a terme els controls oficials té la titulació de llicenciat en veterinària o en farmàcia, a més de formació complementària que els qualifica per

al desenvolupament de les tasques encomanades. Cada un d'ells té una fitxa personal (<http://portaldepersonal.caib.es>) en la qual es detallen aquests dades.

El personal de nova incorporació ha de passar per un període de formació durant sis setmanes fins a la seva qualificació. Durant aquestes sis setmanes rep instrucció sobre coneixements científics, tècnics, normativa d'aplicació, eines de gestió i sobre diferents procediments aplicables sota la supervisió del coordinador de sector.

Absència de conflicte d'interessos

El personal que du a terme els controls oficials no està sotmès a conflicte d'interessos segons l'art. 4 del Reglament (CE) 882/2004. Aquest personal pertany a l'Administració pública i, per tant, està sotmès al compliment de la Llei 7/2007, de 12 d'abril, de l'estatut bàsic de l'empleat públic. A cada acta de control oficial, es fa una menció expressa a aquest aspecte i la firma el tècnic responsable.

Aquest Estatut reflecteix com a fonaments d'actuació, entre d'altres, l'objectivitat, la professionalitat, la imparcialitat i la transparència en el servei. Els empleats públics estan sotmesos a un codi de conducta. Han d'exercir amb diligència les tasques que tenguin assignades i vetllar pels interessos generals amb subjecció i observança de la Constitució i de la resta de l'ordenament jurídic. Per tant, actuen d'acord amb principis com l'objectivitat, la integritat, la neutralitat, la responsabilitat, la imparcialitat, la confidencialitat, la transparència, l'exemplaritat i l'honradesa, entre d'altres, que inspiren el codi de conducta dels empleats públics configurat pels principis ètics i de conducta regulats a l'Estatut.

L'actuació dels empleats públics ha de perseguir la satisfacció dels interessos generals dels ciutadans i es fonamenta en consideracions objectives orientades cap a la imparcialitat i a l'interès comú, al marge de qualsevol altre factor que expressi posicions personals, familiars, corporatives, de client o de qualssevol altres que puguin topar amb aquest principi.

Per aconseguir aquests objectius i d'acord amb l'article 8 del Reglament (CE) 882/2004, els controls oficials es duen a terme d'acord amb procediments documentats que contenen la informació i les instruccions per al personal que els efectua.

El personal que realitza el control oficial declara en les actes de control oficial que en l'exercici de les seves funcions no està sotmès a cap conflicte d'interessos. A més a més, si per circumstàncies sobrevingudes pogués estar-ho, es compromet

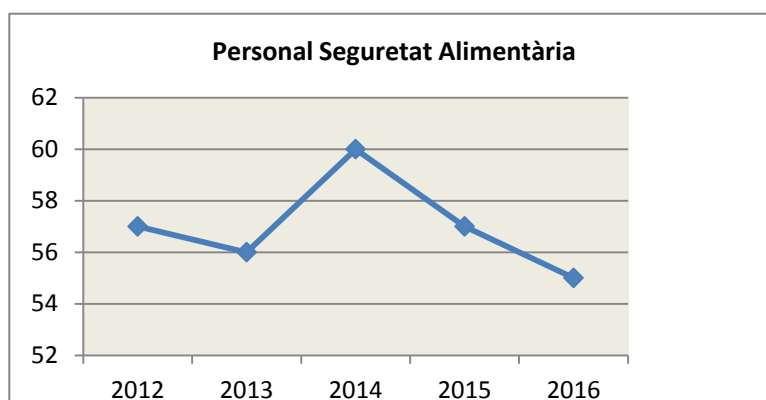
a manifestar-ho davant el seu responsable directe perquè el substitueixi en la tasca que el provoca.

En total, l'equip de persones adscrites al Control Oficial és format per **59** titulats superiors, dels quals **50** són llicenciats en Veterinària i **9** en Farmàcia (Annex I).

Els coordinadors dels centres de Menorca i d'Eivissa comparteixen tasques amb el Servei de Salut Ambiental, i els coordinadors dels centres d'Inca i de Manacor desenvolupen, a més, les tasques de coordinació dels respectius centres.

Aquest equip es complementa amb **5** auxiliars administratius. Així mateix, l'auxiliar d'inspecció del sector de Manacor comparteix feines amb el Servei de Salut Ambiental.

Evolució del personal adscrit al control oficial 2012-2016

2. Activitats més rellevants de l'any

a) Pla de Gestió de la Qualitat

El dia 19 de gener es va aprovar el Pla de Gestió de la Qualitat d'acord amb el Pla de Control Oficial de la Cadena Alimentària que resumeix l'estructura, l'organització i les activitats del Servei.

El Pla està estructurat en els apartats següents:

1. Autoritats competents
2. Organització del control oficial
3. Sistema documental / Gestió de la informació
4. Adopció de mesures enfront d'incompliments dels operadors econòmics
5. Gestió d'alertes i plans d'emergència
6. Autoritzacions, registres i notificacions
7. Comerç exterior

8. Verificació de l'eficàcia del control oficial
9. Promoció de la seguretat dels aliments (desenvolupament de l'estratègia "De la granja a la taula" en visió poblacional i en l'entorn domèstic)
10. Altres

b) Procediments/Instruccions

L'article 8 del Reglament 882/2004 del Parlament Europeu i del Consell, de 29 d'abril de 2004, sobre els controls oficials efectuats per garantir la verificació del compliment de la legislació en matèria de pinsos i aliments i la normativa sobre salut animal i benestar dels animals determina: *"Els controls oficials efectuats per les autoritats competents es duren a terme d'acord amb procediments documentats. Aquests procediments han de contenir informació i instruccions per al personal que realitzi els controls oficials [...]".*

Per a l'exercici de les tasques corresponents als programes de control oficial, s'han desenvolupat procediments documentats en què es descriuen, de manera detallada, cadascun dels passos i de les accions que han de seguir els tècnics en el control oficial.

El Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició disposa d'una instrucció (IT-PG-elaboració de documents) per a l'emissió, distribució, control i modificació dels procediments normalitzats de control oficial com processos, programes de control, instruccions de control oficial, notes tècniques, manuals, formats i documents administratius.

La instrucció detalla l'objectiu, l'abast, els tipus de documents, les responsabilitats dels diferents membres del Servei en la gestió dels documents, el procediment d'aprovació, distribució i revisió. En l'elaboració dels documents es tenen en consideració aspectes generals per a tots i particulars per a cada un d'ells (contingut, format, identificació, etc.).

Cada document s'adequa al seu objectiu com poden ser aspectes generals, programes de control, instruccions de control oficial, notes tècniques, manuals, documents administratius, etc.

Una vegada aprovats els documents, els cap de secció en fan la difusió. Envien un correu electrònic, amb una còpia del document als coordinadors de sector, amb un justificant de recepció. Una còpia del correu electrònic i el justificant de recepció s'arxiva amb el document com a prova de l'enviament.

L'arxiu dels documents està en suport informàtic i en suport físic.

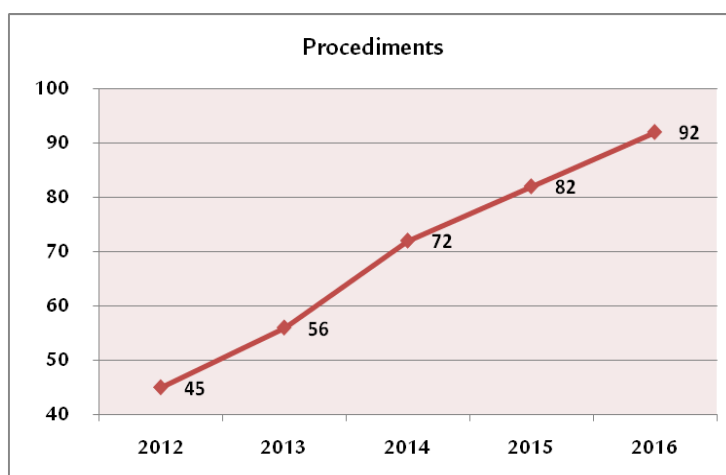
El suport informàtic està al disc "G" del Servei i a l'Entorn Participatiu de Salut (EPS):

1. G:\Seguretat alimentària i Nutrició\ITs del Servei de Seguretat Alimentària
2. <https://apps.caib.es/eps/group/planificacio/documentos>. Còpies en format pdf per a l'ús general de tot el personal.

El suport físic són dues carpetes arxivadors que custodia la cap de servei. En aquestes carpetes s'arxiven els originals dels documents signats.

En el decurs de 2016, s'han redactat **8** nous documents i se n'han modificat **11** amb noves versions.

Evolució del nombre de procediments documentats (Reglament UE Núm. 882/2014 sobre el control oficial)

c) Projectes específics del Servei

SISALUT. En el decurs de l'any 2016, s'ha continuat el desenvolupament de l'aplicació informàtica SISALUT, se n'han detectat i solucionat errors i s'han desenvolupat noves funcionalitats. Cal destacar la programació dels controls oficials, mitjançant el nou mòdul de planificació, que ha permès una selecció dels establiments sobre la base del risc i la gestió de manera automàtica de les tasques de control oficial entre les diferents baules (serveis centrals, coordinadors i inspectors) i la consolidació del mòdul d'inspecció mitjançant la implantació de millores relatives al manteniment de les característiques especials i els incompliments, simplificació de les actes de control oficial i la correcció d'errors.

Pentaho. Disseny i implantació d'un sistema d'explotació de dades (Pentaho) amb dos objectius:

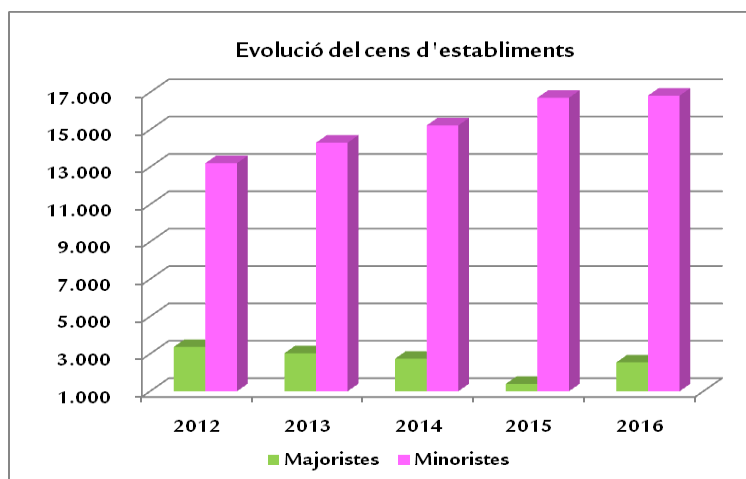
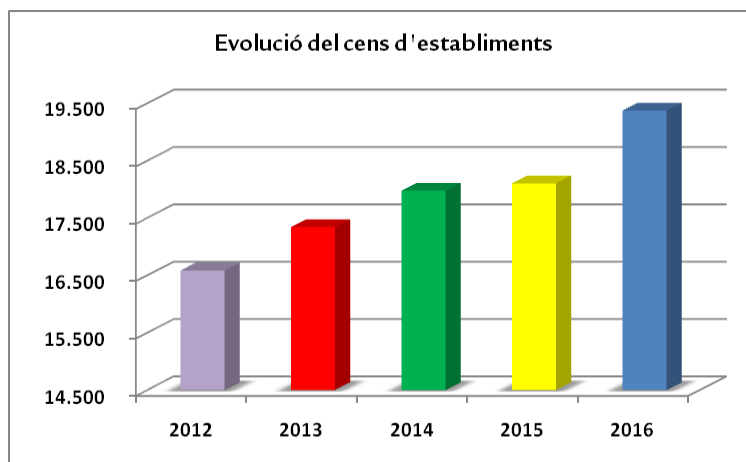
- a) Proporcionar la informació bàsica necessària per complir el requisit legal de realitzar un informe anual de l'aplicació del PNCOCA a les Illes Balears.
- b) Permetre elaborar un quadre de comandament integral amb els indicadors d'eficàcia i eficiència que es defineixin que faciliti la millora contínua del Servei de Seguretat Alimentària.

d) Control Oficial

Cens. El dia 31 de desembre, el Registre Sanitari d'establiments alimentaris de les Illes Balears tenia censats 19.373 establiments, 2.547 establiments industrials i 16.826 minoristes d'alimentació. En el quadres que s'adjunten es pot veure com s'incrementa, any rere any, el nombre d'establiments d'alimentació, aquesta tendència creix clarament en el cas d'establiments minoristes. Per contra, el nombre d'establiments majoristes i/o industrials es mantén constant o amb tendència a una reducció.

Sector/Fase	Nombre d'establiments					
	Fabricació	Envasat	Magatzem	Distribució	Minoristes	Altres
10. Carn i derivats	136	1	28	48	732	12
12. Peixos, mol·luscs bivalves i derivats	30	6	61	16	172	10
14. Ous i derivats	1	11	11	4	0	0
15. Llet i derivats	100	3	3	1	5	
16. Greixos comestibles, excepte mantega	43	32	6	5	5	0
20. Cereals i derivats	363	4	6	9	429	0
21. Vegetals i derivats	84	33	72	14	81	0
23. Edulcorants naturals i derivats, mel...	41	19	4	4	7	0
24. Condiments i espècies	24	6	3	3	5	0
25. Aliments estimulants, espècies vegetals...	15	3	5	4	9	0
26. Menjars preparats i cuines centrals, Alimentació especial i complements alimentaris	189	0	18	12	13.554	0
27. Aigües de begudes envasades	23	9	7	4	0	0
28. Gelats	30		5	1	163	0
29. Begudes no alcohòliques	20		6	4	6	0
30. Begudes alcohòliques	143	7	39	19	6	0
31. Additius, aromes i coadjuvants	6	3	10	0	0	0
39. Materials en contacte amb aliments	13	0	11	3	0	0
40. Establiment polivalent	8	35	482	156	1.652	0
5. Establiments que irradien	0	0	0	0	0	0
Totals	1.269	172	777	307	16.826	22

Evolució del nombre d'establiments alimentaris 2012-2016

El control oficial dels establiments alimentaris i dels aliments s'efectua des de distintes línies d'acció. Entre elles, es troba l'activitat inspectora de les condicions d'un establiment, les troballes d'escorxadors, la descripció de manipulació, etc. Una altra línia d'acció és l'auditoria dels establiments alimentaris a través de la qual s'avalua la idoneïtat dels processos dels operadors econòmics amb la finalitat d'assegurar-ne la innocuïtat dels aliments. Per últim, l'anàlisi del laboratori per a la investigació de perills microbiològics, físics, químics o nutricionals presents en els aliments.

- **Programa de control d'establiments alimentaris**

- Inspeccions. Aquest Programa avalua els requisits generals dels establiments: estructura, higiene i manipulació. Així mateix, inclou la comprovació de la traçabilitat dels productes, l'eliminació dels

subproductes animals no destinats a consum humà (SANDACH), la formació dels treballadors (operacional) i l'etiquetatge dels productes.

El nombre d'inspeccions ha estat de **8.242**.

Els principals incompliments detectats es diferencien segons el caràcter: estructural (2.670), operacional (5.129) o d'informació al consumidor (1.882).

Inspeccions						
Sector	Fase					
	Fabricació	Envasat	Magatzem	Distribució	Minoristes	Altres
10. Carn i derivats	128	3	29	5	329	24
12. Peixos, mol·luscs bivalves i derivats	21	5	23	1	66	14
14. Ous i derivats	4	2	8	0	0	0
15. Llet i derivats	37	2	0	0	2	0
16. Greixos comestibles, excepte mantega	30	18	4	0	7	0
20. Cereals i derivats	110	4	7	1	276	6
21. Vegetals i derivats	45	5	19	2	55	0
23. Edulcorants naturals i derivats, mel...	37	7	4	0	3	0
24. Condiments i espècies	12	3	0	0	4	0
25. Aliments estimulants, espècies vegetals...	6	1	8	3	10	4
26. Menjars preparats i cuines centrals. Alimentació especial i complementos alimentaris	216	4	20	13	5.056	36
27. Aigües de begudes envasades	11	3	4	2	0	0
28. Gelats	22	0	2	0	102	0
29. Begudes no alcohòliques	3	0	1	0	6	0
30. Begudes alcohòliques	82	2	24	5	15	0
31. Additius, aromes i coadjuvants	3	1	1	0	0	1
39. Materials en contacte amb aliments	6	0	3	0	1	0
40. Establiment polivalent	0	112	275	36	778	1
5. Establiments que irradien	0	0	0	0	0	0
Totals	773	172	433	68	6.710	86

- Auditories. El Reglament (CE) 852/2004 estableix que els operadors d'empreses alimentàries estan obligats a dissenyar, aplicar i mantenir un sistema

d'autocontrol documentat, basat en els principis d'anàlisi de perills i punts de control crític (APPCC), i les autoritats competents han d'efectuar controls oficials amb la finalitat d'assegurar que es compleixen els requisits legals de manera coherent i eficaç.

Les auditories impliquen un examen sistemàtic dels processos. Consisteixen en una revisió documental dels plans de seguretat alimentària que té establerts l'empresa alimentària, la qual cosa inclou l'estudi dels prerequisits estructurals i operacionals, de les matèries primeres, dels ingredients, dels coadjuvants tecnològics, dels materials i dels objectes que han d'estar en contacte amb els aliments, el producte final, l'etiquetatge, etc. Feta la valoració del sistema d'autocontrol documentat, es fa la comprovació in situ de la implantació correcta, l'estudi de les evidències, la sol·licitud d'accions correctores i l'emissió de l'informe final.

Una auditoria de sistema, de procés o de producte d'una indústria alimentària implica un estudi profund dels processos de producció dels aliments.

S'han efectuat **656** auditories a les indústries alimentàries. S'han reportat **323** incompliments que han provocat modificacions en els programes de seguretat alimentària dels diferents operadors econòmics.

Al quadre que s'adjunta, es presenta la distribució per sectors alimentaris.

Auditories 2015						
Sector	Nombre d'unitats de control / Fase					
	Fabr.	Env.	Mag.	Distr.	Min.	Altres
10. Carn i derivats	38	0	6	4	5	1
12. Peixos, mol·luscs bivalves i derivats	0	0	7	3	5	0
14. Ous i derivats	0	1	1	0	0	0
15. Llet i derivats	38	0	0	0	1	0
16. Greixos comestibles, excepte mantega	10	7	1	1	0	0
20. Cereals i derivats	38	0	2	1	7	0
21. Vegetals i derivats	18	3	19	1	0	0
23. Edulcorants naturals i derivats, mel...	2	4	4	0	0	0
24. Condiments i espècies	5	2	0	0	0	0
25. Aliments estimulants, espècies vegetals...	6	1	2	4	0	0
26. Menjars preparats i cuines centrals. Alimentació especial i complements alimentaris	35	2	4	4	63	0
27. Aigües de begudes envasades	6	0	1	1	0	0
28. Gelats	9	0	3	0	1	0
29. Begudes no alcohòliques	6	0	3	0	0	0
30. Begudes alcohòliques	52	6	15	14	0	0
31. Additius, aromes i coadjuvants	3	0	5	0	0	0
39. Materials en contacte amb aliments	4	0	1	1	0	0
40. Establiment polivalent	11	5	102	42	9	0
5. Establiments que irradien	0	0	0	0	0	0
Totals	281	31	176	76	91	1

- **Programa de control del bienestar animal a l'escorxador**

L'objectiu general d'aquest Programa és garantir que s'efectuen controls oficials amb la finalitat de reduir l'aparició de riscos que alterin el benestar animal en els escorxadors durant les operacions de descàrrega i d'estabulació, i en les operacions relacionades amb el sacrifici dels animals i les operacions connexes.

En total s'han fet set controls programats i cinc no programats. El 100% de les actes presentaven deficiències en la primera inspecció. Malgrat els controls anuals, encara hi ha alguns establiments que continuen amb les mateixes deficiències estructurals d'anys anteriors. Pel que fa als procediments normalitzats de treball, es demostra que els operadors dels escorxadors no verifiquen si els animals estan correctament atordits. A un escorxador, s'ha iniciat un expedient sancionador i un altre encara es troba dins el termini per esmenar les deficiències.

- **Programa de control de subproductes d'origen animal no destinats al consum humà (SANDACH) en els escorxadors**

Es fixaren tres objectius de la campanya de control:

1. Que els SANDACH siguin transportats per un transportista registrat.
2. Que el document de trasllat que ha d'acompanyar els SANDACH inclogui tota la informació obligatòria establerta a la normativa.
3. Que els SANDACH tenguin una destinació autoritzada segons la seva categoria.

El percentatge de compliment dels diferents aspectes supervisats en el primer control ha estat diferent depenent de la qüestió. En els 75% dels control, s'ha detectat que algun SANDACH era transportat per un transportista no registrat. En el mateix percentatge de controls també s'han detectat deficiències en el document de trasllat dels SANDACH. La situació ha estat millor en relació amb la destinació dels SANDACH ja que només s'ha detectat en un 12% dels controls el transport de SANDACH a una destinació no autoritzada. En relació amb aquesta darrera incidència no ha afectat en cap cas la destinació dels SANDACH de tipus 1.

- **Programa de control d'ingredients tecnològics en aliments**

Control de l'ús correcte dels sulfits

Els sulfits són derivats del sofre que s'utilitzen com a additius conservants dels aliments. Produeixen hipersensibilitat a les persones que en són sensibles.

Durant l'any 2016, s'ha investigat l'ús correcte de sulfits en establiments carnis i en gambes d'origen local.

Amb relació al primer cas, l'objectiu de la campanya ha estat vigilar les condicions d'ús dels sulfits en establiments minoristes de la carn i derivats carnis per:

- Garantir que l'exposició a aquests additius se situa per sota de la ingesta diària admissible (IDA), especialment en els casos de nins amb un consum elevat de preparats de carn.
- Evitar la presència no declarada de sulfits en la carn i en els derivats carnis en nivells capaços de desencadenar reaccions de sensibilitat.

El producte mostrejat més nombrós ha estat el *burger meat*, amb les seves diferents presentacions, amb un total de 13 mostres. No es va detectar la presència de sulfits en dos productes, encara que es varen detectar nivells pròxims al límit de quantificació (17 mg/kg) en un producte, compatible amb una contaminació creuada.

A la resta de productes (17), es detectaren, a l'anàlisi inicial, incompliments en 4 productes. Aquests incompliments es poden desglossar en: tres casos amb valors superiors al límit màxim (450 mg/kg) i un cas d'addició d'un producte amb un ús no autoritzat (xoriç crioll).

Tots els resultats varen ser considerats desfavorables ja sigui perquè l'interessat no va dur a terme l'anàlisi contradictòria o perquè aquest resultat no va desautoritzar el resultat inicial.

El percentatge d'incompliment observat en el 2016 és molt elevat (20%) i, fins i tot és superior al que es detectà en el anys 2013 i 2015 (8%). La mitjana de sulfits detectada en els productes amb quantificació va ser superior al límit màxim establert a la normativa. Aquesta dada és especialment preocupant tenint en compte els resultats de l'informe de reavaluació de l'ús de sulfits de l'EFSA, en què es va destacar que els preparats de carn eren un dels principals productes que contribueixen a l'exposició de la població. El 2016, s'ha tornat a detectar la presència de sulfits a un derivat carni sense ús autoritzat. Si es té en compte que

només s'havien agafat dues mostres d'aquest tipus de producte, el percentatge d'incompliment és del 50%.

Amb relació a la campanya d'investigació de la presència de sulfits a la gamba local, l'objectiu d'aquesta campanya va ser la detecció de la presència de sulfits a la gamba en les llotges de les Illes Balears. Se'n varen prendre 10 mostres i es detectaren cinc incompliments, per la qual cosa es varen fer cinc propostes de sanció.

Control de les condicions d'ús del BHT/BHA en l'elaboració de sobrassada en els establiments industrials i carnisers-xarcuters de les Illes Balears

L'objectiu d'aquest programa és reduir l'aparició de riscos derivats de l'ús incorrecte dels additius BHT/BHA en l'elaboració de sobrassada en els establiments industrials i carnisers- xarcuters de les Illes Balears.

En total es varen agafar 10 mostres, una per cada establiment i es va complir el 100% de la programació. Totes les mostres analitzades compleixen la normativa vigent sobre les condicions d'ús del BHT/BHA en l'elaboració de sobrassada. En els establiments minoristes de carn, la dosificació del BHT en el greix de les sobrassades no està completament controlada, per la qual cosa s'ha de fer un seguiment d'aquests tipus d'establiments.

• Programa de control de riscos biològics

Campanya de vigilància de la presència de salmonel·la a la superfície de canals de porcí

L'objecte de la campanya és doble:

1. Vigilar el compliment del criteri d'higiene de *Salmonella* que estableix el Reglament (CE) núm. 2073/2005 per a les canals de porcí (2.1.4).
2. Recollir informació de la prevalença de salmonel·la per complir el requisit que estableix el Reglament (CE) núm. 218/2014 que modifica el Reglament (CE) núm. 854/2004 del Parlament Europeu i el del Consell, de 29 d'abril de 2004, pel qual s'estableixen normes específiques per a l'organització de controls oficials dels productes d'origen animal destinats al consum humà.

Es varen agafar totes les mostres programades, la qual cosa suposà un compliment del 100% de la programació, tot i que es varen endarrerir tres sessions de mostreig que varen suposar que la campanya es perllongàs fins al mes d'agost.

Es va aïllar salmonel·la en 4 mostres, cosa que va implicar que s'incomplís el criteri d'higiene de salmonel·la establert per a la carn de porcí ($n=50$, $c=3$).

El percentatge de mostres simples positives fou del 8% (4/50) superior al descrit a Europa l'any 2014, en què es varen analitzar 68,134 mostres de carn de porcí amb un 0,5% de positivitat. Contràriament, el percentatge va ser inferior al descrit per Espanya en aquest informe en què es recollia que de les 293 mostres simples analitzades a l'escorxador se'n detectaren 51 amb aquest bacteri (17 %).

Campanya de presa de mostres per al control dels criteris microbiològics de les matèries primeres i de pollastres a l'ast elaborats en establiments minoristes

Aquest programa té múltiples objectius, atès que, malgrat que les mostres es prenen en un sol tipus d'establiments (elaboradors de menjars preparats per endur-se'n), el tipus de mostra abasta des de la matèria primera fins al producte ja elaborat i llest per al consum:

- a) Vigilar la presència de *Salmonella*, *Campylobacter* termoresistent i *E. coli* en la carn d'aviram que s'utilitza com a matèria primera en els establiments de menjars preparats.
- b) Vigilar la presència de *Salmonella*, *Listeria monocytogenes* i *E. coli* en els menjars preparats a base de carn de pollastre (pollastre a l'ast) per verificar alhora que el tractament tèrmic que ha sofert la matèria primera garanteix la destrucció dels possibles microorganismes.
- c) Comprovar la traçabilitat de la carn d'aviram.

Es varen analitzar un total de 97 mostres i no es va detectar *Salmonella* ni en el producte cru ni en l'elaborat. Es va detectar *Campylobacter* termoresistent en 9 mostres de matèria primera, però no es va detectar en cap mostra de menjar preparat. Es va determinar la presència de *Listeria monocytogenes* en les 49 mostres de menjar preparat i no es va detectar en cap mostra. Es varen analitzar un total de 97 mostres i es varen detectar valors superiors a 5×10^1 ucf/g d'*E. coli* en tres mostres de matèria primera, però no se superà aquest límit en cap mostra de menjar preparat.

Campanya de presa de mostres de carn fresca de carn de pollastre per analitzar la presència d'*E. Coli* i determinar la seva resistència a antimicrobians (ARM)

L'objectiu és participar en el programa de vigilància de la resistència dels bacteris zoonòtics i comensals als antibiòtics a la UE i conèixer la situació de la carn comercialitzada a les Illes Balears.

El compliment de la programació va ser del 100%, tot i que es va haver de reprogramar una mostra a causa d'un error humà. No es varen produir

incidències en el transport de les mostres al Centre Nacional d'Alimentació. Només tres de les 12 mostres procedien de carn d'establiments de les Illes Balears. Al 100 % de les mostres es va detectar la presència d'*Escherichia coli* productora de AmpC i ESBL. Es va investigar la resistència a 21 antimicrobians. El mínim de resistències present va ser 9 mentre que el màxim va ser 13. Només sis antimicrobians no varen presentar cap resistència (colistina, meropenem, tigeciclina, ertapenem, imipenem, meropenem 2). Per contra, es va observar resistència a sis antimicrobians en totes les soques aïllades (àcid nalidíxic, ampicil·lina, cefotaxima, ciprofloxacima, cefepima i cefotaxima 2).

Campanya de presa de mostres de preparats de carn de boví per investigar la presència d'*E. coli* STEC

L'objectiu és investigar la presència d'*E. coli* STEC en els derivats carnis de boví elaborats a les Illes Balears i protegir la població de les Illes Balears envers aquest patogen.

Es varen aïllar soques d'*E. coli* STEC a tres mostres. En dues mostres es va confirmar el resultat i en la tercera es va produir una presumpta detecció (detecció mitjançant PCR no confirmada en el cultiu).

Campanya de presa de mostres de llavors germinades de soja per investigar la presència d'*E. coli* STEC

Amb el mateix objectiu, es varen agafar tres mostres amb resultats satisfactoris.

Campanya de presa de mostres d'aliments llests per al consum per verificar els nivells de *Listeria monocytogenes* al final de la vida útil

L'objectiu de la campanya és reduir el risc envers la *Listeria monocytogenes* dels derivats carnis tractats pel calor envasats al buit o en atmosfera protectora, preferentment productes manipulats (llescats o dividits) tradicionals de les Illes Balears (botifarrons, camallot o varia).

Es varen agafar 9 mostres i es detectaren resultats molt elevats, superiors als límits de quantificació del laboratori (15.000 ufc/g) en totes les unitats d'una mostra de botifarrons envasats al buit i en dues unitats d'una mostra de camallot llescat (tot i que en aquest cas el resultat es va obtenir en la vida útil sobrepassada, per la qual cosa no es va considerar el resultat com a concloent).

Campanya d'investigació de *Listeria monocytogenes* en salmó fumat

L'objectiu de la campanya és la investigació de la presència de *Listeria monocytogenes* en un aliment llest per al consum com és el salmó fumat. Es van prendre 10 mostres. Totes les mostres obtingueren un resultat satisfactori d'acord amb el Reglament 1073/2005 sobre criteris microbiològics. D'aquestes mostres, dues van tenir recompte en una de les cinc unitats de la mostra, i dues mostres presència en dues unitats de les cinc amb què comptava cada mostra.

Campanya d'investigació de presència de *Salmonella* en ovoproductes

L'objectiu de la campanya va ser la investigació de la presència del patogen *Salmonella spp* en els ovoproductes. Es varen prendre sis mostres i totes obtingueren un resultat satisfactori.

Campanya d'investigació de presència de *L. monocytogenes*, estafilococs coagulasa +, *I. coli* beta-glucuronidasa +, *Escherichia coli* 0157: H7 en formatge tendre i fresc local i forà

Es va dur a terme la investigació per veure la presència de *L. monocytogenes*, estafilococs coagulasa +, *I. coli* beta-glucuronidasa +, *Escherichia coli* 0157: H7 en el formatge tendre i fresc local i forà. Es varen prendre 12 mostres amb resultats satisfactoris.

- **Programa de control de riscos químics**

Investigació de contaminants en peix local i importat

Es van prendre 37 mostres de peix local i de peix importat del Mediterrani oriental i de l'Atlàntic per a la investigació de la presència de mercuri, s'obtingueren 12 incompliments. D'aquests incompliments, 12 correspongueren al Mediterrani i 1 a l'Atlàntic. No es van prendre mesures cautelars perquè la mostra comprenia el peix sencer sense que pertanyés a cap lot.

Es van prendre 10 mostres de peix per a la investigació de la presència d'hidrocarburs aromàtics policíclics (HAP). Tots els resultats van ser satisfactoris.

Es van prendre 10 mostres de peix per a la investigació de la presència d'arsènic. Tots els resultats van ser satisfactoris.

- **Programa d'erradicació de la tuberculosi**

L'objectiu és impedir que la carn dels animals destinats a consum humà pugui ser transmissora de tuberculosi.

Durant l'any 2016, es varen sacrificar un total de 29 animals sospitosos de tuberculosi i es varen recollir mostres a un total de 29 animals de 16 explotacions diferents de Mallorca i de Menorca per determinar la presència de *Mycobacterium spp.* Actualment, encara no disposam dels resultats definitius de tots els animals analitzats, però no s'ha detectat cap *Mycobacterium*.

- **Programa de vigilància epidemiològica de les EET**

L'objectiu d'aquest programa és garantir que s'efectuen controls oficials amb la finalitat que els productes alimentaris que surten al mercat no contenguin agents transmissors d'encefalopaties espongiformes transmissibles (EET) que puguin suposar un risc per a la salut humana.

En total s'agafaren i analitzaren 41 mostres d'encèfals per determinar la presència d'EET: 1 animal de l'espècie bovina, 26 ovins i 14 cabrums. El 2016, tots els escorxadors, excepte el de Formentera, han participat en el mostreig. Així mateix, per segon any consecutiu, també s'han complert els objectius de mostreig establerts tant per al bestiar oví com per al caprí. No s'ha detectat cap resultat positiu.

- **Pla Nacional d'Investigació de Residus en animals i en productes derivats (PNIR)**

Es varen recollir un total de 145 mostres, 117 de les quals les va agafar la Conselleria de Salut i 28 la Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca. S'agafaren distintes matrius (múscul, llet, orina, ous, mel) de distintes espècies domèstiques (boví, porcí, aviram, oví, abelles, lagomorfs).

Respecte als resultats analítics, dues mostres varen donar resultats no conformes. En una mostra de mel que va prendre el Servei de Ramaderia en producció primera es va detectar sulfatiazol (11,3µg), un antimicrobià no autoritzat per a aquesta espècie. En conseqüència, es va iniciar un expedient sancionador, el decomís del lot afectat i es reforçaren els controls a l'explotació i als seus productes. A l'altra mostra, múscul d'animal de l'espècie equina, recollida en un escorxador, es va detectar diclofenac (3,3µg/kg), un antiinflamatori no esteroïdal, substància autoritzada però que no té un límit establert legalment per a aquesta espècie. Actualment, està en procés d'investigació.

- **Programa de control d'al·lèrgens i de substàncies presents en els aliments que provoquen intoleràncies**

L'objectiu ha estat la investigació de la presència d'al·lèrgens no declarats (ou i fruita seca) en establiments de venda o de servei directe d'aliments al consumidor.

Es varen prendre 23 mostres per a la investigació respecte als ous: 15 a establiments de brioxeria i 8 a establiments de menjars preparats. Es varen detectar dos incompliments, un en cada tipus d'establiment.

Per a la investigació de la fruita seca (ametles i cacauets) es varen prendre 49 mostres de productes de forn i de pastisseria (forns i establiments de menjars preparats). Es detectaren cinc incompliments (tres d'ametlla i dos de cacauet).

- **Programa de control de contaminants abiòtics en els aliments**

En el decurs de l'any 2016, les investigacions per detectar la presència de contaminants en aliments en nivells que puguin suposar un perill per a la salut s'han centrat en la investigació de la presència d'arsenic en la cervesa, en els productes de brioxeria a base de blat i en les llets infantils; de plom en el vi; d'aflatoxines (B1, B2, G1, G2, suma d'aflatoxines) en la fruita seca; de perclorat en els vegetals de fulla, i plaguicides en els vegetals i en el vi.

Les mostres que es prengueren foren les següents:

Plom

Vi: 20 mostres programades, 17 realitzades, 0 incompliments, 0 detectats

Arsènic

Cervesa: 20 mostres programades, 20 mostres realitzades, 0 incompliments (sense límit màxim), 1 detectat

Productes de brioxeria a base de blat: 10 mostres programades, 8 mostres realitzades, 0 incompliments (sense límit màxim), 0 detectats

Llets infantils: 8 mostres programades, 8 mostres realitzades, 0 incompliments (sense límit màxim), 0 detectats

Aflatoxines (B1, B2, G1, G2, suma d'aflatoxines)

Fruita seca: 10 mostres programades, 10 mostres realitzades, 0 incompliments, 1 detectat (aflatoxina B1)

Tap de cortí: 6 mostres programades, 6 realitzades, 1 incompliment, 2 detectats

Aflatoxina M1, llet crua: 1 mostra (resultat satisfactori); formatge: 1 mostra (resultat satisfactori)

Ocratoxina-A

Cervesa: 20 mostres programades, 20 mostres realitzades, no detectada

Vi: 20 mostres programades, 17 mostres realitzades, cap incompliment, 1 detectat

Tap de cortí: 6 mostres programades, 6 mostres realitzades, 0 incumpliments, 2 detectats

Perclorat

Vegetals de fulla: 10 mostres programades, 10 realitzades, 0 incumpliments, 3 detectats

• Programa de control de residus de plaguicides en aliments

L'ús de plaguicides pot comportar un perill per als consumidors a causa tant de les mateixes substàncies com dels seus metabòlits i productes de degradació, que poden deixar residus en els aliments amb efectes adversos per a la salut pública. Escau controlar el nivell de residus dels aliments i mantenir-los a nivells acceptables des del punt de vista toxicològic. Per al compliment d'aquest programa es varen prendre 20 mostres de fruites i hortalisses amb resultats satisfactoris i 4 mostres de vi, amb absència d'incompliments (16 paràmetres detectats).

• Programa de control diari en els escorxadors

Per les seves característiques especials, cal fer una menció a la tasca de protecció de la salut feta en els escorxadors. La funció principal dels serveis d'inspecció veterinari és controlar tot el procés, des que arriben els animals a l'escorxador, fins que se n'obté la carn, per garantir així que només són declarades aptes per al consum humà les carns que no presenten cap risc per a la salut pública ni per a la sanitat animal.

En resum, les actuacions realitzades pels veterinaris d'escorxadors es poden classificar en els grups següents:

1. Inspecció ante mortem, aquí també cal destacar els controls per garantir el benestar animal durant l'estabulació i l'atordiment

2. Control d'higiene de les operacions
3. Inspecció post mortem
4. Control del marcat sanitari
5. Control de l'oreig de les canals
6. Control de l'eliminació dels productes SANDACH
7. Presa de mostres i analítiques, entre les quals cal destacar la determinació de triquina en els animals de l'espècie porcina i equina, presa de mostres d'EET en remugants, presa de mostres d'animals positius a tuberculosi, presa de mostres per investigar la presència de residus, etc.

En els escorxadors de les Illes Balears, l'any 2016 s'han sacrificat un total de 476.119 animals.

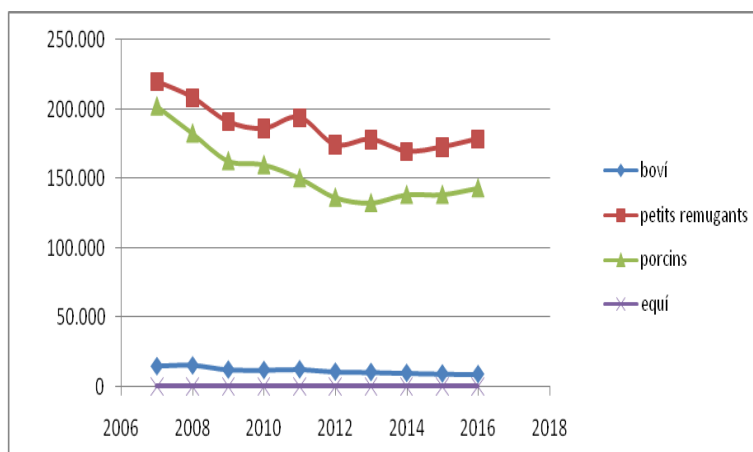
Espècie	Nombre d'animals 2016
Bovins	8.943
Petits remugants	178.414
Porcins	143.136
Equins	57
Aviram	142.776
Conills	2.793
Total	476.119

Evolució de la tendència del nombre d'animals sacrificats en els escorxadors de les Illes Balears

En general, es pot observar com el nombre d'animals ungulats domèstics sacrificats ha anat disminuint a poc a poc, han passat dels 365.859 de l'any 2009 als **330.550** de l'any 2016, tot i que en els darrers anys s'ha estabilitzat la caiguda amb un lleuger augment amb relació al sacrifici durant l'any 2015.

Els animals sacrificats a les Illes Balears han disminuït progressivament. L'any 2015 es va produir un petit increment de sacrifici de petits remugants i porcins, que també s'ha produït l'any 2016.

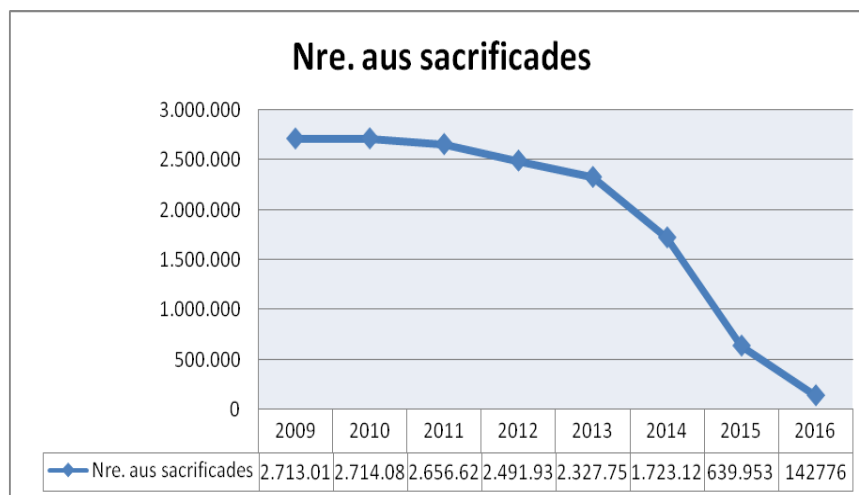
Evolució del nombre d'animals sacrificats durant el període 2006-2016

Pel que fa a la resta d'espècies, es mantén la tònica dels darrers anys, en els quals es destaca la baixa activitat de sacrifici de conills i d'estruços. Quant a l'aviram, la tendència també és decreixent. Cal destacar la baixada del nombre d'aus sacrificades a les Illes Balears, que ha passat de 2.713.012 a 142.776. El motiu principal ha estat el cessament d'activitat del principal escorxador d'aus a Mallorca.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aus	2.713.012	2.714.084	2.656.629	2.491.935	2.327.752	1.723.124	639.953	142.776
Conills	3.902	2.698	2.423	1.769	3.048	3.194	2.446	2.793
Estruços	16	5	0	3	0	0	0	0

- Evolució del nombre d'aus sacrificades durant el període 2009-2016

- **Programa de control de complements alimentosos i d'establiments del sector de complements alimentosos**

Dins el marc del Programa i amb l'objectiu general de reduir l'aparició de riscos per a la salut de les persones vinculats al consum de complements alimentaris, s'han dut a terme les actuacions següents:

- Control del producte: notificació, etiquetatge i composició. A l'oficina de l'autoritat sanitària competent on es fa el control oficial, fins al 31 de desembre de 2016, s'havien notificat 51 productes. D'aquests 51 productes, 22 ja havien estat donats de baixa o s'hi van donar per diferents motius: cessament de comercialització, baixa per no ajustar-se la composició a la legislació vigent, etc. Uns altres 15 productes, en data de 20 de juliol de 2016 i coincidint amb l'entrada en vigor del Reglament 609/2013, van ser donats de baixa d'ofici per reclassificació i, pel fet de ser productes per a esportistes, van deixar de considerar-se complements alimentaris. Respecte a un producte, actualment s'intenta contactar amb l'empresa titular i responsable de la comercialització de l'esmentat producte, però encara no s'ha pogut fer el control oficial corresponent. Dels altres productes notificats a la CAIB, se n'ha comprovat la idoneïtat de la composició, la notificació i l'etiquetatge.
- Quant al Programa coordinat entre AECOSAN i la Comunitat Autònoma per determinar la presència de substàncies no declarades en l'etiquetatge, es va prendre una mostra d'un complement però l'anàlisi va ser correcta.
- Respecte a l'objectiu relatiu al control general d'establiments del sector de complements alimentaris, per reduir l'aparició de riscos vinculats a les condicions d'higiene, a la traçabilitat, als SANDACH i a l'absència de formació dels treballadors d'empreses del sector dels complements alimentaris, s'han efectuat 25 actuacions (15 d'elles no programades i 10 programades). Nou de les empreses visitades, es van tramitar com a baixa, per no haver-hi ja l'establiment. Una altra empresa amb RGSA va notificar el canvi de domicili i de raó social.

Durant el transcurs de vuit visites de control, es van detectar vuit incompliments en la implantació d'un programa d'autocontrol.

Respecte als establiments minoristes relatius a la comercialització de complements alimentaris, s'han registrat totes les seves actuacions i els incompliments en el corresponent programa d'establiments de minoristes. Durant l'any 2016, no s'han fet controls d'etiquetatge en els complements que es venen en els establiments minoristes.

Pel fet d'haver-se inscrit i no haver fabricat cap producte els dos únics fabricants de complements durant l'any 2016, no s'ha efectuat cap auditoria basada en la implantació dels principis APPCC. Sí que se'ls n'ha requerit la implantació correcta i la verificació és prevista per a l'any 2017.

Altres actuacions de control oficial del Servei

- **Control de la presència de *Trichina spp*** en porcs sacrificats per al consum domèstic (matances). Durant la campanya de l'any 2016, s'han analitzat un total de 505 animals i tots els resultats han estat negatius.

- **Actuacions per a la implantació del Decret 34/2009, de 19 de juny, de normes per al control sanitari d'animals de l'espècie porcina per al consum privat**

Actuacions de distribució de material, remissió d'oficis informatius, reunions amb ajuntaments i amb veterinaris col·laboradors, actualització del registre de veterinaris col·laboradors i atenció a les consultes i als dubtes envers la nova norma.

- **Procediment de control i d'inscripció en el registre de veterinaris col·laboradors**

Arran de la derogació del Reglament (CE)2075/2005 pel Reglament d'execució 2015/1375, de 10 d'agost, s'estableix el canvi en els controls de presència de triquina i s'elimina el mètode de detecció establert, per la qual cosa, s'ha hagut d'impartir formació als veterinaris col·laboradors en la tècnica de detecció per digestió artificial.

Tot això, ha implicat que durant l'any 2016 s'han actualitzat les dades de veterinaris col·laboradors amb la gestió, per part de la Secció d'Escorxadors i Indústries Càrnies, d'un total de 55 expedients, 39 de cancel·lació i 14 d'actualització de dades.

- **Control oficial del comerç exterior**

L'any 2016, s'ha dut a terme la supervisió mitjançant el sistema informàtic de gestió de les entrades de productes destinats al consum humà procedents de països de fora de la UE (TRACES) amb els documents següents:

DCVE (document veterinari comú d'entrada): 130

DCE (document comú d'entrada): 261

INTRA (document de moviment intracomunitari): 15

Per una altra part, el 2016 s'han emès un total de 177 certificats d'exportació, dos dels quals es referien a productes carnis i 175 a altres aliments (formatges, vins, fruita seca, oli d'oliva, etc).

• **Gestió d'alertes**

El Sistema Coordinat d'Intercanvi Ràpid d'Informació és un sistema d'àmbit europeu^(*) dissenyat en forma de xarxa que permet una vigilància constant davant qualsevol risc o incidència relacionat amb els aliments.

L'objectiu principal d'aquest sistema és que els aliments que es troben en el mercat siguin segurs per als consumidors i que no presentin riscos per a la salut.

A més de l'Agència Espanyola de Consum, Seguretat Alimentària i Nutrició, que actua de coordinadora en l'àmbit nacional, participen en aquest sistema les autoritats competents en matèria de seguretat alimentària de cada comunitat autònoma.

Les informacions transmeses a través d'aquesta xarxa reben el nom de notificacions i poden ser de diferents tipus:

- Alertes: quan es tracta d'un risc greu i que necessita una actuació ràpida i eficaç.
- Informacions: quan el risc no es greu, o bé, quan essent greu no hi ha cap probabilitat de trobar l'aliment afectat en el canal de comercialització
- Altres: quan no es correspon a cap del dos casos anteriors

El nombre de notificacions tramitades a les Illes Balears ha estat de 76 i s'han distribuït de la manera següent:

- Alertes: 54
- Informacions: 21
- Altres: 1

Establiments afectats: 494, 35 dels quals havien distribuït el producte a altres 635 establiments, per aquest motiu resulta que el nombre total d'establiments afectats durant l'any 2016 ha estat de 670.

Nombre de productes implicats: 200 productes diferents, aquest fet és motivat perquè els incompliments han afectat ingredients i aquests ingredients s'han utilitzat per elaborar no només lots diferents sinó que s'han utilitzat per elaborar productes totalment diferents.

Tipus d'aliment, cal distingir entre aliments d'origen animal, d'origen no animal i d'altres. La distribució ha estat la següent:

Animal	11
No animal	62
Altres ^(*)	3

(*) menjars preparats i aliments especials que no es poden incloure en cap dels anteriors, i materials en contacte amb aliments

De manera detallada per tipus d'aliment:

Tipus d'aliments	Nre.
Carn i derivats	6
Peix, crustacis, mol·luscs	4
Llet i derivats	1
Farines i derivats	10
Vegetals i derivats	15
Estimulants i vegetals infusió	2
Condiments i espècies	8
Menjars preparats i aliments especials	3
Complements alimentaris	17
Olis	2
Materials amb contacte amb aliments	3
Sucres i edulcorants	3
Aigües	1
Gelats	1

Per tipus de perill:

Físic	8
Químic	24
Biològic	16
Al·lèrgic	14
Altres(*)	14

(*) Ingredient no autoritzat (4), defecte d'etiquetatge (1), reacció adversa (1)

El 2016, s'han llançat dues alertes en productes animals. Una amb origen en el Servei d'Epidemiologia (ostres amb novovirus) i la segona en el Servei de Seguretat Alimentària (Burguer Meat amb *E. Coli* productora de toxina Shiga). En aquest cas, es retiraren de la venda 2.030 Kgs de carn per elaborar hamburgueses.

• Denúncies

Durant l'any 2016, els ciutadans han fet les denúncies següents:

Amb relació a menjars preparats, cuines, restaurants, etc.	147
Amb relació a carns i els seus derivats	18
Amb relació a altres aliments	80

• Tabac

Tota la informació que fa referència a la lluita contra el tabaquisme, es pot trobar a l'apartat corresponent "Lluita contra el tabaquisme".

• Expedients sancionadors

Com a conseqüència de l'activitat de control oficial, s'han tramitat 299 propostes d'expedients sancionadors, la qual cosa suposa un increment del 58,2% respecte a l'any 2015.

- **Autoritzacions sanitàries i inscripcions en registres oficials**

- Intervencions en la tramitació de 3.721 expedients (altes, baixes, canvis de titular, canvis de domicili, canvis de denominació, etc.) del Registre d'establiments alimentaris
- Autoritzacions de producció de carn de lídia: 7 expedients
- Tramitació d'expedients de complementos alimentaris: 21 expedients
- Informes d'activitats classificades: s'han emès 40 informes d'activitats classificades

- **Supervisió, auditories i verificacions**

Un dels objectius del Reglament 882/2004 és garantir la qualitat dels controls oficials efectuats per assegurar l'aplicació correcta i eficaç de la legislació alimentària. L'article 4 estableix que les autoritats competents han de garantir l'eficàcia i l'adequació dels controls oficials dels animals vius, dels aliments i dels pinsos en totes les fases de producció, transformació i distribució.

Amb aquest objectiu, l'article 4.6 determina que les autoritats competents han de fer auditories i, segons els resultats, han de prendre les mesures oportunes per assegurar-se que s'estan assolint els objectius del Reglament. L'article 8.3 indica que els estats membres han de tenir procediments per verificar l'eficàcia dels controls oficials realitzats.

Per garantir-ne l'acompliment, s'han de fer tasques de supervisió i de verificació de l'eficàcia i auditories del control oficial.

Els resultats obtinguts mitjançant les diferents tècniques de revisió del sistema posen de manifest possibles àrees de millora; la qual cosa, per una banda, permet modificar estratègies i objectius i assignar recursos i, d'altra banda, impulsa la participació, el compromís i la motivació en tots els àmbits del sistema.

Quadre resum de les característiques de les tècniques de revisió

	Supervisió	Verificació de l'eficàcia	Auditoria
Objecte	Verificació de l'acompliment i de l'eficàcia individual	Verificació de l'acompliment i de l'eficàcia del sistema de control oficial	Verificació de l'acompliment, de l'eficàcia i de l'adequació del sistema
Cicle de Programació	Anual	Cicles de 5 anys amb fites anuals	Cicles de 5 anys
Personal encarregat de realitzar-la	Superior jeràrquic	Equip responsable del sistema	Equip auditor
Element que s'ha d'estudiar	Actuacions dels agents de control oficial/SVO	Eficàcia del sistema de control oficial	Eficàcia global dels plans i dels programes del sistema de control oficial
Cobertura	Tots els agents del control oficial	Tots els plans i els programes de control oficial	Mostreig dels plans i dels programes amb prioritització segons el risc
Mètode	Procediment de supervisió	Procediment de verificació	Procediments d'auditoria
Resultats	Supervisions conformes / no conformes	Indicadors d'acompliment i d'eficàcia del sistema de control oficial	No conformitats Auditoria conforme / no conforme
Conclusions	Específiques dels agents del control oficial	Específiques i generals dels plans i dels programes de control	Globals dels plans i dels programes de control
Mesures que s'han d'adoptar	Correccions en l'àmbit individual o col·lectiu	Ajustaments en els plans, en els programes, en l'organització i en els recursos	Millora en els plans, en els programes, en l'organització i en els recursos
	Revisió del sistema Difusió de bones pràctiques		

Supervisió

El mes de juny de 2016 s'ha dut a terme la supervisió del control oficial d'una tècnica de protecció de la salut (TPS) del Sector Sanitari de Manacor. En particular, s'ha supervisat la qualitat de les accions de control oficial dins el marc d'una auditoria feta a una indústria làctia.

Les observacions recollides varen tenir una valoració satisfactòria ja que es va comprovar que la TPS va fer una adequada preparació prèvia de l'auditoria, la va executar de manera idònia i en va fer el seguiment posterior. Va demostrar una aptitud col·laborativa i proactiva i conèixer de manera detallada la normativa i les instruccions internes d'aplicació i les va seguir adequadament, va dur a terme els registres documentals i va registrar a l'aplicació SISALUT les actuacions fetes, va formular la proposta de mesures correctores de manera proporcionada i adaptada a las observacions fetes a la seva auditoria, i en va fer una adequat seguiment. Actuà de tal manera que no va ser necessari formular cap mesura correctora a les actuacions de control oficial supervisades.

En els darrers cinc anys, s'ha dut a terme la verificació de tres tècnics, valor allunyat del definit en el PNCOCA, i de sis serveis oficials d'escorxadors.

Verificació

Verificació de l'acompliment de la Instrucció per a l'establiment de freqüències dels controls oficials a establiments alimentaris

El mes de setembre es va iniciar un procés de verificació de l'acompliment de la *Instrucció per a l'establiment de freqüències dels controls oficials a establiments alimentaris* IT-1,2-todas-freqüència control oficial, versió 2, de 3 de febrer de 2016. L'àmbit temporal de la verificació inclou des de l'1 de gener a l'1 de setembre de 2016.

El nombre de controls en què es va basar la verificació és de 4.948. Del nombre total de controls se'n varen extraure dues submostres:

- a. Submostra 1: 30 controls en què a l'apartat corresponent constava la puntuació "No procedeix".
- b. Submostra 2: 20 controls amb les finalitzacions següents: *immobilització, proposta de suspensió, suspensió d'activitat, incompliments i sense incompliments*.

El procediment va consistir a comparar la puntuació assignada en el sistema SISALUT amb la puntuació que correspondria a l'apartat 4.2.3.1 de la Instrucció i, posteriorment, efectuar les correccions oportunes.

Verificació de l'acompliment de la Instrucció Técnica de tramitació de denúncies i incidències en matèria de seguretat alimentària PG-5.

S'ha fet una verificació de les actuacions dutes a terme com a conseqüència de les denúncies presentades durant l'any 2016. En aquesta verificació, s'ha comprovat l'acompliment de la instrucció i quines actuacions de control s'han hagut de fer com a conseqüència.

Auditories

Malgrat l'obligació establerta per l'article 4.6 del Reglament (CE) N° 882/2004, no s'ha fet cap auditoria.

- **Brots d'origen alimentari**

Brots d'origen alimentari. El Servei d'Epidemiologia ens ha comunicat un total de 21 brots alimentaris (3 més que l'any 2015), 17 brots dels quals corresponen a Mallorca, 1 a Menorca i 3 a les Pitiüses.

Per lloc de la incidència, 5 s'han produït a bars i cafeteries, 10 a restaurants, 1 a un hotel, 3 a pastisseries, 1 d'un producte adquirit a un hipermercat i 1 adquirit a un mercat ambulant.

- **Atenció al ciutadà**

El Servei de Seguretat Alimentària ha implantat un sistema de recollida i de quantificació de l'atenció al ciutadà per als tècnics de seguretat alimentària. Des de l'1 d'octubre, que va començar el registre, s'han atès 496 consultes, de les quals 208 han estat de particulars, 191 d'empreses, 67 de gestories i assessories, 24 d'altres administracions i 6 d'altres peticionaris.

El Servei ha prestat suport al mòdul de Queixes, Suggeriments i Sol·licituds d'informació (QSSI) del portal electrònic de la CAIB, gestionat pel Servei de Qualitat de la Conselleria de Salut. L'any 2016 s'han contestat sis expedients, dos dels quals són per denúncies, tres sol·licituds d'informació sobre manipuladors d'aliments o normativa, i un altre per un tema no relacionat amb la seguretat alimentària.

- **Programa infermers residents 2016**

Per adquirir competències en Salut Pública i Comunitària els residents d'infermeria fan la rotació per la Direcció General de Salut Pública i Participació durant el segon any de residència. Els membres del Servei han instruït tres persones durant una setmana en temes bàsics de seguretat alimentària.

3. Difusió

Reunió Direcció Pimeef-Eivissa sobre informació d'al·lèrgens (5 de febrer)

Jornada sobre informació d'al·lèrgens Pimeef-Eivissa (18 de febrer)

Jornada sobre informació d'al·lèrgens Pimeef-Formentera (15 de març)

Reunió informativa per als venedors ambulants a l'Ajuntament de Manacor (27 de juliol)

Reunions informatives per als veterinaris col·laboradors (21 de juny i 14 de setembre)

a) Notes de premsa

En el decurs de 2016, el Servei ha redactat, amb coordinació amb el Departament de premsa de la Conselleria, les notes de premsa següents:

- Consells per consumir aliments segurs
- Salut Pública inspeccionarà aquest estiu 1.600 bars, restaurants, menjadors col·lectius, hotels i altres establiments de les Illes Balears
- La Conselleria de Salut recorda la importància de revisar les dates que figuren en els envasos dels aliments
- Seguretat Alimentària recomana prendre precaucions per evitar malalties derivades del consum d'aigua d'aljubs i de pous particulars
- Histamina, la segona causa de brots alimentaris a la CAIB després de la salmonel·la
- Temps per llegir les etiquetes (sobre l'obligatorietat de l'etiquetatge nutricional)
- Salut ha registrats tres brots d'intoxicació per histamina en el peix entre gener i octubre
- Consells de seguretat alimentària per al mes de Nadal
- Seguretat Alimentària recorda que els comerços de venda de peix han d'informar de la presència de sulfits en els crustacis.
- Seguretat Alimentària recorda que, a partir de dia 13, tots els productes transformats envasats han de dur la informació nutricional a l'etiqueta.
- En produir-se inundacions, Seguretat Alimentària adverteix que no s'han de consumir els aliments que s'hagin banyat i que no estiguin dins envasos hermètics.

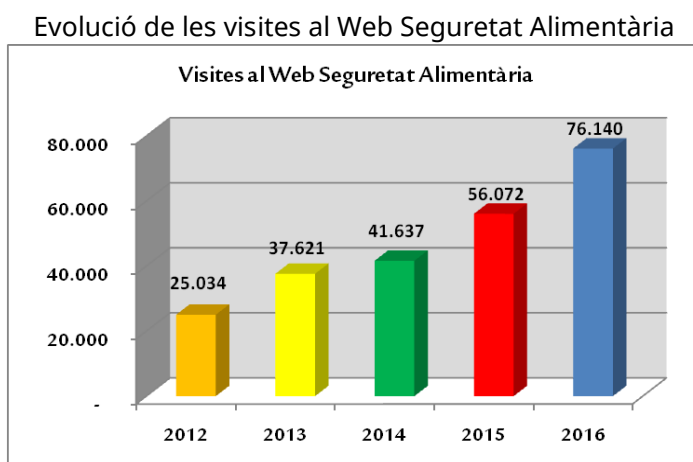
- Aparició en els mitjans de comunicació (ràdio i televisió) de tècnics del Servei per explicar diferents aspectes que fan referència a la seguretat dels aliments i a les tasques del Control Oficial.

b) Fullet informatiu

S'ha publicat el fullet "Les matances i la triquinosi. Responsabilitats i perills sanitaris", que s'ha enviat als ajuntaments per facilitar informació sobre la importància d'aquesta malaltia i la relació amb les matances domiciliàries de porcs.

c) Activitat web

El Servei disposa d'una pàgina web en la qual el ciutadà pot consultar informació diferent sobre la seguretat alimentària (Annex VI Resum de l'activitat Web 2016). Durant el període 2012-2016, s'han incrementat les consultes a la nostra pàgina web de manera considerable.

4. Grups de treball

- **Representació en el Consell de Consum**
Assistència a les sessions ordinàries de 21 de gener i 29 de setembre del Consell de Consum.
- **Representació de la Conselleria a l'acte d'obtenció del distintiu BRC a la indústria càrnia Embotits Soler**

- **Assistència a la reunió anual de l'Associació Balear de les Indústries de la Carn**
- **Suport institucional a altres organismes, institucions, etc.**
 - Reunió de la Secció d'Escorxadors amb el COVIB (15/01/2016)
 - Reunió de la Secció d'Escorxadors coordinació amb el Consell Insular de Mallorca (25/01/2016)
 - Reunió de la Secció d'Escorxadors amb operadors d'escorxadors (11/02/2016)
 - Reunió del Servei de Seguretat Alimentària amb els ajuntaments de les Illes per a la gestió de la campanya de sacrifici de bestiar porcí 2016/2017.
 - Reunió del Servei de Seguretat Alimentària amb el COVIB i els escorxadors (01/09/2016)
 - Reunió del Servei de Seguretat Alimentària amb la FELIB (28/10/2016)
 - Reunió de la Secció de Menjars Preparats amb la Federació Hotelera de Mallorca (29/11/2016)

- **Activitat de coordinació interna**

Amb l'objectiu d'assolir una adequada coordinació interna, el Servei de Seguretat Alimentària du a terme:

- Reunions, de caràcter bimensual, amb l'assistència dels membres dels Serveis Centrals.
- Reunions mensuals de coordinació amb la participació dels membres de Serveis Centrals i dels coordinadors de sectors i centres amb finalitat informadora, d'organització de les diferents tasques de control i de debat de problemes i resultats assolits.
- Així mateix, es duen a terme reunions puntuals per debatre temes específics (per exemple, reunió anual de coordinació d'escorxadors).

- **Activitats de coordinació amb altres autoritats competents**

- Reunió de la Secció d'Escorxadors coordinació amb el Servei de Ramaderia (25/01/2016)
- Reunió de la Secció d'Higiene dels Aliments amb el Servei d'Ordenació Pesquera i amb el Servei de Recursos Marins (04/05/2016)

- **Activitat de coordinació amb AECOSAN**

A l'Agència Espanyola de Consum, Seguretat Alimentària i Nutrició li correspon la coordinació interterritorial. En el decurs de l'any 2016, s'han convocat les reunions de coordinació següents:

Data	Assumpte
3 de març	Flexibilitat
11 de març	Riscos - Benestar animal
12 d'abril	Planificació
19 d'abril	Complements alimentaris
6 de juny	Aliments destinats a usos mèdics i especials
14 de juny	Plaguicides
28 de juny	Riscos microbiològics
29 de juny	Riscos químics i nutricionals
10 d'octubre	Riscos químics
10 de novembre	Riscos biològics
22 de novembre	Flexibilitat
1 de desembre	PNIR

Així mateix, han assistit als seminaris següents:

- Joint Workshop "The assessment and management of antimicrobial resistance" AECOSAN-Bundesinstitut für Risikobewertung. Madrid (28/11/2016) Jesús Martínez Sánchez
- Taller de higiene en mataderos. AECOSAN. Madrid (22/02/2016) Amadeo Vázquez Massot
- Formación en materia de bienestar animal. MAPAMA. Madrid (27-28/29/2016) Emilio Blasco Civerio

5. Normativa

a) Europea

En el decurs de l'any 2016, el Parlament Europeu i la Comissió Europea han publicat 69 noves disposicions reglamentaries que afecten directament la feina dels tècnics de Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició.

Els principals temes que han estat objecte de nova normativa, correcció o modificació han estat:

- Els relatius als continguts màxims de substàncies contaminants en els aliments.
- L'ús adequat d'additius i el seu contingut màxim en els aliments.
- Noves substàncies i ús permès de substàncies que poden passar a formar part dels materials en contacte amb els aliments.
- Autorització de nous aliments (*novel foods*) o nous ingredients.
- Autorització de determinades declaracions de propietats saludables en els aliments.

Una menció especial mereixen:

1. El Reglament (UE) 2016/1396 de la Comissió, de 18 d'agost de 2016, que modifica alguns annexos del Reglament (CE) núm. 999/2001 del Parlament Europeu i del Consell, pel qual s'estableixen disposicions per a la prevenció, el control i l'eradicació de determinades encefalopaties espongiformes transmissibles; i el Reglament Delegat (UE) 2016/128 de la Comissió, de 25 de setembre de 2015, que complementa el Reglament (UE) núm. 609/2013 del Parlament Europeu i del Consell en el que respecta als requisits específics de composició i informació aplicables als aliments per a usos mèdics especials.
2. El Document (2016/C 278/01) pel qual la Comissió Europea estableix els criteris d'aplicació de flexibilitat en els establiments de venda minorista d'aliments. Comunicació procedent de les institucions, òrgans i organismes de la Unió Europea sobre l'aplicació de sistemes de gestió de la seguretat alimentària que preveuen programes de prerequisits (PPR) i procediments basats en els principis de l'APPCC, inclosa la facilitació/flexibilitat respecte de l'aplicació a determinades empreses alimentàries.

b) Nacional

És destacable l'aprovació del Reial Decret 314/2016, de 29 de juliol, pel qual es modifiquen el Reial Decret 140/2003, de 7 de febrer, pel qual s'estableixen els criteris sanitaris de la qualitat de l'aigua de consum humà, el Reial Decret 1798/2010, de 30 de desembre, pel qual es regula l'explotació i la comercialització d'aigües minerals i aigües de manantial envasades per a consum humà, i el Reial Decret 1799/2010, de 30 de desembre, pel qual es regula el procés d'elaboració i comercialització d'aigües preparades envasades per al consum humà.

També s'ha publicat el Reial Decret 600/2016, de 2 de desembre, pel qual s'aproven les normes generals de qualitat per a les caseïnes i els caseïnats alimentaris.

Aecosan ha aprovat nou noves notes tècniques per a la interpretació normativa.

c) Autonómica

Durant l'any 2016, s'ha iniciat el procediment per publicar el Decret pel qual es regulen determinades mesures de flexibilitat relatives als criteris microbiològics en els aliments i s'estableixen normes per a la seva vigilància.

A més, s'han fet al·legacions a tres projectes normatius:

1. Esborrany de Decret pel qual es regula el desembarcament, la primera venda, la traçabilitat i el control de productes pesquers de les Illes Balears.
 2. Avantprojecte de la Llei d'accessibilitat universal de les Illes Balears.
 3. Esborrany del Decret que desenvolupa la Llei 10/2016, integral de la joventut.
- Finalment, s'ha estudiat i revisat l'avantprojecte de la Llei d'indústria de les Illes Balears.

Informes i guies de caràcter científic

L'activitat del Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició es veu directament afectada per l'activitat científica de l'European Food Safety Authority (EFSA), l'objectiu de la qual és l'avaluació científica del risc sobre el qual s'elaboren les normes jurídiques a les quals els tècnics han de recórrer per a la seva adequada interpretació.

En el decurs de l'any 2016, s'han emès informes relatius a 53 substàncies destinades a formar part de material en contacte amb aliments, 27 informes sobre l'avaluació del perill nutricional i nous aliments o nous ingredients. Així mateix, cal destacar la publicació d'una guia que explica quina informació i com s'ha de presentar aquesta informació per construir l'expedient d'avaluació científica de risc de nous aliments.

Així mateix, pertoca destacar l'emissió dels informes següents sobre perill microbiològic en el nostre entorn:

- EUSR on AMR in zoonotic and indicator bacteria from humans, animals and food 2014.
- EU summary report on zoonoses, zoonotic agents and food-borne outbreaks 2015.
- Scientific opinion of spoilage bacteria in meat.
- Questions and Answers on the application of the Regulation (EU) No 1169/2011 on the provision of food information to consumers - Part II

6. Docència

a) Cursos impartits

- Curs “Consum de peix i toxicitat”. COFIB. 22 de juny (Rosa M. Llull)
- Curs “Forn solar: aspectes seguretat alimentària”. IBANAT, 9 de juliol (Rosa M. Llull)
- Curs “Venda directa”. Ajuntament de Manacor, 27 de juliol (Rosa M. Llull)
- Curs “Malalties de transmissió alimentària, educació per a les famílies” EPAB en línia. Gerència Atenció Primària de Mallorca: del 17 d’octubre al 6 de novembre (Rosa M. Llull)
- Curs “Determinació de triquina mitjançant digestió artificial” (COVIB). 24 d’octubre (A. Vázquez)
- Curs “Additius alimentaris” (COVIB). 13 de març (A. Vázquez)
- Curs “Nutrició Esportiva” (COFIB). 16 de febrer (A. Barceló)

b) Cursos rebuts

Nom de l'activitat formativa	Organitzador	Part.	Hs
Food Additives, Enzymes and Flavourings	Comissió Europea	1	27
Animal welfare at slaughter and killing for disease control (BTSF On-line)	Comissió Europea	6	9
Animal welfare at slaughter and killing for disease control in poultry (BTSF On-line)	Comissió Europea	2	6
Hazard Analysis and Critical Control Point (HACCP) (BTSF On-line)	Comissió Europea	3	9
Rapid Alert System for Food and Feed RASFF (BTSF On-line)	Comissió Europea	4	8
Food Contact Materials (BTSF On-line)	Comissió Europea	3	6
Food hygiene and control on fishery products and live bivalve molluscs (BTSF On-line)	Comissió Europea	9	9
Prevention, Control and Eradication of Transmissible Spongiform Encephalopathies (BTSF On-line)	Comissió Europea	1	8
Prevention, Control and Eradication of Transmissible Spongiform Encephalopathies (BTSF)	Comissió Europea	1	27
Control on contaminants in feed and food (BTSF)	Comissió Europea	1	24
Food borne outbreak investigation (BTSF)	Comissió Europea	1	25

Food composition and information	Comissió Europea	1	25
Taller de higiene en mataderos	AECOSAN	1	6'5
Sessió sanitària sobre consells sobre seguretat alimentària a dones embarassades	DG Salut Pública	1	1 crèdit
Sessió sanitària sobre control de la tuberculosi a les Illes Balears	DG Salut Pública	1	1 crèdit

c) Seminaris de formació interna

Data	Títol	Ponent
21 gener	Aplicación de criterios de flexibilidad en auditoría (1,5 h)	E. Matas
8 febrer	Aplicación de criterios de flexibilidad en auditoría (Menorca i Eivissa en videoconferència) (1,5 h)	E. Matas
18 febrer	Flexibilidad de los criterios microbiológicos en la toma de muestras en pequeños establecimientos del sector cárnico (1,5 h)	A. Vázquez
19 febrer	Flexibilidad de los criterios microbiológicos en la toma de muestras en pequeños establecimientos del sector cárnico (Menorca i Eivissa en videoconferència) (1,5 h)	A. Vázquez
17 març	Problemas de etiquetado en minoristas y distribuidores (1,5 h)	R. Fuster
18 març	Problemas de etiquetado en minoristas y distribuidores (Menorca i Eivissa en videoconferència) (1,5 h)	R. Fuster
20 abril	Clasificación de los establecimientos de la clave 26 en el RGS nacional (Menorca i Eivissa en videoconferència)	X. Bibiloni
21 abril	Clasificación de los establecimientos de la clave 26 en el RGS nacional	X. Bibiloni
19 maig	Mercurio. Dificultades / soluciones en el Control Oficial (1,5 h)	R. Llull
20 maig	Mercurio. Dificultades / soluciones en el Control Oficial (Menorca i Eivissa en videoconferència) (1,5 h)	R. Llull
21 juny	Controles de higiene de la leche cruda en la explotación. Flexibilidad en queserías de campo o de pequeña dimensión (Menorca i Eivissa en videoconferència)	J. Martínez
23 juny	Controles de higiene de la leche cruda en la explotación. Flexibilidad en queserías de campo o de pequeña dimensión	J. Martínez
15 setembre	Cas pràctic sobre l'incompliment dels nivells de <i>Listeria monocytogenes</i> al final de la vida útil de productes carnis (1,5 h)	L. Tascón
22 setembre	Cas pràctic sobre l'incompliment dels nivells de <i>Listeria monocytogenes</i> al final de la vida útil de productes carnis (Menorca i Eivissa en	L. Tascón

	videoconferència) (1,5 h)	
4, 10, 11, 18 i 25 de novembre	Actualización del protocolo de minoristas (4 Menorca, 10 Palma, 11 Manacor, 18 Eivissa i 25 Inca)	R. Llull

d) Cursos interns (organitzats pel Servei)

Data	Títol	Ponent
22 febrer	Higiene a escorxadors (6,5 h)	L. Tascón
8 març	Etiquetado nutricional y de propiedades saludables (5 h)	A. Llobet / J. Martínez / X. Vaquer/Lurdes Fiol
18 octubre	Trazabilidad como prevención del fraude en la industria alimentaria (7 h)	AENOR

e) Cursos EBAP (organitzats pel Servei)

Data	Títol	Ponent
4 abril	Seguretat alimentària en l'elaboració de conserves (5 h)	Extern
18 abril	Els virus com a contaminants d'aliments (5 h)	Extern
26-27 maigo	Control del benestar animal als escorxadors (12 h)	Extern

7. Recerca

a) Ponències

- Congrés INCHEs: dos pòsters i dues presentacions curtes: "Mercury concentrations in commercial seafood from the western mediterranean sea" i "Promoting health: recommendations for food consumption as a tool for minimizing exposure of pollutants on children" 13 al 16 de setembre (Rosa M. Llull)
- "Alimentación y sostenibilidad medioambiental" VIII Jornada Farmacèutica. 3 i 4 de juny (A. Barceló)
- "Antibióticos en alimentos: residuos detectados en España en el período 2010 - 2014" 20º Congreso Nacional Farmacéutico (A. Barceló)

8. Altres activitats

a) Operacions conjuntes amb la Policia Nacional

El 2016 s'han realitzat actuacions a 9 establiments (1 majorista distribuïdor polivalent de Palma, 1 establiment minorista de Manacor i 7 de menjars preparats a Palma) juntament amb la Brigada provincial d'Estrangeria i Fronteres UCRIF de la Policia Nacional, a instàncies del Jutjat d'Instrucció per un possible delicte contra la Salut Pública.

També s'han efectuat 11 actuacions de control amb la Policia Nacional en 11 establiments de menjars preparats i 1 en un establiment de venda minorista polivalent.

b) Operacions conjuntes amb la Guàrdia Civil

Amb la Guàrdia Civil i enmarcat en l'Operació Opsom s'ha intervengut en 47 establiments de menjars preparats i en 7 minoristes polivalents.

c) Operacions conjuntes amb la Policia Local

Coordinats amb el Consell Insular i la Policia local de Sant Josep s'ha fet una actuació en un centre de retir espiritual en el qual s'oferien habitacions i consum d'ayahuasca.

Amb la Policia Local de Manacor s'ha dut a terme la suspensió cautelar d'un establiment.

d) Signatura del protocol d'atenció a les alertes amb Mercadona

e) Suport a la petició cursada per l'Institut d'Innovació Industrial, de coneixement del teixit alimentari a Palma

f) Suport a la petició cursada per un investigador d'IDISBA sobre la ubicació d'establiments alimentaris i la seva activitat

g) S'han elaborat 19 informes per respondre preguntes parlamentàries

LABORATORI DE SALUT PÚBLICA DE LES ILLES BALEARS

1. Descripció del Servei

El Servei dels laboratoris de Salut Pública és format per dues unitats analítiques: Palma i Eivissa. En aquests moments, l'activitat del laboratori de Menorca l'assumeix la Unitat Analítica de Palma.

Política de qualitat:

- Donar resposta tècnica a les necessitats de la Direcció General de Salut Pública i Participació de la Conselleria de Salut per a la realització dels assaigs necessaris sobre els aliments i les aigües dins els processos d'Inspecció i Vigilància definits legalment així com la protecció de la salut pública.
- Complir les Bones Pràctiques de Laboratori (BPL) i la norma UNE-EN ISO/IEC 17025 sobre la competència tècnica dels laboratoris d'assaig.
- Mantenir i millorar de manera contínua la Competència Tècnica dels Laboratoris mitjançant:
 - Optimització i validació dels mètodes d'assaig
 - Control de qualitat dels resultats d'assaig
 - Participació en exercicis intercomparatius
 - Control de qualitat intern
 - Qualificació i formació del personal (Pla de Formació)
 - Instal·lacions adequades, inclosos els equips (compra, manteniment i calibratge)
 - Controls que permetin detectar àrees de millora: auditories internes i externes, reclamacions, enquestes de satisfacció, comunicacions amb els clients.
- Resoldre desviacions i accions preventives
- Actuar sempre amb responsabilitat i transparència garantint la imparcialitat, la confidencialitat i el compromís de satisfacció amb els clients.
- Protegir, preservar i conservar la seguretat dels treballadors i del medi ambient en totes les activitats.

El Laboratori de Salut Pública de les Illes Balears està acreditat per ENAC (núm. d'expedient LE 603/1307) per a la realització d'assaigs des de l'any 2007.

2. Activitats més rellevants de l'any

Sol·licitud d'ampliació de l'acreditació de nous mètodes o matrius:

- Elements per espectrometria d'emissió atòmica amb plasma d'argó inductivament acoblat (ICP-MS) en aigües (alumini, antimoni, arsènic, bor, cadmi, calci, coure, crom, ferro, magnesi, manganès, mercuri, níquel, plom, seleni, sodi).

- Elements per espectrometria d'emissió atòmica amb plasma d'argó inductivament acoblat (ICP-MS) en aliments (arsènic, cadmi, mercuri, plom).
- Metil mercuri (Me-Hg) per cromatografia líquida acoblat a un espectròmetre de masses amb plasma d'argó inductivament acoblat (HPLC-ICP-MS) en peix fresc, conserves i crustacis.
- Arsènic inorgànic per cromatografia líquida acoblada a un espectròmetre de masses amb plasma d'argó inductivament acoblat (HPLC-ICP-MS) en cereals i derivats, farines, bolleria, cereals d'esmorzar i coquetes.
- Ocratoxina A en cervesa precromatografia de líquids amb detector de fluorescència (CL-FLD).
- Detecció i recompte d'enterococs intestinals en aigües marines per NMP.
- Presa de mostres per a la detecció i el recompte de *Legionella spp.*
- Assajos in situ: clor lliure residual en aigües per fotometria i temperatura.

Canvis en els procediments de treball dels laboratoris:

- Unificació dels dos laboratoris existents (Palma i Eivissa) en un laboratori únic i canvi de denominació (Laboratori de Salut Pública de les Illes Balears).
- Incorporació dels responsables de la presa de mostres d'aigües en l'estructura del Laboratori.
- Modificació dels procediments següents: β -agonistes, corticoesteroides i recompte d'*Escherichia coli* beta-glucuronidasa positiu en mol·luscs i equinoderms per NMP.

Auditoria externa d'ENAC els dies 20-21 d'octubre i el 3 de novembre.

3. Indicadors bàsics

Indicadors d'activitat	2016
Nre. mostres analitzades	4.561
Nre. mostres externalitzades	183
Nre. assajos microbiològics	9.972
Nre. assajos químics	6.858
Nre. intercomparatius - assaigs microbiològics	324
Nre. intercomparatius - assaigs químics	338
Mostres analitzades per a altres organismes (diferents de la Conselleria de Salut), tant d'aquesta Comunitat Autònoma com d'altres comunitats	126

Indicadors de gestió	2016
Personal	19
Despeses en renovació d'equips	3.411,49
Nre. d'informes emesos	1.988
Nre. d'assajos acreditats	96
Nre. d'assajos totals en cartera de serveis (acreditats i no acreditats)	197
Despeses anuals (aprox.)	300.000,00
Nre. d'expedients de contractació	20
Comandes tramitades	446
Factures gestionades (aprox.)	497
Registres al Registre de Laboratori	274

4. Difusió

a) Col·laboració amb altres comunitats autònomes. Amb el control oficial, s'han fet les analítiques següents

- Junta de Andalucia: anàlisi de 16 mostres d'ous per a la determinació de cloramfenicol

- Xunta de Galicia: anàlisi de set mostres de peix i marisc per a la determinació de metalls pesants

b) Col·laboració amb altres conselleries del Govern Balear

- Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca. D.G. de Pesca i Medi Marí. Servei de Recursos Marins: anàlisi de 24 mostres de mol·luscs bivalves i eriçons per a la determinació de *Salmonella spp*, d'*Escherichia coli* i de metalls pesants.
- Conselleria de Família i Benestar Social: anàlisi de 13 mostres de la piscina de la Residència Joan Crespí.

c) Participació a l'estudi del Departament de Protecció de la Salut per a la determinació de les concentracions de mercuri i metil mercuri a l'oest de la Mar Mediterrània

d) Grups de Treball

El Laboratori ha participat a les reunions de grups de treball nacionals següents:

- *Reunión de grupo de trabajo de Laboratorios de Análisis de Residuos de Plaguicidas*. Entitat organitzadora: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient el 2 de juny de 2016.
- *3ª Reunión del grupo de trabajo de métodos de análisis de metales pesados en alimentos*. Entitat organitzadora: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient el 30 de novembre de 2016.

5. Docència

El personal tècnic del Laboratori ha assistit als cursos de formació següents:

- *Jornada Técnica de Prevención y Control de Legionella*. Entitat organitzadora: CIDESAL, el 5 de maig de 2016.
- *Jornadas de referencia Análisis de Alimentos*. Entitat organitzadora: Centro Nacional de Alimentación, del 7 al 8 de juny de 2016.
- *Training courses on Food-borne outbreaks*. Entitat organitzadora: European Training Platform for Safer Food, del 20 al 24 de juny de 2016.
- *Congreso. Los laboratorios de alimentos: del dato a la acción*. Entitat organitzadora: AECOSAN (Agencia española de Consumo y Alimentación Nacional), del 4 al 6 de juliol de 2016.
- *Jornada tècnica. "La intercomparació de resultats d'anàlisi química d'aliments i mostres ambientals. Avaluació dels exercicis i dels resultats"*. Entitat

organitzadora: Consorci Sanitari de Barcelona. Agència de Salut Pública de Barcelona, el 10 d'octubre de 2016.

- *II Jornada Técnica de los Laboratorios de Salud Pública.* Entitat organitzadora: Generalitat Valenciana, el 2 de novembre de 2016.

El Laboratori ha organitzat amb l'EBAP els cursos següents:

- *Contaminants en els aliments: micotoxines i hidrocarburs aromàtics policíclics*, del 16 al 17 de juny de 2016. Durada: 10 hores.
- *Metalls en aliments i importància de l'especiació. Al·lèrgens en els aliments*, del 30 de juny a l'1 de juliol de 2016. Durada: 10 hores.

S'ha d'indicar que tots dos cursos han estat impartits per tècnics especialistes de reconegut prestigi, procedents del Centre Nacional d'Alimentació i de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, respectivament.

Com a part de la integració de la presa de mostres i dels assajos in situ en el sistema de qualitat, el Laboratori també ha organitzat diverses jornades i reunions amb el personal de Salut Ambiental responsable d'aquestes activitats:

- *Acreditación de la toma de muestras de agua para detección y recuento de Legionella y determinaciones in situ de cloro y temperatura*, el 19 d'abril de 2016.
- *Reunió integració presa de mostres i assajos in situ*, el 19 de setembre de 2016.

6. Recerca

Puesta a punto y validación de un método de rutina para el análisis de metilmercurio en productos de la pesca por ID-HPLC-ICP-MS

Autors: T. Rey-Maquiera, C. Vidal, M. Cladera i B. Sagardia

Presentació en la *II Jornada tècnica dels Laboratoris de Salut Pública d'Alacant*, el 2 de novembre de 2016

UNITAT D'AUTORITZACIONS

1. Descripció del Servei

La Unitat d'Autoritzacions està adscrita al Departament de Protecció de la Salut i fa les funcions d'informació, assessorament, registre, tramitació, seguiment i resolució d'expedients respecte als establiments en les qüestions de seguretat alimentària, salut ambiental i laboratoris.

Per desenvolupar les anteriors funcions, la Unitat disposa del personal següent:

- Un cap de la Secció, titulat superior del Cos Facultatiu de l'Escala Sanitària de la CAIB.
- Una cap del Negociat XXIX, que organitza les tasques administratives.
- Tres auxiliars administratius, llocs base de la Conselleria.

El personal auxiliar de la Unitat participa en la tramitació i l'atenció al públic: assessora i dona suport als ciutadans en l'emplenament dels diversos formularis elaborats per facilitar les obligacions dels administrats.

Així mateix, el personal auxiliar dels centres comarcals de Sanitat i dels centres insulars, participa amb l'inici de la tramitació dels expedients del sectors corresponents.

Per a la tramitació dels expedients de baixes iniciades d'ofici dels expedients amb propostes denegatòries i per resoldre les qüestions juridicoadministratives plantejades en les diverses tramitacions, la Unitat compta amb el suport de dues tècniques superiors de la Funció Administrativa (cap de secció i tècnica superior-lloc base) i d'una auxiliar administrativa (cap de negociat).

2. Activitats més rellevants de l'any

La Unitat continua amb la racionalització i la millora dels processos de gestió i la simplificació de les tasques administratives. Malgrat la manca d'informació sobre la qualitat en els processos "administratius" de la Direcció General, s'està elaborant la cartera de serveis i la documentació dels processos clau de la Unitat.

Es continua desenvolupant el sistema informàtic de gestió (SISALUT), el qual ha de fer possible la informatització completa de la Secció fins que s'arribi a l'eliminació del paper.

És el primer any complet de funcionament de la “tramitació telemàtica”, una eina amb la qual s’intentava anticipar l’obligació legal d’eliminar paper i fer les notificacions als ciutadans de manera electrònica, amb un èxit parcial. Aquest tipus de gestió ja suposa, aproximadament, un 10% del conjunt de les comunicacions presentades.

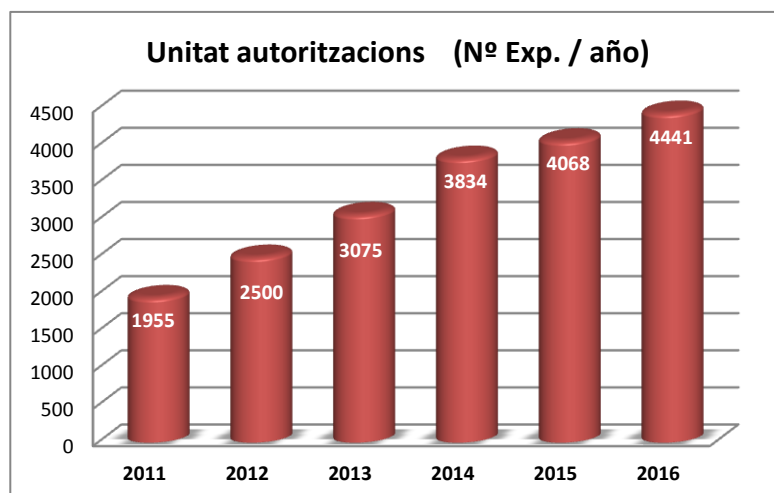
3. Indicadors bàsics

a) *Nre. exp/any/Sector sanitari/tipus expedient*

	Sector Eivissa	Sector Inca	Sector Manacor	Sector Menorca	Sector Palma	TOTAL
Exp. minoristes						
Canvi de titularitat	283	167	95	141	589	1.275
Correcció d’errades	1	0	1	1	11	14
Canvi de denominació social minoristes	5	0	0	5	3	13
Inscripció inicial	274	131	130	74	564	1.173
Canvi de titularitat massiu	0	0	1	0	0	1
Ampliació d’activitat	26	7	3	24	21	81
Canvi d’adreça industrial	3	7	2	4	19	35
Canvi d’adreça social	6	3	3	5	5	22
Cessament d’activitat	2	1	1	0	10	14
Canvi d’activitat	11	5	2	3	0	21
Sucursal carnisseria	0	0	3	0	0	3
Canvi de denominació comercial	158	66	31	71	265	591
Subsanació de defectes	0	0	0	0	0	0
Baixa d’inscripció minoristes	120	104	36	28	368	656
Canvi de titularitat massiu	0	0	1	0	0	1
Exp. UGE devolució taxes					13	18
TOTAL	889	491	309	356	1.873	3.918

Exp. Registre Nacional						
Activitats no subjectes al Reglament 853/2002 productes d'origen no animal						
Subsanació de defectes	1	1	0	0	0	2
Canvi de titularitat	7	10	11	4	18	50
Cessament temporal d'activitat	0	0	0	0	3	3
Correcció d'errors RGSEAA	0	1	0	0	3	4
Canvi de denominació social	0	0	0	0	0	0
Anotació de magatzem	0	0	0	0	1	1
Inscripció inicial	24	21	7	3	76	131
Ampliació d'instal·lació	0	0	0	0	0	0
Anotació de producte	0	0	0	0	0	0
Baixa d'inscripció	0	0	0	0	0	0
Cessament d'activitat	0	3	0	0	2	5
Canvi d'adreça social	3	4	3	0	12	22
Canvi d'adreça industrial	3	6	3	2	24	38
Ampliació d'activitat	1	1	1	0	12	15
Reclassificació d'activitats	24	21	7	3	76	131
TOTAL	63	68	32	12	227	402
Activitats subjectes al Reglament 853/2002 productes d'origen animal						
Subsanació de defectes	0	0	0	0	0	0
Canvi de titularitat	1	2	2	5	3	13
Cessament temporal d'activitat	0	0	0	0	1	1
Correcció d'errors RGSEAA	0	0	0	0	1	1
Canvi de denominació social	0	0	0	0	0	0
Anotació de magatzem	0	0	0	0	0	0
Inscripció inicial	1	4	5	16	14	40
Ampliació d'instal·lació	0	0	0	0	1	1
Baixa d'inscripció	0	0	0	0	0	0
Cessament d'activitat	0	1	0	0	2	3

Canvi d'adreça social	1	0	1	2	4	8
Canvi d'adreça industrial	1	0	1	2	11	15
Ampliació d'activitat	0	1	0	6	10	17
Reclassificació d'activitat	1	4	5	16	14	40
TOTAL	5	12	14	47	61	139

b) Nre. exp/any/sector/persona

Sector Eivissa	Sector Inca	Sector Manacor	Sector Menorca	Sector Autoritzacions
957	286	355	415	1.646

- Temps de tramitació:

Sector Eivissa	Sector Inca	Sector Manacor	Sector Menorca	Sector Autoritzacions
< 3 mesos	< 1 mes	> 6 mesos	< 3 mesos	< 7 dies minoristes < 15 dies en registre nacional

En aquest darrer càlcul, no estan incloses les baixes d'ofici.

La Unitat no disposa d'instruccions ni de capacitat operativa per avaluar l'acompliment del seu personal, ni de subministrar informació general sobre la millora dels processos de gestió.

No es pot comparar amb altres unitats similars de la Conselleria ni amb altres conselleries, perquè la Unitat no té ni la informació ni les eines per poder-ho fer.

Aquests expedients corresponen a l'activitat alimentària.

4. Difusió

La Unitat és la responsable de mantenir actualitzades (en temps real) les dades del Registre de Minoristes:

<https://apps.caib.es/ofmovins2/public/actions/EmpresasAlimentariasInscritasLis?idi=ca>

I les dades corresponents a les Illes Balears del Registre Nacional:

http://rgsa-web-aesan.msssi.es/rgsa/formulario_principal.js.jsp

Amb una periodicitat anual, es remet un balanç dels establiments a l'AECOSAN.

5. Grups de treball

Fòrum Tècnic de l'AECOSAN referent a les qüestions gestionades per la Unitat.

6. Normativa

Està en fase de "CONSULTA PRÈVIA A L'ELABORACIÓ DE NORMATIVA" una nova versió del Decret sobre Registre Autòmic d'Empreses i Establiments Minoristes del sector alimentari de les Illes Balears que està subjecte a control oficial.

COORDINACIÓ AUTONÒMICA DE SIDA I SEXUALITAT

1. Descripció del Servei

El Decret 69/2006, de 21 de juliol, aprova l'estratègia del VIH/sida de les Illes Balears en què es descriuen les directrius i els objectius de la Coordinació Autònoma de Sida i Sexualitat.

Aquesta Coordinació Autònoma du a terme actuacions relacionades amb el VIH/sida, les infeccions de transmissió sexual (ITS) i la salut sexual en diferents àrees: planificació i coordinació, detecció precoç del VIH, promoció i prevenció, informació i assessorament (a la població general, a les institucions i entitats, i als professionals de diferents àmbits), formació i investigació.

Els programes que s'elaboren des d'aquest Servei són els següents:

- Proves ràpides de detecció del VIH en entorns no clínics.
- Intercanvi de xeringues (*kits* antisida) per a la reducció de riscos de la transmissió del VIH per via sanguínia entre les persones que s'injecten drogues.
- SAIDE (salut i drets): destinat a persones en situació de prostitució en situació o risc d'exclusió social.
- Prevenció en l'àmbit penitenciari: es fan activitats dins el Centre Penitenciari de Mallorca per promocionar la salut i disminuir la prevalença del VIH/sida i altres ITS a la població privada de llibertat. Es treballa amb els mòduls 3 i 4, que són on hi ha els reclusos més difícils del Centre, i amb persones privades de llibertat d'altres mòduls.
- Educació afectiva i/o sexual en els centres educatius:
 - “Amb tots els sentits”: programa d'educació afectiva i sexual
 - “Sexe segur i responsable”: programa de prevenció de VIH, ITS i embarassos no desitjats
- Línia telefònica i línia oberta: es dona resposta a les demandes que es reben sobre VIH, ITS i sexualitat.
- Formació en educació afectiva i sexual:
 - Al professorat
 - Als professionals sanitaris i altres agents de salut
 - Als col·lectius específics que ho sol·liciten
- Informació i sensibilització a la ciutadania a través de:

- Pàgina web
- Fullets i documents
- Dia Nacional de la Prova del VIH
- Dia Mundial del VIH/sida

La Coordinació Autònoma és integrada per quatre treballadores: una metgessa (coordinadora de la Unitat), dues infermeres i una auxiliar administrativa.

2. Activitats més rellevants de l'any

Les accions noves que han suposat un esforç extraordinari i que cal destacar són les següents:

Programa d'educació afectiva i sexual "Amb tots els sentits". És tracta d'un Programa que s'ha adreçat a l'alumnat del centres educatius de les Illes Balears.

D'aquest Programa s'ha elaborat:

- El document del Programa (introducció, el marc conceptual, justificació, destinataris, objectius, metodologia, continguts, activitats...).
- El material del Programa destinat a l'alumnat de l'ESO i de formació professional bàsica. El material és constituït per:
 - El document de consulta per al professorat
 - 9 presentacions animades amb una dinàmica de grup a cada presentació
 - 9 guies d'implementació de les presentacions animades. Aquestes guies inclouen la metodologia educativa i les idees clau per a cada imatge de la presentació.
- El document de pilotatge d'educació secundària obligatòria.

"VIH/sida i comunitat educativa, informació per a professionals de l'àmbit educatiu". Elaboració i disseny d'aquest document que engloba aspectes generals sobre el VIH i la sida, la convivència en els centres educatius i el VIH/sida, els infants i adolescents infectats, el personal docent i no docent infectat, les mesures de prevenció universal de les infeccions, la protecció de les persones infectades pel VIH/sida, l'actitud davant les persones infectades, el dret a la intimitat i la confidencialitat, etc.

Cursos de formació. Disseny, organització i realització de cursos adreçats a professionals del món educatiu, sanitari i social d'educació afectiva i sexual en l'adolescència.

Pàgina web de Salut Sexual. Disseny i elaboració d'aquesta pàgina web: estructura, continguts... La pàgina actualment està en construcció.

Actualització i canvi de nom de la pàgina web de VIH/sida. Aquesta pàgina ha passat a ser també d'infeccions de transmissions sexual (ITS) i s'hi ha incorporat informació sobre aquestes ITS.

3. Indicadors bàsics

Proves ràpides de detecció del VIH en entorns no clínics	Entitats participants (*)	Proves realitzades	Resultats positius
	20	1.287	20

(*) ALAS, Metges del Món, CAITS, UCAS (10) i oficines de farmàcia (8)

Intercanvi de xeringues (Kits antisida)	Entitats participants (*)	Kits antisida distribuïts	Contenidors de xeringues recollits
	29	15.739	284

(*) UCAS (10), oficines de farmàcia (18) i Centre Penitenciari de Mallorca

Salut i Drets (SAIDE)	Entitats participants (*)	Persones ateses	Activitats d'educació individualitzades	Intervencions sanitàries	Activitats de sensibilització	Distribució de material	Curs de formació entre iguals
	1	1.477	1.854	599 (1)	20	847 fullets 84.139 PM (2) 2.387 PF (3) 16.118 (4) 2.295 (5)	1

(*) Metges del Món, (1) inclou 62 proves de detecció de sífilis, (2) preservatiu masculí, (3) preservatiu femení, (4) lubricants monodosi, (5) tovalloleta Sexy Dam

Prevenió VIH en l'àmbit penitenciari	Entitat implicada (*)	Sessions	Assistents	Kits intercanviat
• 1 Taller de VIH/sida	1	6	20 (5 dones, 15 homes)	-
• Intervenció mòdul 3		8	108 homes	-
• Intervenció mòdul 4		8	44 homes	-
• Intercanvi de xeringues (<i>kits</i> antisida)	-	-	-	289

(*) Escola de Sida, Salut i Convivència

Educació en sexualitat	Nivell d'elaboració	Nivell d'implemen-tació	Centres partici-pants	Alum-nes
• "Amb tots els sentits"	Elaborat programa, document de pilotatge i materials de secundària	Previst pilotatge en el curs 2016-2017	-	-
• "Sexe segur i responsable"	Programa elaborat des de 2011	Implementat des de 2011	12	974

Línia oberta	Consultes personals	Consultes d'institucions i entitats
• Consultes telefòniques	21	26
• Consultes <i>online</i>	8	62

Formació	Cursos realitzats	Assistents
• Professorat	1 (curs <i>online</i> d'afectivitat i sexualitat)	25
• Sanitaris i altres agents de salut	2 (curs presencial d'afectivitat i sexualitat)	41

Informació i sensibilització	Visites / accessos	Actualitzacions	Unitats distribuïdes	Activitats
Web institucional	58.253 / 85.919	7 (canvi de nom i reestructuració del contingut i actualitzacions)	-	-
Fulletes	-	4 fullets	6.560 VIH 7.785 ITS 800 CAITS 7.975 M. anticonceptius 1.140 Test ràpid	-
Preservatius (lligats a activitats educatives)			17.675	
Guia d'anticoncepció	-	-	100	-
Dia Nacional de la Prova del VIH	-	-	-	1 nota de premsa 2 entrevista radio
Dia Mundial del VIH/sida	-	-	1 carta a tots els ajuntaments 124 cartells 200 imants 50 bosses 8.879 llaços vermells	1 nota de premsa 5 entrevista ràdio 2 entrevista premsa 2 llaços vermells (seus Conselleria)

4. Difusió

- Elaboració de la Memòria de Proves Ràpides en Entorns no Clínics 2015. La memòria recull informació de les entitats que realitzen

proves ràpides de detecció del VIH en entorns no clínics (ONG, UCA, oficines de farmàcies, CAITS).

- Tomás AM, Ordinas M, Caldés L, Aranguren R. *Amb tots els sentits*. Document de consulta per al professorat en educació afectiva i sexual en l'adolescència. Palma: Conselleria de Salut. Direcció General de Salut Pública i Participació. Coordinació Autònoma de VIH/sida i infeccions de transmissió sexual de les Illes Balears, 2016. ISBN 978-84-617-7490-6.
- Elaboració de la Memòria de VIH/sida de les Illes Balears 2015. Aquesta memòria recull informació sobre la situació epidemiològica, els programes i les activitats de promoció, de prevenció, d'atenció sanitària i social, relacionats amb el VIH que es desenvolupen a les Illes Balears. En aquesta memòria, també es deixa constància de la feina de coordinació per a la seva elaboració en contacte amb 25 entitats o serveis d'àmbit local, insular i/o autonòmic.
- El dia de la Prova de Detecció del VIH i del Dia Mundial del VIH/sida es publiquen notes de premsa i es fan entrevistes en premsa i ràdio.

5. Grups de treball

Les professionals d'aquesta Coordinació han participat en diferents comissions i grups de treball:

- Comissió d'Educació per a la Salut en els Centres Educatius, aquesta Comissió està integrada per professionals de la Conselleria de Salut i de la Conselleria d'Educació i Universitat. Durant el 2016, es feren 10 reunions de la Comissió i 5 reunions de feina per preparar diferents temes (jornades, acreditació i valoració dels projectes presentats a la convocatòria de centres promotors de la salut).
- Participació en el Grup de Treball HSH (homes que tenen sexe amb homes). Aquest Grup és liderat per la Secretaria General del Pla Nacional de la Sida del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat i és constituït per tècnics dels Plans/Estratègies de la Sida de diferents comunitat autònomes i ONG.

- Coordinació Nacional del VIH/sida i ITS. Aquest Grup, integrat per totes les comunitats autònomes, s'ha reunit en quatre ocasions.
- Grups de Treball del Programa d'Educació Afectiva i Sexual adreçat a l'etapa d'ESO. El Grup s'ha reunit en deu ocasions per dissenyar i elaborar el material de la formació i distribuir els aspectes que cada membre del grup ha de tractar en les sessions formatives.
- Grups de Treball de Formació en Educació Afectiva i Sexual. El Grup s'ha reunit en quatre ocasions per dissenyar i elaborar el material de la formació i distribuir els aspectes que cada membre del grup ha de tractar en les sessions formatives.

6. Normativa

- S'ha signat el conveni de col·laboració entre la Conselleria de Salut i el Col·legi Oficial de Farmacèutics de les Illes Balears en matèria del Programa de Proves Ràpides de Detecció del VIH en oficines de farmàcia. En aquest Programa, hi participen 8 oficines de farmàcia: 6 a Mallorca, 1 a Eivissa i 1 a Menorca.
- Conveni de subvenció a Metges del Món dins el Programa SAIDE (Salut i Drets). Programa destinat a persones en situació de prostitució en risc o en situació d'exclusió social.
- Conveni de subvenció a l'Associació de Lluita Anti-Sida de les Illes Balears (ALAS) per dur a terme el Projecte de Realització de Proves Ràpides de Detecció de VIH, amb activitats encaminades a la prevenció del VIH i a la promoció del diagnòstic precoç del VIH.
- Col·laboració en l'elaboració de l'ordre de bases de subvencions de la Conselleria de Salut.
- Col·laboració en el disseny de la convocatòria de Centres Educatius Promotors de Salut. La Conselleria de Salut i la Conselleria d'Educació i Universitat, a través de la Comissió Tècnica d'Educació per a la Salut en els Centres Educatius fan una convocatòria de Centres Educatius Promotors de Salut per treballar els cinc principals eixos de salut, un dels quals és l'educació afectiva i sexual.

- Subvencions d'IRPF. Es fa un informe de cada programa que es presenta a les subvencions de l'IRPF per desenvolupar a les nostres Illes sobre VIH/sida, des de diferents entitats.

7. Docència

a) *Formació impartida*

Curs de formació en línia “Educació afectiva i sexual: sexe segur i responsable”. Disseny, realització i tutorització d'un curs de 20 hores de durada, adreçat a docents. Ha impartit el Curs una tècnica d'aquesta Coordinació a través de la plataforma de formació a distància de la Direcció General d'Innovació i Comunitat Educativa de la Conselleria d'Educació i Universitat. 25 professionals han obtingut la certificació.

Cursos de formació presencial sobre “Educació afectiva i sexual en l'adolescència”. Organitzats, dissenyats i realitzats per dues tècniques de la Coordinació. Aquests cursos, de 20 hores de durada, s'han adreçat a professionals sanitaris, prioritzant els de consulta jove i de serveis socials que treballin amb adolescents. S'han dut a terme dos cursos, un el mes d'octubre i l'altre, el mes de novembre. Hi han assistit 41 professionals.

Formació sobre VIH, sida, ITS, afectivitat i sexualitat a dos estudiants d'infermeria de 4t de Grau en pràctiques.

Formació sobre VIH, sida, ITS, afectivitat i sexualitat a cinc residents d'Infermeria Familiar i Comunitària.

“Els 35 anys de SIDA, prevenció de la infecció pel VIH en el segle XXI”. Participació, com a docent de la Coordinació, en aquesta sessió científica extraordinària que s'ha dut a terme a la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears i l'Acadèmia Mèdica Balear, l'1 de desembre, Dia Mundial del VIH/sida.

“II Jornada de Promoció i Educació per a la Salut en els centres educatius de les Illes Balears”, Participació d'una tècnica en l'organització a la UIB el dia 10 de novembre de 2016.

b) *Formació rebuda*

Reunió “Cercant oportunitats per al diagnòstic precoç del VIH”. **Assistència de la coordinadora a la Reunió. Madrid 5 de maig.**

“VI Trobada de salut pública en polítiques sanitàries i envaïment de VIH a Espanya”. **Assistència d’una tècnica i de la coordinadora a la Trobada. Madrid 31 de maig.**

Curs “Com avaluar programes i polítiques en salut pública”. **Assistència d’una tècnica i de la coordinadora a aquest Curs. Palma del 26 al 28 d’octubre de 2016.**

“Jornada de Violència de gènere”. **Assistència de dues tècniques a la Jornada. Palma, 29 de novembre.**

8. Recerca

- Coordinació Autonòmica de VIH/sida i infeccions de transmissió sexual. Sexe segur i responsable [pòster]. II Jornada de promoció i educació per a la Salut en els centres educatius de les Illes Balears: Conselleria de Salut. Direcció General de Salut Pública i Participació. Coordinació Autonòmica de VIH/sida i infeccions de transmissió sexual de les Illes Balears, 2016.
- Grup VIHAP. “Estudio VIHAP implementación de la oferta rutinaria de la prueba del VIH en atención primaria. Informe final”. Madrid: Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, 2016.

9. Altres activitats

Estudi pilot de la implementació de l’oferta rutinària de la prova diagnòstica de VIH en Atenció Primària. Participació en aquest Estudi pilot en què l’objectiu principal és avaluar si és factible la posada en marxa de l’oferta rutinària de la prova diagnòstica del VIH en Atenció Primària, com a pas previ a la implantació generalitzada de la prova en aquest àmbit assistencial. Aquest estudi es duu a terme en els centres de salut de Son Gotleu, del Camp Redó de Mallorca i en altres CS de diferents comunitats autònomes i està coordinat pel Pla Nacional sobre la Sida.

Enquesta hospitalària de pacients amb VIH/sida dels centres hospitalaris públics de les Illes Balears. Col·laboració amb l'Institut Carlos III de Madrid en la realització anual de l'enquesta.

Jornada d'Epigenètica. Suport administratiu.

Sistema Espanyol d'Alerta Primerenca de Substàncies Psicoactives. Des d'aquesta Coordinació se segueix gestionant aquest Sistema fins que es posi en marxa l'Observatori de Drogues.

COORDINACIÓ AUTONÒMICA DE DROGUES

PLA D'ADDICCIONS I DROGODEPENDÈNCIES DE LES ILLES BALEARS

1. Descripció del servei

La Coordinació Autònoma de Drogues, segons la Llei 4/2005, de 29 d'abril, s'encarrega de la coordinació de les actuacions en matèria de drogues que es duen a terme a les Illes Balears. Mitjançant el Pla d'Addiccions i Drogodependències de les Illes Balears (PADIB), es planifiquen, coordinen i executen actuacions emmarcades en diferents àrees d'intervenció: prevenció, tractament, inserció, formació i observatori.

El PADIB és format per la coordinadora autonòmica de Drogues i sis treballadores de diferents categories professionals: Treball Social (2), auxiliar administrativa (1), Educació social (1), Psicologia (1) i Infermeria (1), aquesta darrera compartida amb la Coordinació VIH-sida (1).

2. Activitats més rellevants de l'any

ÀREA DE PREVENCIÓ

- Potenciació de la Plataforma per un oci de qualitat.

S'ha elaborat un pla de comunicació que engloba totes les actuacions de la Plataforma que s'hagin de difondre, de forma unificada i coordinada.

S'ha participat en l'elaboració del decret que regularà la Plataforma d'oci de qualitat de les Illes Balears.

S'han fet dues reunions del grup de l'administració i un plenari.

S'ha elaborat la documentació pel concurs d'adjudicació de la dinamització de la Plataforma.

- Impuls de la Campanya de prevenció i de disminució de risc **#nosiguise**
- S'ha fet una campanya adreçada a la ciutadania recordant la importància de sumar esforços perquè els menors no puguin tenir accés a l'alcohol, i també amb missatges preventius de consum de

menys risc per a les persones majors d'edat que en un àmbit de festa i d'oci decideixen beure alcohol.

A més d'editar material de sensibilització (5.000 xapes i 7.000 targetes amb missatges preventius; 3.000 motxilles, 5.000 pòsters, 5.000 preservatius i 4 *roll-up* amb la imatge de la campanya), s'ha complementat aquesta acció amb 11 taules informatives, situades a diferents municipis de les Illes, aprofitant la celebració de les festes d'estiu. A les taules informatives, hi ha hagut tècnics de prevenció encarregats d'informar sobre els missatges de reducció de riscos i s'han dut a terme activitats diverses (proves d'alcoholèmia, repartiment de material de sensibilització, recollida de dades de consum i orientacions en reducció de riscos).

S'han efectuat 233 proves d'alcoholèmia i s'han fet dinàmiques amb ulleres simuladores de consum d'alcohol.

També es dugué a terme una taula informativa el dia abans del dijous bo a l'Estació intermodal de Palma, amb la participació de 142 persones que demanaren informació.

S'activà una pàgina en xarxa social #nosiguise, que s'ha publicat a les webs de la Conselleria de Salut; s'han enviat missatges preventius via twitter i ha tengut presència en diferents mitjans de comunicació (premsa escrita, radio, televisió).

Per poder difondre el missatge preventiu, s'animà a adherir-se a la campanya els Municipis de les Illes Balears i la xarxa de drogodependències. Se'ls envià el *link* de la notícia amb dades informatives, *banners* per descarregar-se i la imatge dels materials editats. Determinats municipis incorporaren la imatge als programes de les festes patronals.

La campanya de Nadal va ser seguida per diferents mitjans de comunicació i d'institucions, i els diferents missatges preventius que es publicaren a twitter es retuitejaren en 60 ocasions.

- Dins l'àmbit educatiu i amb l'objectiu de potenciar el factor de protecció enfront del consum de drogues i fomentar les actituds i els

hàbits saludables, així com dotar el professorat i els centres educatius d'eines pedagògiques per actuar en les situacions relacionades amb les addiccions:

- a) S'han ofert, als centres educatius de les Illes Balears, programes de prevenció de drogodependències i addiccions en coordinació amb la Direcció General d'Innovació i Comunitat Educativa de la Conselleria d'Educació i Universitat. S'ha adreçat a educació infantil-primària el programa "Bon dia Salut" (promoció d'hàbits saludables). S'han adreçat a educació secundària els programes següents: "Decideix" (prevenció de drogodependències i addiccions i abordatge d'habilitats socials i de decisió), "Respir@ire" (prevenció de consum de tabac) i "THC Supera el Repte" (prevenció selectiva de consum de cànnabis).

Aquests programes preventius s'han ofert a tots els centres educatius de les Illes Balears perquè hi puguin ser implementats. El PADIB efectua la dinamització d'aquest programes a Palma i a Marratxí i es coordina amb els diferents Consells Insulars (Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera) perquè en puguin fer la difusió i el seguiment a la resta dels municipis de les Illes.

Per dinamitzar la implementació dels programes preventius esmentats a la zona de Palma i Marratxí, es compta amb una educadora social contractada a temps parcial, la qual té, entre les seves funcions, posar-se en contacte amb els directors/tutors/caps d'estudis dels centres, fer-hi visites per explicar-los els programes i assessorar-los, així com fer un seguiment dels programes que es van implementant i recollir l'avaluació del professors a final de curs i fer les corresponents memòries.

- b) Per al curs escolar 2016-17, s'ha convocat el segon "Concurs de pòster clipmetratges" sobre la prevenció del consum de tabac en joves escolaritzats. Les entitats que col·laboren en la realització d'aquest concurs són la Conselleria d'Educació, la Gerència d'Atenció Primària, IBAMFIC, ABIC, AECC i el Col·legi d'Infermers.
- c) S'han fet accions d'informació i de sensibilització en l'entorn universitari. Aquestes accions s'han basat en la formació i la

capacitació d'una xarxa d'agents promotores de la salut a la Universitat, els quals s'encarregaren de dur a terme activitats adreçades a multiplicar els missatges preventius. 94 universitaris s'interessaren en formar-se i, finalment, 18 alumnes accediren a la formació. Una de les accions va ser convocar un Concurs de fotografia amb el lema #mésquealcohol. Aquest concurs s'adreçà a la població universitària i s'hi presentaren 143 fotografies relacionades amb les alternatives saludables al consum de l'alcohol en l'àmbit festiu. A més, es realitzaren un total de cinc accions de sensibilització.

- A l'entorn familiar, amb l'objectiu d'informar i sensibilitzar les famílies en el reforç dels hàbits saludables i en incrementar els factors de protecció dels infants, s'ha ofert material divers als centres educatius:

Els programes de prevenció escolar d'educació primària "Bon dia Salut" i d'educació secundària "Decideix", "Respir@ire" i "THC Supera el Repte") disposen de material informatiu destinat a les famílies dels alumnes que realitzen els programes escolars.

- A l'entorn comunitari, per sensibilitzar la ciutadania sobre els riscos de les drogodependències i d'altres addiccions, se celebren diversos dies mundials: "Dia mundial sense tabac", "Dia sense drogues", "Dia sense jocs d'atzar" i "Dia sense alcohol". Per celebrar aquests dies es programen actuacions diferents. Pel "Dia mundial sense tabac" s'editaren, d'IBAMFIC, 4.000 pòsters, 10.000 díptics, 100 xapes, 5.000 receptes sanitàries, 3.000 adhesius; a més de 5.000 exemplars de CRIDA. Aquest material es va distribuir per: centres de salut, administració pública (Govern balear, consells insulars i municipis de les Illes), xarxa d'atenció a les addiccions, hospitals i col·legis oficials. Com a activitats a destacar per a la celebració d'aquest Dia es publicà una agenda d'activitats comunitàries en què participaren 16 entitats de les Illes, es repartí material de sensibilització en centres educatius, es posà una carpa informativa en què col·laboraren diferents associacions científiques i se'n va fer la difusió a la premsa escrita i a la televisió.

ÀREA DE TRACTAMENT I INSERCIÓ

- S'ha implantat un nou mòdul de drogodependències a la Història Clínica de Salut, adreçat als professionals dels Centres d'Atenció a les Drogodependències (CAD) de Mallorca gestionats tant per l'IB-Salut com pel Consell de Mallorca.

En aquest mòdul, s'hi registren, per una banda, l'indicador d'admissions a tractament per consum de substàncies psicoactives (aquest indicador es recull a tot l'Estat). La informació recollida es facilita a l'Observatori Espanyol sobre Drogues (OED), que efectua l'anàlisi pertinent i permet obtenir informació sobre el nombre i les característiques de les persones admeses a tractament.

Per una altra banda, en el mòdul de drogodependències es registren tota una sèrie d'indicadors que sol·licita el Pla Nacional Sobre Drogues, a més d'uns altres indicadors per tenir coneixement del programa o programes de tractament, de suport, etc.

S'ha editat un manual adreçat als professionals dels CAD, en què s'explica el funcionament del mòdul de drogodependències.

3. Indicadors bàsics

ÀREA DE PREVENCIÓ

A principi d'any, s'elaboren els projectes de cada una de les actuacions que es preveuen dur a terme. Un indicador comú de tots els àmbits on s'intervé és saber quin percentatge de actuacions previstes s'ha realitzat.

- A l'àmbit educatiu:

A nivell general, es va preveure fer quatre actuacions diferents (programes preventius, formació de docents, actuacions a la UIB, edició de material) relacionades amb el món educatiu. S'han dut a terme el 100% de les actuacions previstes.

En formació al professorat, els participants han donat una puntuació mitjana de 4,25 en una escala 1-5. Per tant, es valora que s'han superat les expectatives de la formació.

Amb relació a la dinamització de programes que es duen a terme als municipis de Palma i de Marratxí, s'ha de destacar:

- **Contactar amb tots els centres públics de primària i secundària per oferir els programes.** Entre els municipis de Palma i de Marratxí, hi ha 51 centres d'educació infantil i primària públics, i 21 centres d'educació secundària. S'ha contactat amb el 100% d'aquests centres.
- **Contactar amb el 80% dels centres concertats.** Igualment, en els municipis anteriors, hi ha 48 centres d'educació concertada. S'ha contactat amb el 100% d'aquests centres.
- **Implementar el programa a primària a un 80% dels centres interessats.** 15 centres han sol·licitat dur a terme el programa "Bon Dia Salut" i 15 l'han aplicat. Per tant, s'ha implementat el programa en el 100% de centres que l'han demanat.
- **Implementar els programes de secundària a un 70% dels centres interessats.** En el cas de "Respir@ire", un centre, dels que el varen sol·licitar, no ha dut a terme el programa; per tant, l'han aplicat un 88,8%; pel que fa al programa "Decideix", el 100% dels centres l'han aplicat.
- **Recollir un 80% dels qüestionaris d'avaluació dels centres que han implementat el programa.** Pel que fa a l'avaluació, podem dir que s'han avaluat els programes del 100% dels centres que els han aplicat.

A continuació, s'exposen els resultats de les actuacions fetes als municipis de Palma i de Marratxí:

- Durant el curs 2015/16 els centres que sol·licitaren dur a terme els programes són els següents:

Curs 2015/16	Nombre de centres	Nombre d'alumnes	Nombre de professors
"Bon dia salut"	15	2.685	88
"Respir@ire"	9	1.366	57
"Decideix"	8	716	28
Total	32	4.763	173

- Els centres que els aplicaren són:

Curs 2015/16	Nombre de centres	Nombre d'alumnes	Nombre de professors
"Bon dia salut"	15	2.685	88
"Respir@ire"	8	1.134	48
"Decideix"	8	716	28
Total	31	4.535	164

- Els centres i tutors que els avaluaren són:

Curs 2015/16	Nombre de centres	Nombre de professors
"Bon dia salut"	15	88
"Respir@ire"	8	44
"Decideix"	8	28
Total	31	160

- El programa "Bon dia Salut" està ben valorat pels mestres, amb una mitjana de 3-4 damunt 5; tot i que, any rere any, demanen que s'adjunti material audiovisual com a complement dels quadernets o, en lloc de quadernets, material que els alumnes puguin manipular o treballar amb la pissarra digital.
- Del programa "Respir@ire", destaca que, tot i tenir una bona acceptació entre els docents, és un programa que majoritàriament no es fa complet. Durant el curs actual, només 6 professors, dels 33 que l'han avaluat, han dut a terme totes les sessions.

- Respecte al programa "Decideix", el 100% dels professors han implementat les tres primeres sessions, només un 50% ha implementat el programa complet (6 sessions). La valoració és positiva ja que els professionals diuen que, en general, als alumnes els agrada el programa, tot i que troben que és molt dens i que hauria de ser implementat per professionals sanitaris. Així hi tot, troben a faltar més dinàmiques i una informació més actualitzada, com pugui ser l'addicció a internet. La valoració numèrica és de 4 damunt 5.
- Durant el curs 2016/17, han sol·licitat fer els programes:

Curs 2016/17	Nombre de centres	Nombre d'alumnes
"Bon dia salut"	19	3.134
"Respir@ire"	5	644
"Decideix"	7	540
Total	31	4.318

- Els equips de prevenció dels consells insulars d'Eivissa, de Formentera, de Mallorca i de Menorca, així com els diferents ajuntaments, col·laboren en l'aplicació dels programes de prevenció dins l'àmbit educatiu; a més de dur a terme els programes propis de cada institució.
- Durant el curs escolar 2015-2016, varen dur a terme aquests programes coordinats pels equips de prevenció dels consells insulars de les Illes:

Curs 2015/16	Nombre de centres	Nombre d'alumnes
"Bon dia salut"	9	1.437
"Respir@ire"	2	342
"Decideix"	4	460
Total	15	2.239

- Per cobrir la demanda de material didàctic pels centres educatius, s'ha editat material de primer i de segon cicle del programa "Bon dia Salut" de promoció d'hàbits.

- A l'àmbit comunitari:

En general, es va preveure fer cinc actuacions diferents (formació professional, plataforma d'oci, catàleg de programes, campanyes de sensibilització i eines d'informació) que estiguessin relacionades amb el món comunitari. S'han efectuat el 100% de les actuacions previstes.

En campanyes de sensibilització, s'han dut a terme el 100% de les coordinacions previstes amb les entitats de la xarxa d'addiccions.

A les taules informatives, complementàries a la campanya "#nosiguissase", s'han dut a terme el 90% de les actuacions previstes i s'ha obtingut una participació del 100% dels municipis prevists.

En el catàleg de programes de prevenció, un 92,76% de les entitats contactades han contestat les peticions fetes per actualitzar el catàleg.

ÀREA DE TRACTAMENT I INSERCIÓ

- Incorporació del mòdul de drogodependències a la Història Clínica. El 100% dels CAD de Mallorca tenen accés al mòdul.
- Formació dels professionals dels CAD per a l'ús correcte del mòdul de drogodependències. El 100% dels professionals prevists han estat formats.
- Manual d'instruccions sobre el funcionament del mòdul de drogodependències. El 100% dels CAD han rebut el Manual.
- Per a l'actualització de la Guia de Recursos en Drogodependències i Addiccions a les Illes Balears, s'ha contactat amb el 100% dels qui participen en la Guia.
- S'han acollit en el PMM que s'efectuen a les oficines de farmàcia el 100% de les persones derivades des dels CAD.
- S'han atès al Servei de Metabús, al PMM, el 100% de persones derivades des dels CAD i/o del centre Penitenciari.

- Formació a centres penitenciaris de les Illes d'Eivissa i de Mallorca. Dels 39 professionals inscrits a la formació, un 82,06% han rebut el certificat d'assistència.
- Els CAD comuniquen, mitjançant un imprès establert a escala nacional, els inicis de tractament per substàncies psicoactives que han tengut durant tot un any. Aquest imprès conté 37 indicadors estructurats en diferents blocs (respectant sempre l'anonimat): dades bàsiques, sociodemogràfiques, droga principal, altres drogues consumides. Durant el 2016, a Mallorca, han iniciat el tractament 1.390 persones; a Menorca, 175, i a Eivissa, 337. En línies generals, a Menorca i a Eivissa, l'addicció per a la qual hi ha hagut més sol·licituds d'inicis de tractament ha estat l'alcohol.
- Durant el 2016, els CAD de Menorca i d'Eivissa han atès 375 i 805 persones respectivament.
- El nombre d'altres terapèutiques durant el 2016 als CAD de Menorca i d'Eivissa han estat 16 i 78 respectivament.
- Dades dels programes de disminució dels danys - Programa de Manteniment amb metadona:

Nombre de pacients en PMM 2016	
IB-Salut	633
Consell de Mallorca	465
Consell de Menorca	110
Consell d'Eivissa	230

A excepció de les oficines de farmàcia, a Mallorca, el Servei Elaborador de Metadona és qui prepara la metadona necessària per abastir tota l'Illa. Durant el 2016, aquest Servei ha preparat metadona per a 1.346 usuaris, els quals s'han distribuït de la manera següent, tenint en compte que un mateix usuari ha pogut prendre la metadona a diferents serveis:

- 633 pacients dels CAD gestionats per l'IB-Salut
- 465 pacients dels CAD gestionats pel Consell de Mallorca
- 109 pacients del Centre Penitenciari de Mallorca
- 159 pacients del Servei de Metabús
- A més a més, el Servei Preparador de Metadona, setmanalment, prepara les dosis individuals de pacients que prenen la metadona en diferents serveis: 6 centres de salut (19), hospitals (96), policia (17), recursos terapèutics (24).
- Durant el 2016, han fet el tractament per alcohol amb interdictors i/o *anticraving* a l'alcohol 239 persones: 187 a Eivissa i 52 a Menorca.
- 57 persones han fet al CAD una substitució i/o una suspensió de condemna: 15 a Menorca i 42 a Eivissa.
- Programa d'intervenció dins l'àmbit penitenciari de Mallorca. Per una banda, es dona atenció a les persones internes que els queden menys de 12 mesos per a la llibertat, que estan en 3r grau penitenciari i/o que gaudeixen de permisos (a Menorca, durant el 2016 s'han atès 20 persones internes al Centre Penitenciari). Per una altra banda, també es presta atenció a les persones que, independentment de la seva condemna, es troben físicament al Centre d'Inserció Social (a Menorca i a Eivissa, s'han atès 2 i 12 persones respectivament); a més, 36 persones han complert un treball en benefici de la comunitat (TBC) mentre estaven en tractament, de les quals 27 eren de Menorca i 9 d'Eivissa.

4. Difusió

- Participació a la roda de premsa MENORS, ALCOHOL I FESTES POPULARS en representació de la Direcció General de Salut Pública i Participació, el 8 de juliol de 2016, al Centre de Cultura Sa Nostra, per tractar el problema i les possibles solucions.
- Participació a la roda de premsa a la Conselleria per presentar la campanya #NOSIGUISASE, el 4 d'agost de 2016, i a Televisió Espanyola dins l'Informatiu Balear, l'11 d'agost de 2016.

- Intervencions diverses a distintes ràdios (UH ràdio, IB3 ràdio, SER, COPE) per informar de la campanya #NOSIGUISASE.
- S'han publicat, durant tot l'any, vuit notes de premsa, referents a programes o a intervencions del PADIB, i aquesta informació s'ha reflectit en 24 retalls de premsa en diferents diaris de les Illes.
- Actualització i manteniment del Catàleg de Programes de prevenció en drogodependències i d'altres addiccions i de la Guia de Recursos en drogodependències i d'altres addiccions a les Illes Balears. 17 entitats/institucions han participat per a l'actualització del Catàleg i 12 equips tècnics d'entitats han actualitzat la Guia de Recursos.
- Actualització de la pàgina web del Pla d'Addiccions i Drogodependències de les Illes Balears, www.infodrogues.caib.es. Registre de visites a la pàgina web durant el 2016: 102.755.
- S'ha fet difusió de l'inici de l'ESTUDES 2016 amb la selecció dels centres que hi participaran i amb l'enviament de la carta que va preparar l'empresa que fa l'estudi.
- Renovació dels dominis web sobre prevenció del consum d'alcohol "no podem seguir mirant a un altre costat" i la web-APP informativa per a famílies.
- Difusió, de manera periòdica, de la informació sobre actes, cursets o programes de formació i de reciclatge dels professionals en la prevenció i l'assistència de drogodependències i d'altres addiccions, mitjançant la pàgina web del PADIB.
- Manteniment del Servei CRIDA (Servei d'informació sobre Drogodependències i Addiccions). És un servei telefònic i en línia que té la finalitat d'informar, orientar i assessorar els joves, la població en general, els professionals i les famílies sobre qualsevol tema relacionat amb les addiccions. Total de consultes: 132, de les quals 42 s'han efectuat per correu electrònic i 90 a través del telèfon. Destaca que el

35% dels correus rebuts i el 73% de telefonades han estat sobre consultes (fetes per la persona afectada o per un familiar) per iniciar un tractament en addiccions. El 19% de les consultes fetes per correu electrònic i el 18% de les telefonades han estat de caire professional. S'ha editat el material de difusió del CRIDA.

5. Grups de treball

Els professionals del PADIB han participat en diferents Comissions i Grups de Treball. Així doncs, cal fer esment a:

- Comissió d'Educació-Salut. Durant el 2016, s'han fet deu reunions de la Comissió i cinc reunions de feina per preparar diferents temes (jornades, acreditació, valoració dels projectes presentats a la convocatòria).
- Comissió de Tabac. Grup de treball amb representació de professionals de diferents departaments de la Direcció General de Salut Pública i Participació. El darrer trimestre de l'any, es convocà la Comissió i es celebrà una reunió el mes de desembre.
- Comissió del Centre Penitenciari:
 - Comissió del Grup d'Atenció al Drogodependent (GAD): s'han fet onze reunions
 - Comissió del Centre Penitenciari de Palma i del Centre d'Inserció Social: s'ha fet una reunió.
- Comissió del Joc. Comissió formada per representats de diferents administracions públiques i del sector del joc. S'han fet quatre reunions.
- Celebració de la sessió extraordinària de la Comissió d'Acreditació, Avaluació i Control de Centres o Serveis de Tractament amb Opiacis de la CAIB, el 27 de setembre de 2016, a la seu de la Conselleria. S'han tractat temes d'acreditació de centres que fan el tractament amb metadona i l'actualització de protocols.

- Participació a la reunió del grup de treball de sistemes d'informació, dins l'Observatori Nacional contra les drogues, celebrada a Madrid, el dia 30 de novembre de 2016.
- Participació d'un tècnic en el Grup de Treball de l'Acció número 14 del Pla D'Acció sobre Drogues 2013-2016. Durant el 2016, s'ha publicat el producte: "Cuenta contigo: programa de sensibilització en drogodependències per a penats a treball en benefici de la comunitat".
- Participació d'un tècnic en el Grup de Treball de l'Acció número 13 del Pla d'Acció sobre Drogues 2013-2016: "Proyecto de mejora de procesos y procedimientos de asistencia en drogodependencias y adicciones y su adecuación a la Cartera de Servicios del SNS". Durant el 2016, s'ha revisat el document i s'han fet aportacions al document produït per aquest grup: "Estudio descriptivo sobre los sistemas de tratamiento a las adicciones en España".
- Participació d'un tècnic en el Grup de Treball de l'Acció número 9 del Pla d'Acció sobre Drogues 2013-2016: "Programa Nacional de Prevención de las Drogodependencias en el sector Hostelero". Durant el 2016, s'ha revisat el document i s'han fet aportacions als documents produïts per aquest grup: "Documento Marco del Programa de Servicio Responsable", "Plan de Formación de los profesionales", "Código y decálogo de las buenas prácticas" i "Señalética i acreditación formativa".

6. Normativa

- S'ha signat el conveni de col·laboració entre la Conselleria de Salut i el Col·legi Oficial de Farmacèutics de les Illes Balears en matèria del programa de substitució d'opiacis a persones afectades per drogodependències el 18 d'abril de 2016. A Mallorca, durant aquest any, hi han participat 15 oficines de farmàcia amb 81 usuaris.
- S'han signat convenis de col·laboració entre la Conselleria de Salut i els diferents consells insulars per a l'atenció a les drogodependències i altres addiccions.

- S'ha col·laborat amb l'elaboració de la normativa que regularà la creació de la Plataforma d'oci de qualitat de les Illes Balears, que està pendent de l'inici de la tramitació.
- S'ha fet una revisió i aportacions a la normativa de joc.
- S'ha fet una revisió del projecte de Decret per a la creació del Consell de la Joventut.
- S'ha donat una subvenció a la Creu Roja (Metabús). Aquest servei compta amb set aturades establertes a diferents indrets de la nostra localitat i ha atès 159 pacients. Ha recollit 13.933 xeringues i ha entregat 16.596 *kits* d'injecció. 5.126 persones han estat ateses en activitats de reducció de danys (intercanvi de xeringues, dispensació de preservatius i assessorament). Han dispensat 2.440 preservatius. Durant el 2016, s'ha treballat en l'actualització del protocol.
- Subvenció a Metges del Món dins el Programa INRED (Programa de reducció de danys per a persones usuàries de drogues en situació de risc o d'exclusió social). Han atès 785 persones. S'han recollit 36.884 xeringues i s'han lliurat 42.984 *kits*. S'han entregat 5.156 preservatius. El servei de dutxa s'utilitzà 73 vegades.

7. Docència

- Entre els mesos de febrer i de març de 2016, un tècnic del PADIB impartí la formació adreçada als professionals que treballen als CAD gestionats per l'IB-Salut i pel Consell de Mallorca sobre la utilització correcta de l'ampliació del mòdul de drogodependències en la història clínica informatitzada de l'e-siap del Servei de Salut. Amb aquesta eina informàtica, es facilita, als professionals que treballen als CAD de Mallorca, el Registre de l'indicador d'admissions a tractament per consum de substàncies psicoactives i altres indicadors per fer el seguiment del procés en què es troba cada pacient i per extreure dades generals per a l'elaboració de memòries.
- Participació d'una tècnica del PADIB a les Jornades participatives per crear un nou Consell d'Inclusió Social a Mallorca el dia 4 de febrer a Palma.

- Participació de les tècniques del PADIB al Seminari “Dones, adolescència i drogues. Prevenir el risc” els dies 27, 28 i 29 d’abril a Palma.
- Participació de la coordinadora a la Jornada Participació Ciutadana en Polítiques, Estratègies i Programes de Salut els dies 22 i 23 de setembre del 2016 al Llatzeret de Maó (Menorca) dins les jornades de l’Escola de Salut Pública.
- Participació de la coordinadora en el curs “Introducció a la perspectiva de gènere als centres d’atenció i prevenció de les drogodependències” impartit a Palma els dies 3, 4 i 5 d’octubre de 2016. Aquest Curs ha estat organitzat pel Pla d’addiccions i drogodependències de la Direcció General de Salut Pública i Participació i adreçat a professionals de tractament i prevenció amb dues sessions, una a Mallorca i l’altra a Menorca, amb la participació de 10 i 13 professionals respectivament. La valoració del Curs ha estat molt bona i s’ha demanat una continuïtat en aquesta matèria.
- Participació d’un tècnic en el curs “Educació afectiva i sexual en l’adolescència” impartit a Palma el 17, 18, 19, 24 i 25 d’octubre de 2016.
- Participació dels tècnics en el curs “Com avaluar programes i polítiques en salut pública” impartit a Palma del 26 al 28 d’octubre de 2016.
- Participació dels tècnics al “XXIII Symposium sobre avances en drogodependencias: perspectiva de género en la intervención en drogodependencias (prevención, asistencia, formación e investigación)” impartit a Bilbao el 3 i 4 de novembre de 2016.
- S’ha organitzat la formació en els centres penitenciaris de Mallorca i d’Eivissa sobre “Conceptes bàsics en drogodependències” i “Models teòrics explicatius” impartit per personal del Projecte Home, adreçat a professionals que treballen a les institucions penitenciàries, del 7 al 10 de novembre de 2016 a Eivissa i entre el 21 i el 29 de novembre de 2016 a Palma. Hi han participat 7 i 27 professionals respectivament. La valoració dels cursos ha estat positiva i es reclama poder continuar amb aquesta línia de formació.

- Participació dels tècnics a la II Jornada de Promoció i Educació per a la Salut en els centres educatius de les Illes Balears, a la UIB, el dia 10 de novembre de 2016. En l'organització d'aquesta Jornada, hi ha participat un tècnic del PADIB.
- Participació dels tècnics al curs "Una nit de festa" impartit a Palma els dies 22 i 23 de novembre de 2016. Ha organitzat aquest Curs el Pla d'addiccions i drogodependències de la Direcció General de Salut Pública i Participació i s'ha adreçat a educadors socials i a dinamitzadors de municipis, amb la participació de 21 professionals. La valoració del curs ha estat d'un 8,5 sobre 10 punts.
- Participació d'un tècnic al seminari sobre "Retos a la Atención Integral de las Adicciones en España" impartit a Madrid els dies 13 i 14 de desembre de 2016.
- S'ha donat informació i orientació sobre drogodependències i addiccions a cinc residents d'infermeria.
- Disseny, realització i tutorització del curs de formació en línia "Prevenió de les Addiccions", de 20 hores de durada, adreçat a docents, a través de la plataforma de formació a distància de la Direcció General d'Innovació i Comunitat Educativa de la Conselleria d'Educació i Universitat. 18 professionals han obtingut la certificació.
- Tallers, de caire grupal i individual, d'Educació per a la salut: formació de formadors en matèria de prevenció i de promoció de la salut en entorns de drogodependències. Aquests tallers han estat gestionat per dues entitats: Metges del Món i Creu Roja. Als tallers grupals, hi han participat 58 i 41 persones respectivament, mentre que als tallers individuals, hi han participat 118 persones als de Metges del Món i 82, als de Creu Roja.

Els tallers de caire grupal de Metges del Món han estat els següents: "Injecció més segura", "Sobredosi: prevenció, identificació i actuació" i "Dret a la salut i recursos sociosanitaris".

Els tallers de caire grupal de Creu Roja han estat els següents: "Mindfulness 1", "Comunicació, assertivitat i relacions socials

(Mindfulness 2)", "Alimentació i dieta mediterrània", "Memòria", "Activi la seva ment", "Rialla-teràpia", "Tabaquisme i malalties respiratòries", "Primers auxilis bàsics", "Abordar la menopausa", "Motivació", "Art teràpia", "Gestió de l'estrès", "Benestar alternatiu", "Salut sexual i reproductiva" i "Cuida el teu fetge".

Els tallers de caire individual de Metges del Món han estat els següents: "Reducció de danys", "Salut", "Sexe més segur", "VIH-sida", "Planificació familiar", "Àrea psicològica/salut mental", "Ús sistema sanitari públic", "Cures i higiene íntima", "Embaràs, part i puerperi", "Altres ITS", "Seguretat/agressions", "Alimentació saludable", "Ús de preservatiu masculí", "Autocures", "Prevenició de consum de drogues", "Motivació inicial al canvi", "Hàbits saludables" i "Altres drets".

Els tallers de caire individual de Creu Roja han estat: "Consum de menys risc", "L'alcohol i les seves conseqüències", "Ocupació del temps lliure", "Prevenició de malalties de transmissió sexual, VIH i hepatitis", i "Pautes bàsiques d'higiene i informació sobre recursos bàsics".

8. Altres activitats

El PADIB manté coordinacions periòdiques tant d'àmbit estatal com autonòmic amb representants de la xarxa d'afrontament a les addiccions, tant de l'administració pública com d'organismes i d'entitats comunitàries. Així doncs, durant l'any 2016, s'han dut a terme les accions següents:

- Coordinació amb la Conselleria d'Educació i Universitat, mitjançant:
 - La col·laboració amb la Direcció General d'Innovació i Comunitat Educativa i la Direcció General de Formació Professional i de Formació del Professorat, per a la formació del professorat i per a la difusió dels programes de prevenció escolar.
- Coordinació amb la Delegació del Plan Nacional sobre Drogas (PNSD) per a:

- L'elaboració de la Memòria del Pla Nacional sobre Drogues 2015.
 - L'elaboració, justificació y presentació de la memòria dels projectes presentats per a les subvencions amb càrrec al fons de béns decomissats per tràfic de drogues i altres delictes relacionats (concepte 458) per dur a terme programes sobre drogodependències.
 - Les valoracions dels programes de la convocatòria d'IRPF. En aquesta convocatòria es valoraren un total de 14 projectes.
 - La valoració de projectes d'investigació en drogodependències pels quals es sol·licita la subvenció "Riesgo de vulnerabilidad psiquiátrica en el consumo de cocaína durante la adolescencia. Prevención selectiva mediante tratamiento farmacológico". Octubre de 2016.
 - La presentació d'esmenes al projecte de dictamen del Comitè Europeu de les Regions "La necesidad y la vía hacia una estrategia de la UE sobre cuestiones relacionadas con el alcohol". Noviembre de 2016.
- Col·laboració amb el Sistema Espanyol d'Alerta Primerenca:

Durant aquest any, hi ha hagut dues notificacions de la Comunitat Autònoma sobre substàncies que s'han trobat per primera vegada a les Illes i que no s'havien trobat abans a cap altra comunitat (descloroketamina i 1p-LSD), aquestes notificacions al Sistema Espanyol d'Alerta Primerenca (SEAT) s'han comunicat a l'Observatori Europeu de les Drogues i les Toxicomanies (EMCDDA). Tot i així, s'han comunicat al SEAT moltes més substàncies detectades a les Illes.

També s'han comunicat als serveis assistencials cinc incidències ocorregudes dins l'àmbit nacional o europeu que ens ha fet arribar el SEAT.

Anualment, es recullen les dades de l'incici del tractament que ens proporcionen els CAD, Projecte Home i el Centre Penitenciari de

Mallorca; les urgències relacionades amb drogues, les quals, actualment, només es recullen a l'Hospital Can Misses d'Eivissa, i els casos de mort relacionats també amb drogues, els quals proporcionen els forenses i es notifiquen al Sistema Estatal d'Informació Permanent sobre Addiccions i Drogues (SEIPAD).

La gestió econòmica és una tasca molt rellevant dins les activitats del PADIB, ja que es gestionen els fons de Lluita contra les drogues, el fons de Béns decomissats, ambdós provinents del *Plan Nacional sobre Drogas* del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat i els fons de la mateixa Conselleria de Salut.

Els fons finalistes es destinen a fer actuacions en les diferents àrees: desenvolupament de plans autonòmics, programes de prevenció, observatori, rehabilitació i reinserció de toxicòmans amb problemes jurídic penals... Una vegada que s'han destinat a les actuacions que corresponen, s'han de justificar de manera exhaustiva, cosa que implica una comptabilitat molt estricta de totes les despeses.

- Revisió i tramitació de les fitxes que al llarg de l'exercici elabora el Servei de Finançament.
- Actualització permanent de l'estat de despeses del nostre pressupost.
- Elaboració de memòries de modificació de crèdit.
- Elaboració de memòries d'aplicació de crèdit de l'exercici anterior.
- Elaboració de memòries per a les transferències de crèdit.
- Previsió de despesa per a l'exercici posterior.
- Elaboració, amb el suport del Servei de Finançament, de l'informe explicatiu de l'execució de despeses, amb càrrec als diferents fons finalistes, per a la Intervenció General de la CAIB.
- Tramitació dels informes justificatius de despeses, corresponents als fons finalistes, al Pla Nacional sobre Drogues.

Realitza aquesta tasca una auxiliar administrativa, amb la supervisió de la coordinadora Autonòmica de Drogues. Pel que fa a l'exercici 2016, això ha suposat l'elaboració, la tramitació, el seguiment i el tancament dels diferents tipus d'expedients que us relacionam a continuació:

- 6 convenis
- 2 subvencions

- 2 projectes d'inversió + 3 memòries justificatives de modificació
- 1 encomana de gestió
- 1 contracte obert
- 7 contractes menors
- 35 despeses menors
- 1 comissió de servei (dietes i factura pel desplaçament)

COORDINACIÓ DE L'ESTRATÈGIA DEL CÀNCER

1. Descripció i activitats més rellevants

El mes de juny de 2016, es creà la Coordinació de l'Estratègia de Càncer, els objectius i les activitats estan recollits a l'Ordre de la consellera de Salut, de 12 de juliol de 2016, per la qual s'aprova l'atribució de funcions en els llocs de feina de la Conselleria de Salut i del Servei de Salut de les Illes Balears (BOIB 94, de 26 de juliol de 2016):

- Optimitzar els recursos de la Direcció General de Salut Pública i Participació relacionats amb el càncer i donar-los suport (programes de cribratge de càncer, Registre de Càncer de Mallorca).
- Dirigir i impulsar el Registre de Càncer de Mallorca.
- Promoure la prevenció primària en càncer.
- Coordinar i impulsar les accions que promou l'Estratègia en Càncer del Sistema Nacional de Salut respecte a la prevenció primària, secundària i vigilància epidemiològica.
- Coordinar, conjuntament amb el Servei de Salut, les accions que promou l'Estratègia en Càncer del Sistema Nacional de Salut respecte a l'assistència oncològica i pal·liativa dels pacients amb càncer.
- Promoure la investigació epidemiològica en càncer.

Els programes de cribratge, fins al mes de juny de 2016, pertanyien al Servei de Prevenció de la Malaltia, i el Registre de Càncer al Servei d'Epidemiologia

2. Grups de treball

- Reunió del Grup de l'Estratègia de Càncer del SNS en el Ministeri de Sanitat
- Reunions de grups de treball de cribratge de càncer de cèrvix

3. Docència

- Sessió formativa sobre l'Estratègia de Càncer per al personal de la Conselleria de Salut

PROGRAMA DE DETECCIÓ PRECOÇ DEL CÀNCER DE MAMA

1. Descripció

El Programa de Detecció Precoç del Càncer de Mama consisteix en la realització de mamografies biennals a les dones residents a Balears amb edats compreses

entre els 50 i els 69 anys i efectuar estudis complementaris a les dones amb mamografia positiva per arribar al diagnòstic.

L'equip és format per un metge coordinador que es va incorporar el mes d'octubre, tres infermers i 6 auxiliars administratius.

2. Activitats més rellevants

- Incorporació de la població susceptible de cribratge que compleix requisits d'edat i de sexe en la base de dades del programa.
- Invitació a fer-se la mamografia, amb citació: dia, hora i lloc específic (citades*).
- Incorporació d'un segon mamògraf a l'Hospital Son Llàtzer.
- Introducció de les cites planificades a les agendes dels respectius sistemes d'informació (HIS).
- Valoració de les exploracions realitzades (assistides**), planificació de la doble lectura radiològica, comprovació de concordança i edició de resultats.
- Gestió i seguiment dels resultats positius (positives***).
- Durant el segon trimestre de l'any, es va descentralitzar la Unitat de Diagnòstic de Mallorca, que passà de tenir una Unitat a Son Espases a quatre unitats, una per a cada sector sanitari.
- Col·laboració per elaborar un fullet informatiu amb els resultats més rellevants de l'estudi DDM-Spain.

3. Indicadors bàsics

	Ponent	Migjorn	Llevant	Tramuntana	Menorca	Eivissa	Form.	Balears
Citades*	9.113	10.114	6.257	5.156	4.492	5.416	235	40.783
Assistides**	6.474	6.839	4.650	3.763	3.492	3.754	224	29.196
Taxa participació	71,04	67,62	74,32	72,98	77,74	69,31	95,32	71,59
Positives***	388	314	132	89	71	214		1.208
Taxa derivació	5,99	4,59	2,84	2,37	2,03	5,70		4,14

4. Grups de treball

- Reunions amb les unitats de diagnòstic de cada sector per establir el protocol de derivació i els criteris de seguiment de la patologia mamària.
- Reunions tècniques amb els serveis d'Informàtica de la Conselleria i del Servei de Salut per analitzar la integració.

- Reunions amb TER de l'Hospital Son Llàtzer per consolidar la nova Unitat.
- Reunions amb els serveis de Radiologia dels Hospitals Son Espases i Son Llàtzer per establir circuits de derivació i d'obtenció de dades.
- Participació en el grup de treball sobre tabaquisme integrat pel personal de l'DGSPiP.
- Grup de treball sobre cribratge de la Societat Espanyola d'Epidemiologia.

5. Docència

- Tutoria de pràctiques de dos alumnes del grau d'Infermeria curs 2015-2016
- Sessió de formació a TER per a cribratge de càncer de mama
- Assistència al curs "Desigualdades Sociales en Salud: qué hacemos más allá de medir y preocuparnos" (setembre 2016)

6. Altres

- Informes per respondre quatre preguntes parlamentàries
- Participació en l'estand de la Conselleria de Salut durant la Diada de les Illes Balears
- Entrevista a IB3 Ràdio amb motiu del Dia Mundial del Càncer de Mama

PROGRAMA DE DETECCIÓ PRECOÇ DEL CÀNCER COLORECTAL

1. Descripció

És un programa que s'adreça a homes i dones de 50-69 anys residents a les Illes Balears, que garanteix la coordinació correcta dels diferents àmbits sanitaris implicats.

El PDPCCR s'ha iniciat amb la població dels sectors sanitaris de Tramuntana (Mallorca), de Menorca i d'Eivissa i Formentera, designada segons els seus hospitals de referència que són l'Hospital Comarcal d'Inca, l'Hospital General Mateu Orfila, l'Hospital Can Misses i l'Hospital de Formentera.

L'oficina tècnica és formada per una metgessa-coordinadora, dues infermeres i una auxiliar administrativa.

Participen juntament amb l'OTP:

- Oficines de farmàcia
- Atenció Primària dels sectors sanitaris de Tramuntana, Menorca, Eivissa i Formentera
- Atenció Especialitzada: laboratoris d'anàlisis clíniques (HUSE, HGMO i HCM) i serveis d'Admissió, Sistemes d'Informació, Digestiu i Anatomia Patològica (HCIN, HGMO, HCM i HFOR)

2. Activitats més rellevants

El mes de desembre de 2016, ha finalitzat la primera tanda d'invitacions de la població dels sectors assumits.

- Millores i adequació dels circuits amb la participació de les cooperatives farmacèutiques i dels centres insulars a Menorca i a Eivissa (no han requerit despeses en pressupost, però sí un gran esforç del personal).
- Enquesta de Satisfacció a les farmàcies participants.
- Participació en el desenvolupament de l'aplicació informàtica del programa.

3. Indicadors bàsics

	Tramuntana	Menorca	Eivissa	Formentera	TOTAL
CARTES ENVIADES					
Cartes de presentació-invítació	8.150	10.650	16.038	312	35.150
Cartes de reinvitació	6.406	6.195	12.317	331	25.249
Total cartes enviades	17.891	19.936	32.263	805	70.895
(+recordatoris, incidències i resultats)					
PROVA DE SANG OCULTA EN FEMTA	HUSE	HGMO	HCM	HCM	
TSOF vàlids	3.084	2.890	3.410	116	9.500
TSOF negatius	2.801	2.684	3.185	111	8.781
TSOF positius	283	206	225	5	719
PACIENTS CITATS	HCIN	HGMO	HCM	HFOR	
Pacients citats per consulta de cribratge	279	205	222	5	711
INDICADORS	Tramuntana	Menorca	Eivissa	Formentera	TOTAL
Participants en PDPCCR	3.084	2.890	3.410	116	9.500
Taxa de participació	40,96	29,69	25,23	58,88	31,72
Invitacions	7.529	9.734	13.516	197	29.950
Taxa d'invitacions vàlides	92,38	91,40	84,27	63,14	88,13
Taxa de TSOF +	9,2	7,1	6,6	4,3	7,6

4. Difusió

- Taula informativa, el 31 de març, a Inca (Diada del Càncer de Còlon i Recte)

5. Grups de treball

- Participació: IX Reunión anual de la Red de Programas de Cribado de Càncer. Lanzarote 11-13 de maig de 2016. "Encuesta sobre sedación en colonoscopias"
- Participació en el grup de treball de salut laboral, format l'últim trimestre de l'any i integrat per personal de diferents serveis de la DGSPiP per valorar les tasques que s'han d'efectuar l'any 2017.

6. Docència

- Sessió de l'Hospital d'Inca. Març 2016. "Resultados de la actividad del primer año del PDPCCR en el sector Tramuntana"
- Sessió HUSE. Març 2016. "Resultados de la actividad del primer año del PDPCCR"
- Direcció i participació: I Jornada Autonòmica sobre la prevenció del càncer de còlon i recte (acreditada)
- Reunió (acreditada) COFIB. Novembre 2016. "Actualizació del procediment de col·laboració entre el PDPCCR i les farmàcies comunitàries"

REGISTRE POBLACIONAL DE CàNCER DE MALLORCA

1. Activitats més rellevants de l'any

- Nova aplicació informàtica REGCAN per a la semiautomatització del Registre.
- Migració definitiva dels fitxers del registre al REGCAN.
- Adaptació de les variables al nou programa que, entre altres coses, ha suposat la reconversió del TNM a la 7a edició.
- Implantació d'una nova classificació amb recodificació de tota la sèrie a CIE-O 3.1.
- S'han fet tasques de millora de la sèrie: revisió dels casos sense edat i/o municipi de residència, recuperació de TNM i estadis, seguiment actiu per a les localitzacions seleccionades.
- S'ha començat el processament dels casos del 2013.

2. Indicadors bàsics

Durant l'any 2016, a causa del canvi de programa: només han entrat 97 casos nous.

3. Difusió

- Aportació de dades per a registres i publicacions internacionals:

- CONCORD-3 Global surveillance of cancer survival
- ACCIS - IICC-3 (International Incidence of Childhood Cancer, volume 3 and Automated Childhood Cancer Information System)
- CI5 -XI
- EUROCARE-6 European cancer registry based study on survival and care of cancer patients
- ENCR European Network of Cancer Registries

4. Grups de treball

Reunions de la xarxa espanyola de registres de càncer - REDECAN

5. Docència

Tumores del Sistema Nervioso Central. Codificación en los registros de cáncer. REDECAN. Talavera de la Reina, 27-28 d'octubre 2016

6. Recerca

ARTICLES DE REVISTA I PUBLICACIONS

- Ramos M, Montañó J, Esteva M, Barceló M, Franch P. Colorectal cancer survival by stage of cases diagnosed in Mallorca, Spain, between 2006 and 2011 and factors associated with survival. Cancer Epidemiology, 2016; 41: 63-70. Impact Factor (2015): 2.644
- Quadern de Càncer de les Illes Balears Q5 - El càncer a Mallorca 2009-2012 incidència i mortalitat

COORDINACIÓ DE VACUNACIONS 2016

1. Descripció del servei

a) ACTIVITATS DE VACUNACIÓ

- Elaboració de recomanacions, protocols i documents informatius relatius a la vacunació.
- Vacunació sistemàtica:
 - Vacunació infantil: calendari de vacunació infantil universal.
 - Vacunació d'adults: vacunes recomanades sistemàticament a la població adulta o a grups importants de població com la vacunació sistemàtica de l'embarassada i la vacunació antigripal a majors de 64 anys.
- Vacunació no sistemàtica:
 - Vacunació a persones i col·lectius amb més risc d'exposició. Dins aquest apartat destaca la vacunació antigripal a personal sanitari.
 - Vacunació a persones i col·lectius amb més risc de complicacions per a la malaltia: vacunació antigripal, varicel·la, pneumococ fins als 14 anys, vacunació antipneumocòccica amb vacuna de 23 serotips a persones grans institucionalitzades, meningococ dels grups B i C.
 - Vacunació postexposició, principalment antitetànica i antiràbica; control de contactes i brots epidèmics de malalties immunoprevenibles.

b) GESTIÓ DE LES VACUNES

- Compra de vacunes: estimació de necessitats i elaboració de pressuposts anuals, establiment de les característiques tècniques de les vacunes que s'han d'adquirir, participació en l'elaboració dels plecs administratius i, en general, en el procediment de compra.
- Gestió dels contractes: comandes, gestió de factures, tancament de contractes i certificació del correcte compliment.
- Verificació de les condicions de recepció, control del manteniment i distribució en condicions adequades; gestió dels estocs (quantitats, caducitats), de la distribució als centres de vacunació, de la redistribució quan és necessari i de les devolucions.

c) SISTEMA D'INFORMACIÓ DE VACUNACIONS

- Registre de vacunacions.
- Explotació de les dades, càlculs de les cobertures. Ús intern i tramesa de la informació a altres serveis o institucions, principalment al Ministeri de

Sanitat, Serveis Socials i Igualtat i al Servei d'Epidemiologia en activitats de control de brots i contactes.

- Gestió d'estocs.

2. Activitats més rellevants de l'any

a) MODIFICACIONS DE LES RECOMANACIONS

- Introducció de la vacunació universal contra la varicel·la (15 m i 3 a).
- Introducció de la vacunació universal pneumocòccica conjugada als nascuts el 2016.
- Introducció de la vacunació d'infants de cohorts no vacunals i fins als 14 anys amb factors de risc amb la vacuna antipneumocòccica conjugada.
- Modificació del calendari de vacunació infantil, per iniciar el gener de 2017.

b) NOU SISTEMA D'INFORMACIÓ SOBRE VACUNES

- Participació en la contractació d'una empresa per elaborar l'aplicació informàtica: requisits funcionals que han de constar als plecs tècnics per a l'elaboració.
- Preparació de la informació necessària per a l'anàlisi de la situació.
- Revisió de l'anàlisi de la situació amb l'empresa adjudicatària del contracte.

3. Indicadors bàsics

a) GESTIÓ DE CONTRACTES

- Participació en el procediment per a la formalització de 21 contractes, amb una despesa de 4.113.981,03€.

b) GESTIÓ D'ESTOCS

- Recepció, emmagatzematge, manteniment, distribució i control dels estocs de les vacunes, aproximadament 341.000 dosis.

c) REGISTRE

Els problemes de l'aplicació informàtica han tingut com a conseqüència que els registres introduïts el 2016 siguin d'aproximadament una tercera part dels de 2015.

- Altes manuals en el registre: aproximadament 3.284 individus.

- Introducció manual de vacunes procedents de fonts diverses no informatitzades. L'aplicació informàtica no permet comptabilitzar-les.
- Validació dels registres de vacunacions tramesos electrònicament per centres de vacunació diversos: aproximadament 104.544 registres.
- Impressió i distribució d'impressos de declaració de vacunacions (2.000).

d) CÀLCUL DE COBERTURES

Els problemes de transmissió de la informació de les vacunacions fetes a Atenció Primària de l'IB-Salut persisteixen. A més, s'han detectat deficiències importants en la declaració de les vacunacions des d'alguns centres privats i mútues laborals i, també, en el registre d'algunes vacunes efectuades en l'àmbit assistencial públic. L'any 2016, els problemes s'han agreujat i, el mes de març de 2017, no ha estat possible obtenir cobertures de les vacunes administrades, ni tampoc les de 2015.

e) PROGRAMA DE VACUNACIONS ESCOLARS

Cartes informatives als pares dels infants de les edats en què està prevista alguna dosi de vacuna, a través dels centres escolars:

- 4t Educació Infantil: 11.500 cartes
- 1r Educació Primària: 12.500 cartes
- 6è Educació Primària: 12.200 cartes
- 2n ESO: 11.800 cartes
- Nines que complien 13 i 14 anys l'any 2015 per a la vacunació del VPH: 11.800 cartes
-

f) ACTIVITAT COM A CENTRE DE VACUNACIONS

- Vacunació antiràbica: s'han administrat 216 dosis

g) CONSULTES

Per telèfon, per correu electrònic o presencials, informació i suport tècnic a demanda dels professionals sanitaris i informació a demanda dels ciutadans.

- Durant el 2016, s'han atès, aproximadament, 13.000 consultes.

4. Normativa

Inici del procediment per a l'elaboració de l'ordre de modificació del calendari de vacunació infantil.

5. Docència

a) DOCÈNCIA IMPARTIDA

- Sessions a Atenció Primària: 6.
- Tutorització de pràctiques dels alumnes de grau i especialitat d'Infermeria.
- Sessions formatives adreçades als professionals de salut.
- Jornada de actualización en vacunas. ¿Hablamos de vacunas? Organitzen DG de Salud Pública i Participació i Asociación Española de Vacunología. Maó, 28 i 29 de gener de 2016. Presentació de la ponència: Situació de la vacunació-vacunacions a les Illes Balears.
- Jornada Nuevas estrategias de vacunación del adulto. Organitzen DG Salud Pública i Participació i Asociación Española de Vacunología. Palma, 15 de juny de 2016. Presentació de la ponència: Vacunació de l'adult a les Illes Balears.
- Sessió científica Vacunacions i dona embarassada. Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia. Palma, 5 d'abril de 2016.
- Reunió Una vacuna con memoria, contra el neumococo. Organitza Pfizer SA. Palma, 25 de febrer de 2016. Presentació de la ponència Importancia del registro de la vacunación del adulto.
- Taller de actualización en vacunas. Organitza Sociedad Española de Farmacia Comunitaria. Palma, octubre 2016. Presentació de la comunicació Calendari de vacunació infantil a les Illes Balears, 2017.
- Actualización en vacunas 2016. Hospital Universitario Son Espases. 9 i 10 de novembre de 2016. Presentació de la ponència Calendari de vacunació infantil a les Illes Balears, 2017.

b) ASSISTÈNCIA A CURSOS

- XXIV Jornadas internacionales de vacunas, Hospital Universitario 12 de Octubre. Madrid.
- Congreso de la Sociedad Europea de Enfermedades Infecciosas Pediátricas (ESPID). Brighton.
- I Jornada Seqirus de actualización en Gripe. Madrid.
- SUMMIT en Salud Pública. Asociación española de vacunología. Madrid.
- Jornadas de actualización en vacunas. ¿Hablamos de vacunas? Organitzen DG Salud Pública i Participació i Asociación Española de Vacunología. Maó.
- Jornada Nuevas estrategias de vacunación del adulto. Organitzen DG Salud Pública i Participació i Asociación Española de Vacunología. Palma.

- XX Curso de actualización en Vacunas. Hospital de la Vall d'Hebron. Barcelona.
- 7º Taller interactivo infectológico TÍPICO. Santiago de Compostela.
- Symposium de la Asociación Española de Vacunología. Saragossa.

6. Recerca

- Cáffaro M, Galmés A. Registro poblacional de enfermedades raras de las Islas Baleares. Esclerosis lateral amiotrófica del Registro poblacional de enfermedades raras de las Islas Baleares. II Congreso Ibero-Americano de Epidemiología y Salud Pública. Sociedad Española de Epidemiología. Santiago de Compostela.
- Cáffaro M, Galmés A. Distrofias retinianas hereditarias, Registro de enfermedades raras de Baleares: validación y análisis. II Congreso Ibero-Americano de Epidemiología y Salud Pública. Sociedad Española de Epidemiología. Santiago de Compostela.

7. Altres activitats

a) ACTIVITATS D'INFORMACIÓ

- A la població:
 - Nou calendari de vacunació infantil, abans de l'entrada en vigència dia 1 de gener de 2017. Informació al web
 - Vacunació antigripal. Informació a la població general de les característiques de la campanya anual: grups de risc, dates i llocs de vacunació
- Documents informatius revisats al web de vacunes:
 - Vacunació contra l'hepatitis B
 - Vacunació contra la tos ferina d'embarassades
 - Vacunació contra el VPH
- Fulletons i cartelleria:
 - Impressió i distribució del fulletó informatiu sobre la vacunació contra el VPH (4.250 exemplars)
 - Cartell: La vacunació és una de les activitats més importants (250 exemplars)
 - Intervenció als mitjans de comunicació per tractar temes de vacunació
- Presentació de la campanya de vacunació antigripal:
 - Entrevistes a mitjans diversos, principalment de ràdio: 8
- Als professionals de la salut:

- Vacunacions escolars i vacunació antigripal: característiques tècniques i procedimentals de la campanya anual
- Informació general: actualitzacions a la web de vacunacions de les Illes Balears, amb informació tècnica i de procediments relativa a les activitats de vacunació. Amb espais específics per als professionals sanitaris i per a la població general
- Actualització de la Guia de Vacunació contra l'hepatitis B
- Informació sobre la vacunació antipneumocòccica
- Informació sobre el nou calendari de vacunació infantil:
 - Participació en l'elaboració de Fulls de Vigilància Epidemiològica en temes relacionats amb vacunacions
 - Participació en la revisió dels apartats dedicats a la vacunació de la *Guía de buenas prácticas en la atención del embarazo, del parto, del puerperio y del periodo neonatal en el área de salud maternoinfantil de las Islas Baleares* d'Atenció Primària de l'IB-Salut

b) GRUPS DE TREBALL

- Ponència de vacunacions: revisió d'indicacions i recomanacions de vacunes, resposta a situacions puntuals, elaboració de les especificacions tècniques per a compres de vacunes. Nombre de reunions: 5
- Comitè assessor de vacunacions: coordinació, presentació de propostes, recomanacions i informació sobre vacunacions. Nombre de reunions: 1
- Grup de treball de la campanya de vacunació antigripal. Nombre de reunions: 4

c) ALTRES ACTIVITATS DE LA COORDINACIÓ DE VACUNES

- Coordinació de la Unitat a través de reunions periòdiques del personal: 27
- Coordinació amb el personal responsable de les vacunacions a Menorca i a Eivissa
- Participació en la coordinació de la DG de Salut Pública i Participació, a través de reunions periòdiques: 20

d) ALTRES ACTIVITATS I COL·LABORACIONS AMB ALTRES SERVEIS

- Representant de Salut Pública a l'Estratègia de Malalties Rares de les Illes Balears
- Representant de Salut Pública al grup de treball de coordinació en matèria de rebuda de persones refugiades a les Illes Balears

- Gestió de les guies de lactància materna: tramitació de la impressió de 5.450 exemplars (4.000 en català/castellà)
- Distribució de les guies als centres de salut, hospitals de Mallorca i als centres insulars de Menorca i d'Eivissa
- Gestió del document de salut infantil: contractació per a la impressió de 12.000 exemplars. Distribució a centres sanitaris
- Activitats relacionades amb els programes escolars: suport administratiu per a la distribució de material del programa de cribratge d'hipoacúsia a 1r d'Educació Primària
- Revisió dels Consells de salut
- Activitats relacionades amb l'Estratègia d'Alimentació Saludable i Vida Activa:
 - Actuació (revisió i informe de menús) a menjadors escolars de centres públics amb més de 3 anys sense valorar menús: 57
 - Revisió dels plecs tècnics i administratius per a l'adjudicació dels serveis de menjadors escolars i de les cafeteries escolars de centres públics 2016
 - Revisió dels menús de les empreses adjudicatàries dels serveis de menjadors escolars i de les cafeteries escolars de centres públics, cursos 2015-2016 i 2016-2017
 - Inici disseny intervenció MEABS (màquines expenedores d'aliments i begudes) a centres educatius
 - Revisió i actualització del monogràfic 0-2 de la web ALVAC
 - Valoració de menús a petició de centres escolars (10)
 - Entrevista a IB3

CENTRE INSULAR DE MENORCA

1. Descripció del Servei

El Centre Insular de Menorca comprèn l'activitat de la Conselleria de Salut a l'illa de Menorca, el seu personal i les seves activitats formen part de la Direcció General de Salut Pública i Participació i de la Direcció General de Consum, però també col·labora amb les tasques de la Direcció General d'Acreditació, Docència i Recerca en Salut, de la Direcció General de Planificació, Avaluació i Farmàcia i de la Secretaria General. Atén la consulta de viatgers internacionals i els tràmits de policia sanitària mortuòria de Sanitat Exterior. En el mateix Centre, amb un accés diferenciat, es troben les dependències del Centre Coordinador de Drogo dependències del Consell Insular de Menorca.

2. Activitats més rellevants

a) SERVEI DE PREVENCIÓ DE LA MALALTIA / COORDINACIÓ DE VACUNES

Vacunes

- Gestió de les vacunes administrades a Menorca. Compren la previsió de les necessitats, la comptabilitat, les comandes, l'emmagatzematge i el control de les temperatures, a més del manteniment de la cadena de fred, tant de les vacunes administrades directament en el Centre com de les que se serveixen i distribueixen als centres d'Atenció Primària de l'IB-Salut, de centres privats, de geriàtrics, del Centre Penitenciari, d'hospitals i d'algunes mútues.
- Vacunació escolar. Coordinació administrativa amb IB-Salut, centres escolars i Conselleria d'Educació.
- Vacunes del Calendari Oficial i altres vacunes de la Conselleria. Atenció als pacients, revisió d'historials vacunals, coordinació amb centres d'atenció primària i hospitals públics, metges privats i altres institucions.
- Assessorament telefònic a centres de vacunació. Consultes d'antecedents vacunals, calendaris vacunals especials, vacunació d'immigrants, pautes accelerades de vacunació, procediments que s'han de seguir en les interrupcions del calendari vacunal i vacunació de grups específics com les embarassades.
- Estadístiques i introducció de dades.

Vacunació internacional - Sanitat exterior

Representació d'aquest Servei a l'àmbit insular i activitats pròpies de la consulta d'assistència al viatger.

Atenció, en la consulta mèdica, al viatger de l'Illa i a les persones que els és necessari completar pautes d'altres llocs, assessorament, mesures preventives i recomanacions de vacunes segons els tipus i les àrees dels viatges. Administració de les vacunes obligatòries i recomanades, tant si les ha subministrades la Conselleria o la Sanitat exterior com si s'han adquirit a la farmàcia amb recepta. Registre de les vacunes administrades al programa GESVAC. Emissió dels certificats de vacunació internacional al viatger.

Les vacunes administrades són:

Sanitat Exterior: febre groga, meningitis ACWY, encefalitis centreeuropea

Conselleria: Td adult, ràbia, triple vírica i pòlio

Farmàcia: hepatitis A, hepatitis B, hepatitis A+B, antitífica, meningitis Ac, antigripal, pneumocòccica, etc.

Programa de Prevenció del Càncer de Mama a Balears

Atenció telefònica dels pacients

Metabolopaties

Coordinació administrativa amb els hospitals d'IB-Salut i privats

Programa de detecció precoç de la hipoacúsia a l'edat escolar

Coordinació administrativa amb la Conselleria d'Educació, escoles i IB-Salut. Actualització de la base de dades.

Desenvolupament de tot el programa a totes les escoles de l'Illa mitjançant l'exploració dels fillets de primer de primària que hagin estat prèviament autoritzats pels pares, amb la realització d'un calendari d'acord amb el calendari escolar i educatiu de les escoles.

Programa de detecció precoç de la hipoacúsia a nadons

Revisió de nadons amb antecedents de ser susceptibles de patir alguna manifestació de problemes auditius als centres de salut de l'Illa i al Centre Insular.

Materials dels programes i divulgatius

Recepció i entrega de material, guies de lactància, sobres de metabolopaties i altres a clíniques privades.

b) SERVEI DE PROMOCIÓ DE LA SALUT I DELS HÀBITS SALUDABLES

Aplicació dels diferents programes del Servei de Promoció de la Salut, amb l'objectiu de millorar la salut dels individus mitjançant diversos tallers en els àmbits escolars, sanitaris i comunitaris. Les estratègies tenen com a objectiu l'alimentació saludable i la vida activa, el sexe segur i responsable, el Programa de Rutes Saludables, el Programa de Salut Jove amb el Consell Insular i el Programa de Centres Educatius Promotors de la Salut.

c) SERVEI D'EPIDEMIOLOGIA

La Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular de Menorca ha dut a terme totes les tasques de la vigilància epidemiològica i la coordinació de plans i programes que correspon al seu territori. Totes les dades d'activitats d'aquesta Unitat estan recollides en la Memòria elaborada pel Servei d'Epidemiologia de la Direcció General de Salut Pública i Participació.

L'objectiu principal és gestionar i avaluar els sistemes d'informació sanitària que actualment són:

- Sistema de vigilància epidemiològica de les Malalties de Declaració Obligatòria
- Sistema de vigilància epidemiològica dels Brots Epidèmics
- Sistema d'informació sobre sida-VIH
- Vigilància de grip a través de xarxa sentinella
- Registre de la Malaltia de Creutzfeldt-Jacob
- Registre de les Interrupcions Voluntàries d'Embaràs
- Sistema d'informació sobre l'Onada de Calor
- Registre de resposta a incidències. Inclou activitats no previstes en altres sistemes o registres
- Coordinació de plans. Inclou el Pla d'Erradicació de la Poliomièlitis (Sistema de Vigilància Epidemiològica de les Paràlisis Flàccides Agudes), el Pla d'Eliminació del Xarampió i la Rubèola Congènita i el Programa de Vigilància, Control i Prevenció de la Tuberculosi)

d) EXPEDIENTS DE CARNETS DE CONDUIR

El personal mèdic duu a terme la determinació i valoració de les aptituds psicofísiques quan hi ha discrepàncies per a l'obtenció del permís de conduir i d'armes. Valora els expedients tramesos des de la Direcció General de Trànsit. Fa entrevistes a les persones afectades. Requereix els informes mèdics i les valoracions dels especialistes pertinents per a l'estudi i valoració de la informació rebuda i l'elaboració d'informes i els remet a l'administració competent.

e) INSPECCIONS A CENTRES SANITARIS

En col·laboració amb la Direcció General d'Acreditació Docència i Recerca en Salut, s'efectuen les inspeccions a ambulàncies, centres i establiments sanitaris i es revisen les denúncies, a més d'atendre consultes telefòniques i consultes directes en el Centre i l'admissió i la gestió dels tràmits administratius.

f) SERVEI DE SEGURETAT ALIMENTÀRIA

El personal tècnic de seguretat alimentària del Centre Insular de Menorca consta d'un coordinador de protecció de la salut que també és el coordinador de salut ambiental, cinc inspectors de sector i quatre inspectors d'escorxadors i indústries d'origen animal. Les activitats, els indicadors i els cursos estan detallats en la Memòria del Servei, entre els quals destaquen:

- Continuació del **programa SISALUT**
- **Actuacions** conjuntes amb la Guàrdia Civil
- **Seguiment** de les denúncies efectuades per la Guàrdia Civil
- **Certificats d'exportació** de productes d'origen animal
- **Inspeccions** programades i no programades en les quals s'avaluen els requisits estructurals, els generals de la higiene dels establiments i les manipulacions que es poden observar en el transcurs de la visita de control oficial.
- **Auditories**, examen sistemàtic dels processos de producció. Tenen com a objectiu verificar que els operadors de les empreses alimentàries han dissenyat, aplicat i mantenen els procediments de gestió de la seguretat alimentària basats en els principis APPCC. Consisteix en una revisió documental dels plans de seguretat alimentària que té establerta l'empresa alimentària, la qual cosa

inclou: estudi dels prerequisits estructurals i operacionals, matèries primeres, ingredients, coadjuvants tecnològics, materials i objectes que estan en contacte amb els aliments, producte final, etiquetatge, etc. Feta la valoració del sistema d'autocontrol documentat, es fa la comprovació in situ de la implantació correcta, de l'estudi de les evidències, de la sol·licitud d'accions correctores i de l'emissió de l'informe final.

- **Inspeccions i recollida de mostres** dels diferents programes d'investigació de perills específics (al·lèrgens, mercuri, arsènic, pb).
- **Atenció al públic**, els inspectors del Centre tenen un dia assignat per a l'atenció al públic relacionat amb consultes de seguretat alimentària.
- **Denúncies.**
- **Alertes Alimentàries i toxiinfeccions alimentàries.**
- **Reunions** amb operadors de la indústria alimentària i associacions.
- **Cursos i seminaris.**

g) ESCORXADORS

Els veterinaris inspectors d'escorxadors i d'indústries càrnies realitzen la jornada laboral als dos escorxadors de l'Illa i les inspeccions a les indústries càrnies d'acord amb la normativa europea.

- Reunions **informatives** amb els operadors d'escorxadors, sobre informació de novetats normatives i d'aplicació als escorxadors
- Inspeccions d'**auditoria** als escorxadors
- Recollida de les **mostres** que estableix el Pla Nacional d'Investigació de Residus (PNIR)
- Recollida de **mostres programades** pel control oficial i les campanyes d'indústries càrnies

h) SERVEI DE SALUT AMBIENTAL

- **Aigües de consum humà**
 - Es duu a terme la inspecció periòdica de pous, fonts, aljubs i xarxes de distribució per comprovar el manteniment d'aquestes instal·lacions des del punt de vista higiènic i

sanitari, així com el que fa referència a la infraestructura i la protecció dels punts de subministrament, tractament i emmagatzematge d'aigua.

- Es recullen mostres dels punts de captació, dipòsits, punts de tractaments i xarxes de distribució.
- Consultes i informacions als interessats.
- **Control de la legionel·losi**
 - Inspeccions de les infraestructures susceptibles de l'àmbit comunitari i hospitalari, instigació de brots o casos aïllats o esporàdics.
- **Higiene de piscines**
 - Les instal·lacions i les condicions de les piscines, la qualitat de l'aigua, els tractaments, el personal socorrista i el de manteniment, per al compliment de les normes establertes encaminades a la prevenció d'accidents i de risc sanitari.
 - Supervisar els cursos de socorrisme i el manteniment de les piscines.
- **Residus sanitaris**
 - Inspeccions per a la vigilància de les condicions sanitàries exigibles en la gestió dels residus procedents d'activitats, d'instal·lacions i de serveis sanitaris.
- **Sanitat mortuòria**
 - Inspecció de funeràries i de cementeris, tramitació d'autoritzacions dels diferents serveis de trasllat, embalsamaments, incineracions.
- **Productes químics**
 - Inspecció sobre fabricació, distribució, emmagatzematge i venda de biocides, lleixius, detergents i altres productes químics.
- **Aigües de bany**
 - Control i presa de mostres de 30 punts de les plantes de Menorca, segons el calendari aprovat anualment per la Conselleria i pel Ministeri. Inspecció visual de la presència de diferents residus i de les condicions de neteja i higiene. El

Centre disposa d'un contracte d'un conductor fix discontinu, que realitza, entre altres tasques, la presa de mostres a les diverses platges.

- Gestió del programa informàtic per a la gestió dels resultats de les mostres i l'emissió de cartes als ajuntaments en cas d'incompliment.

- **Denúncies**

- **Reunions** amb ajuntaments i empreses del sector.

Les dades i el nombre d'inspeccions es reflecteixen a les estadístiques del Servei de Protecció de la Salut de la Conselleria i a la Memòria del Servei.

- **Inspeccions i denúncies de la Direcció General de Farmàcia a les farmàcies i als establiments de productes sanitaris**
- **Inspeccions a establiments sanitaris del Servei d'Avaluació i Acreditació de Centres Sanitaris** (òptiques, ortopèdies, centres d'extracció de sang, establiments d'audiopròtesi) i suport al metge en algunes denúncies del Servei.

i) LABORATORI DE SALUT PÚBLICA

Actualment, no està operatiu el Laboratori de Salut Pública de Menorca. Però s'efectua la gestió i compra de material per a la presa de mostres i per a la preparació de les mostres per a la tramesa a la seva destinació, també s'ocupa de la tramesa de mostres del programa de vigilància de la grip.

j) ADMINISTRACIÓ, ORDENANÇA I CONDUCTOR

- Succintament i entre altres, les tasques del personal són:
 - Control d'entrada i de sortida al Centre del públic i de les reclamacions de consum. Vigilància del Centre. Atenció telefònica i consultes administratives. Gestió de correus i valisa. Atenció al públic. Registre general d'entrada i de sortida de documents. Atenció i tramitació de les qüestions del personal i de recursos humans, tramitació de dietes i de quilometratge. Gestió de material, tramitació de factures i d'albarans, pressupostos, contractes menors, gestió econòmica del centre de manteniment i avaries i incidències informàtiques. Gestió del programa de seguretat alimentaria SISALUT amb la gestió dels expedients en el

Registre Sanitari Nacional i minoristes. Tràmits administratius d'aigües de consum públic, piscines, socorristes, cursos, legionel·la, biocides, residus sanitaris, tramitació de mostres. Tràmits administratius del registre de centres i establiments sanitaris. Denúncies. Sancions. Mossegades. Tasques administratives de salut escolar i epidemiologia, vacunes. Atenció telefònica al Programa del Càncer de Mama. Suport de registre administratiu i admissió de documents de les denúncies del personal de la Direcció General de Consum.

- Conductor: fa la recollida de mostres per a la Campanya d'Aigua de Mar, el repartiment del refrigerat de vacunes a tots als centres de salut i hospitals de l'Illa. També fa les funcions d'ordenança, obre i tanca els centre els dies de vacances de l'ordenança, atén la centraleta de telèfon entre altres funcions. S'encarrega de preparar els paquets per a l'enviament de mostres de laboratori. Fa la recollida de les mostres del Programa de Vigilància de la Grip i la recollida de documents del Programa del Càncer de Còlon, entre d'altres.

k) DIRECCIÓ GENERAL DE CONSUM

El Centre de Menorca disposa d'un **tècnic informador de consum** i d'un **inspector de consum**. El personal administratiu del Centre i l'ordenança col·laboren amb el Registre de Documents i el control d'admissió de persones al Centre i de donar cita prèvia de consum.

Hi ha una Memòria de la DG de Consum a Balears, especificada per illes, amb el nombre de reclamacions, consultes i inspeccions, entre altres informacions.

l) CENTRE COORDINADOR DE DROGODEPENDÈNCIES DEL CONSELL INSULAR DE MENORCA

Des de la creació del Centre de Drogodependències del Consell Insular, el Centre de Menorca ha col·laborat amb un director tècnic farmacèutic, que s'ocupa, fonamentalment, de la preparació i dispensació dels tractaments de deshabituació amb metadona clorhidrat i de l'emissió dels documents.

3. Indicadors bàsics

Els indicadors bàsics de Menorca es troben detallats en les diferents memòries dels Serveis de la Direcció General de Salut Pública i Participació (Servei d'Epidemiologia, Servei de Promoció de la Salut, Servei de Prevenció de la

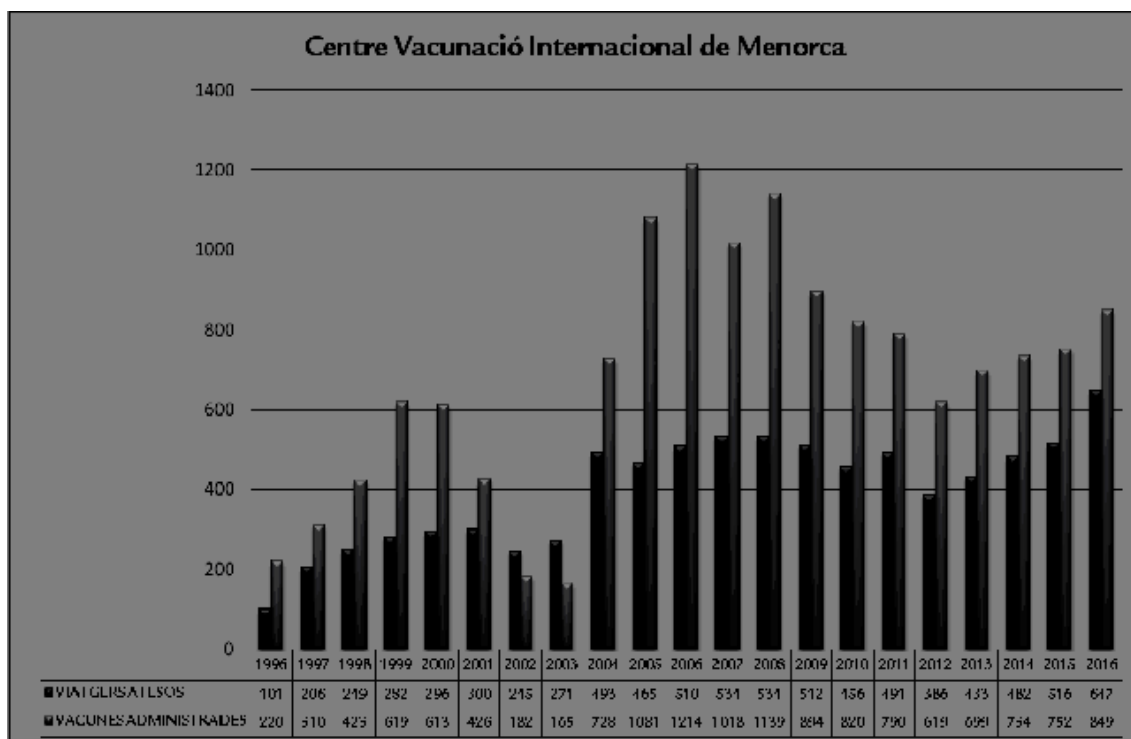
Malaltia, Coordinació de Vacunes, Servei de Seguretat Alimentària, Servei de Salut Ambiental) i de la Direcció General de Consum.

Independentment d'aquests serveis, el Centre Insular de Menorca presenta els indicadors de les activitats relacionades amb:

La consulta de viatgers de sanitat exterior, que és la següent:

CENTRE DE VACUNACIÓ INTERNACIONAL DE MENORCA		
ANY 2016		
Viatgers atesos	647	
Vacunacions administrades	849	
Vacunacions recomanades	357	
Quimioprofilaxi del paludisme	89	
Tractament de reserva del paludisme	22	
VACUNA	ADMINISTRADA	RECOMANADA
Còlera oral	0	9
Encefalitis japonesa	1	1
Encefalitis primavera-estival	0	0
Febre groga	127	9
Febre tifoide injectable	262	99
Febre tifoide oral	0	42
Grip	8	9
Hepatitis A	212	121
Hepatitis A+B	16	6
Hepatitis B	18	3
Meningitis meningocòccica A, C, W-135, Y	5	3
Meningitis meningocòccica C	3	0
Pneumocòccica 13v, 23v	8	1
Pòlio injectable	10	4
Ràbia preexposició	25	11

Xarampió-rubèola-parotiditis	25	16
Tètanus-diftèria (adults)	128	23
Varicel·la	1	0
PREVENCIÓ DEL PALUDISME	QUANTITAT	
Cloroquina	2	
Malarone®	83	
Mefloquina	4	
Doxiciclina	0	
TRACTAMENT DE RESERVA DEL PALUDISME	QUANTITAT	
Malarone	22	
Resochín®	0	
Lariam	0	
Doxiciclina	0	

TRÀMITS DE LA POLICIA SANITÀRIA INTERNACIONAL DE MENORCA		
ANY 2016		
<u>Trasllat de cadàvers embalsamats</u>	Total 21	

4. Normativa

Sense activitat en aquest camp.

5. Docència

Els cursos impartits o rebuts pel **personal tècnic** adscrit en els diferents serveis, estan indicats en les **respectives memòries dels serveis**.

A més del personal tècnic, el personal administratiu, el subaltern i el directiu del Centre han realitzat els cursos següents:

- Les noves lleis de règim jurídic del sector públic: Llei 39/2015 i Llei 40/2015 (semipresencial), 20 hores EBAP
- Formació Bàsica en Gestió de Persones per Competències (en línia), 16 hores EBAP
- Prevenció de riscos laborals (nivell bàsic) (semipresencial), 30 hores. EBAP
- Presentació de continguts amb LibreOffice (nivell inicial) (en línia), 16 hores EBAP
- Pla Anual de Política d'Ocupació a les Illes Balears, 6 hores lectives, EBAP
- Implantació de la carpeta documental Ciutadana, 4 hores lectives, EBAP
- Xarxes Socials a les Administracions Públiques (en línia), 16 hores lectives, EBAP
- Curs Competències Directives de nivell inicial, programa de Formació i acreditació de personal directiu 2016, en línia, 50 hores, EBAP
- Evaluación de impactos en Salud. XXVII Escuela de Salud Pública de Menorca. Llatzaret-Menorca, 15 hores

- Jornada de Actualización en vacunas. Direcció General de Salut Pública i Participació. ¿Hablamos de vacunas? Conselleria de Salut, 8 hores
- Seguretat Alimentària Maternoinfantil. Àrea de Salut de Menorca. Formació continuada, 1,5 hores
- Seguretat Alimentària en l'Elaboració de Conserves, 5 hores, EBAP
- Els virus com a contaminants d'aliments, 5 hores, EBAP

CENTRE INSULAR D'EIVISSA I FORMENTERA

En el Centre insular de la Conselleria de Salut d'Eivissa i Formentera es fan activitats que pertanyen a les quatre direccions generals en què es divideix la Conselleria de Salut: Direcció General de Salut Pública i Participació; Direcció General d'Acreditació, Docència i Recerca en Salut; Direcció General de Planificació, Avaluació i Farmàcia, i Direcció General de Consum. Així mateix, es duen a terme altres activitats que no pertanyen a cap de les direccions generals esmentades, com ara, les relacionades amb la sanitat exterior i que són competència del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat.

1. Descripció dels Servei

a) SERVEI DE SALUT AMBIENTAL

- Aigües de consum humà: es duen a terme inspeccions programades i no programades tant d'infraestructures com de documentació relacionades amb aquesta activitat. També es recullen mostres d'aigua per fer-ne l'anàlisi i s'atenen consultes presencials, telefòniques i telemàtiques.
- Control de legionel·losi: inspecció d'instal·lacions, equips i edificis, tant de l'àmbit comunitari com de l'hospitalari que siguin susceptibles de ser un focus d'infecció. Supervisió dels plans d'autocontrol. També es recullen mostres per analitzar-les i s'atenen consultes. Continuació en l'acreditació per a la presa de mostres.
- Higiene de piscines: inspecció d'instal·lacions, aigua i tractaments de la mateixa aigua, presència de socorrista quan pertoca, personal de manteniment i programes d'autocontrol. També es prenen mostres d'aigua per analitzar-la i es supervisen cursos de socorrisme i de manteniment de piscines.
- Aigües de bany: inspecció visual i presa de mostres per a la seva anàlisi de 48 punts de mostreig de diferents platges d'Eivissa i Formentera. Introducció de dades en el programa informàtic AIMAR i avís als ajuntaments en casos d'incompliments en els valors paramètrics.
- Productes químics: inspecció en la fabricació, distribució, emmagatzematge i venda dels mateixos productes. També inspecció de les empreses aplicadores de biocides així com la seva aplicació en establiments públics.
- Residus sanitaris: inspecció de les condicions sanitàries en la gestió dels residus procedents d'activitats, instal·lacions i serveis sanitaris, així com supervisió dels plans de gestió interna dels centres sanitaris.

- Espais sense fum: inspecció del compliment de la normativa que regula la venda, el subministrament i el consum dels productes del tabac en els establiments susceptibles de ser inspeccionats per aquest Servei. Col·laboració amb altres administracions per garantir els espais sense fum, com ara l'administració local i l'estatal.
- Zoonosis no alimentàries: introducció de les dades recopilades en el Sector d'Eivissa i Formentera de les declaracions d'agressions i denúncies en el programa de vigilància contra la ràbia dels animals domèstics.
- Sanitat mortuòria: inspecció de cementeris, empreses funeràries i serveis funeraris. Tramitació de les autoritzacions d'embalsaments, de trasllats i d'incineracions, així com de la diligència dels llibres corresponents.
- Respondre les denúncies i les consultes, tant presencials com telefòniques o telemàtiques; així com proposar sancions quan afecten aquest Servei.
- Rebre o donar formació específica o que sigui útil per al Servei. Assistir i participar en reunions, jornades, tallers i grups de treball. Col·laborar en l'elaboració de documentació tècnica i de protocols.

b) SERVEI DE SEGURETAT ALIMENTÀRIA I NUTRICIÓ

- Activitats de control oficial d'aliments i d'establiments alimentaris que inclouen inspeccions, programades i no programades, d'establiments i processos de manipulació, així com d'auditories.
- Campanyes programades amb presa de mostres.
- Inspeccions d'ofici o per denúncies relacionades amb els espais sense fum quan siguin establiments sotmesos al control oficial d'aquest Servei.
- Actuacions davant la sospita o la denúncia per un brot d'origen alimentari o per una alerta alimentària.
- Col·laboració amb altres administracions quan pertoca.
- Actuacions i gestions davant zoonosis, com ara la ràbia.
- Control sanitari dels escorxadors d'Eivissa i de Formentera. Aquest control comprèn des de la detecció de patologies o la col·laboració en el Pla Nacional de Residus en Animals i Productes Derivats (PNIR) fins a auditories dels mateixos escorxadors.
- Elaborar informes d'activitats classificades.
- Introducció de dades relacionades amb expedients d'autoritzacions o inscripcions en l'aplicació informàtica SISALUT.
- Donar resposta a denúncies, consultes, tant presencials com telefòniques o telemàtiques, així com proposar sancions quan afecten aquest Servei.

- Rebre o impartir formació relacionada amb el Servei o que sigui útil per al lloc de feina. Assistir i participar en reunions, tallers, jornades...

c) SERVEI DE LABORATORIS DE SALUT PÚBLICA

- Anàlisis químiques i microbiològiques de les mostres d'aigües de consum, de bany i d'aliments aportades pels serveis de Salut Ambiental i Seguretat Alimentària i Nutrició, tant si són mostres programades com si no ho són. Investigació quantitativa i qualitativa de la legionel·la.
- Anàlisis químiques i microbiològiques de mostres d'aigües i d'aliments aportades per altres conselleries, administracions o particulars: denúncies, abocaments...
- Participació en exercicis intercomparatius de microbiologia d'aigües de mar, microbiologia i química d'aigües de consum humà, microbiologia i química d'aigües negres, investigació de legionel·la i de microbiologia d'aliments.
- Tramesa i condicionament de mostres des de la Unitat Analítica d'Eivissa a la Unitat Analítica de Palma.
- Continuació de les tasques per a l'acreditació en la investigació de la legionel·la així com l'inici de tasques per a l'acreditació en altres paràmetres.
- Rebre formació adient als llocs de feina del Servei.

d) UNITAT D'AUTORITZACIONS

Encara que no hi cap persona adscrita formalment a la Unitat d'Autoritzacions, és el personal administratiu del Centre el que fa aquestes tasques, entre d'altres.

Inici i tramitació, prèvia a la resolució, dels expedients corresponents als serveis de Protecció de la Salut i de Seguretat Alimentària i Nutrició del Sector d'Eivissa i Formentera.

- Donar informació, assessorament i ajut en els diferents tràmits al ciutadà, ja sigui de manera presencial, telefònica o telemàtica.
- Donar registre d'entrada de la documentació aportada pels administrats.

e) SERVEI D'EPIDEMIOLOGIA

El Centre Insular d'Eivissa i Formentera, a través de la Unitat d'Epidemiologia, du a terme totes les tasques de vigilància epidemiològica o de coordinació de plans i programes que corresponen a aquest sector. Totes les dades d'activitats d'aquesta Unitat estan recollides en la memòria elaborada pel Servei d'Epidemiologia de la DGSPiP.

- Gestió dels sistemes d'informació:
 - > Sistema de Vigilància Epidemiològica de les Malalties de Declaració Obligatoria
 - > Sistema de Vigilància Epidemiològica dels brots epidèmics
 - > Sistema d'informació sobre sida-VIH que engloba el Registre de Sida i el de nous diagnòstics d'infecció per VIH
 - > Sistemes d'informació, estudis i vigilància a través de xarxa sentinella (vigilància sentinella de grip)
 - > Registre de la malaltia de Creutzfeldt-Jacob
 - > Sistema d'informació permanent sobre addicció a drogues (SEIPAD)
 - > Sistema d'informació sobre l'onada de calor
 - > Registre d'incidències
- Coordinació de plans i programes de control:
 - > Pla d'erradicació de la poliomielitis (vigilància paràlisi flàccida aguda, PFA)
 - > Pla d'eliminació del xarampió i de la rubèola congènita
 - > Programa de vigilància i control de la tuberculosi (activitat iniciada l'any 2011)
 - > Coordinació amb unitats externes: xarxa d'Atenció Primària (IB-Salut), Unitats Hospitalàries (clíniques, laboratoris de microbiologia, Medicina Preventiva o Epidemiologia, etc.)
 - > Consultes i centres mèdics privats
 - > Metges sentinelles de la Xarxa Sentinella per a la Vigilància de la Grip (Atenció Primària de l'IB-Salut)
 - > Unitats o centres amb servei d'atenció a problemes de drogoaddicció
 - > Serveis de prevenció de riscos laborals
- Difusió de la informació generada per les activitats del Servei d'Epidemiologia.
- Assistència a cursos, congressos, jornades i altres activitats.

f) SERVEI DE PREVENCIÓ DE LA MALALTIA, SERVEI DE PROMOCIÓ DE LA SALUT I DELS HÀBITS SALUDABLES, COORDINACIONS AUTONÒMIQUES

- Gestió i execució del Programa de Detecció Precoç d'Hipoacúsies en l'Edat Escolar
- Gestió i execució del Programa de Valoració de les Limitacions del Carnet de Conduir i del Permís d'Armes
- Registre de Declaració de Voluntats Anticipades segons la Llei 1/2006 de Voluntats Anticipades i Decret 58/2007 de desplegament d'aquesta Llei
- Gestió de les vacunes del Sector d'Eivissa-Formentera
 - > Previsió i sol·licitud de totes les vacunes necessàries per al Sector d'Eivissa i Formentera, tant les incloses en el calendari oficial de vacunació com les no incloses.
 - > Emmagatzematge, control de l'estoc i temperatura de la cambra i de les neveres de vacunes.
 - > Distribució de les vacunes a: hospitals, centres de salut, unitats bàsiques de salut, Centre Penitenciari i centres privats.
 - > Coordinació, preparació i execució de les diferents campanyes de vacunació: grip, pneumococ, vacunació escolar.
 - > Gestió i consulta de programes de vacunes (GESVAC i e-siap).
 - > Atenció personal, telefònica o telemàtica a particulars, centres mèdics o d'altres.
 - > Revisió de les cartilles de vacunació i elaboració de la documentació destinada a centres escolars, a tutors i a pares d'alumnes.
 - > Vacunació relacionada amb la sanitat exterior.
- Recollida i posterior enviament de la documentació de les farmàcies col·laboradores del Programa de Detecció Precoç de Còlon i Recte segons el procediment establert per la Coordinació de l'Estratègia de Càncer.
- Recepció, entrega i difusió del diferent material divulgatiu com guies, pòsters o tríptics editats pels serveis o coordinats per la Direcció General.
- Assistència a cursos, congressos, jornades o reunions.

No s'ha introduït cap dada numèrica ni cap actuació concreta referent a les activitats o programes d'actuació dels serveis o coordinacions anteriorment esmentats, ja que s'han enviat als respectius caps de servei o als coordinadors autonòmics.

2. Activitats més rellevants de l'any

Les activitats més rellevants estan reflectides en la memòria de cada servei, tot i així, es destaquen les següents:

- Iniciació de les tasques per acreditar-se en la detecció i el recompte d'enterococs intestinals en aigües marines pel mètode del nombre més probable i el recompte d'*Escherichia coli* i bacteris coliformes en aigües pel mètode del nombre més probable.
- Continuació en el procés d'acreditació per a la presa de mostres i detecció de legionel·la en aigua.
- Tasques relacionades amb la sanitat exterior: s'ha produït un increment notable en el nombre de viatgers atesos i de vacunes administrades respecte als anys anteriors, 2.019 viatgers atesos, 2.507 vacunes administrades en el centre insular i 4.290 vacunes recomanades.

3. Indicadors bàsics

Els indicadors de l'activitat i el resultat dels diferents serveis es troben inclosos en la memòria de cadascun d'ells.

4. Docència

Els cursos impartits o rebuts pel personal d'aquest Centre adscrit al seu respectiu Servei estan indicats en la memòria de cadascun d'ells.

5. Altres activitats

Aquí s'inclouen les activitats efectuades en aquest Centre però que corresponen a altres direccions generals de la Conselleria de Salut.

a) DIRECCIÓ GENERAL D'ACREDITACIÓ, DOCÈNCIA I RECERCA EN SALUT

- Inspecció i control d'hospitals, centres, serveis i establiments sanitaris per sol·licituds d'autorització d'instal·lació, funcionament, renovació, ampliació o tancament.
- Inspecció d'ambulàncies per una sol·licitud de certificació tècnica sanitària de vehicles de transport sanitari o renovació de la mateixa certificació.
- Actuacions per denúncies.
- Elaboració d'informes.
- Tramitació de sol·licituds i de comunicacions que depenen d'aquesta Direcció General.
- Atenció a consultes presencials, telefòniques o telemàtiques.

b) DIRECCIÓ GENERAL DE PLANIFICACIÓ, AVALUACIÓ I FARMÀCIA

- Inspecció i control d'establiments i serveis farmacèutics segons el pla d'inspeccions establert, o bé per sol·licituds d'autorització, modificació o trasllat.
- Inspecció i control de les activitats sanitàries de fabricació a mida, distribució i venda dels productes sanitaris i de medicaments i altres productes farmacèutics.
- Tramitació de sol·licituds, notificacions i altres tràmits relacionats amb aquesta Direcció General.

c) DIRECCIÓ GENERAL DE CONSUM

- Inspeccions per campanyes d'àmbit europeu, estatal o autonòmic.
- Inspeccions motivades per denúncies o alertes.
- Atenció a consultes presencials, telefòniques o telemàtiques.

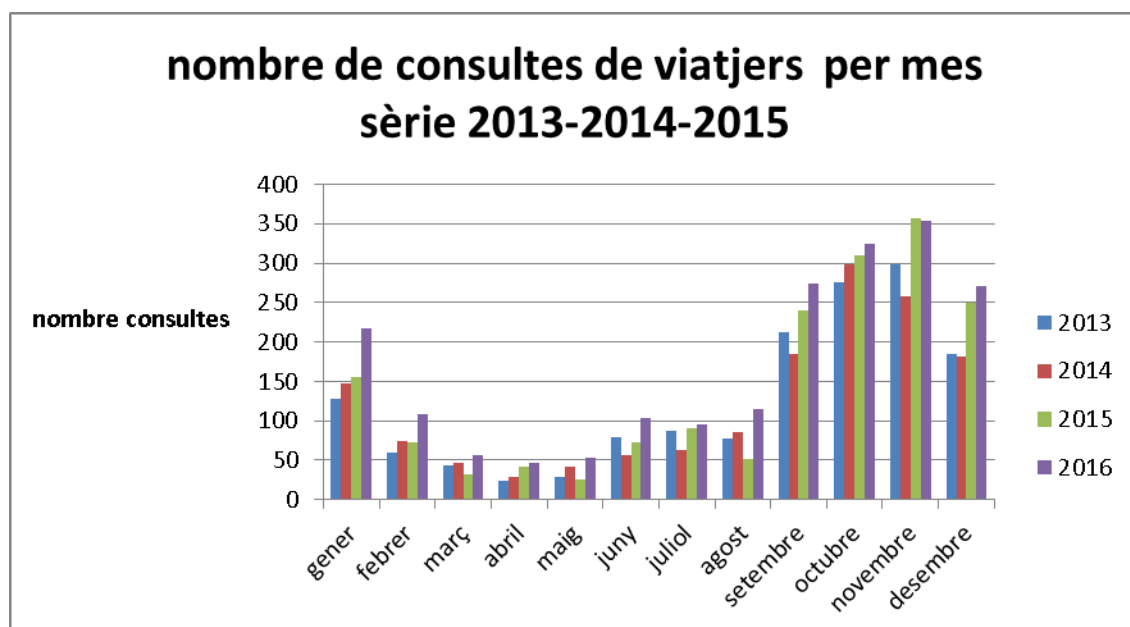
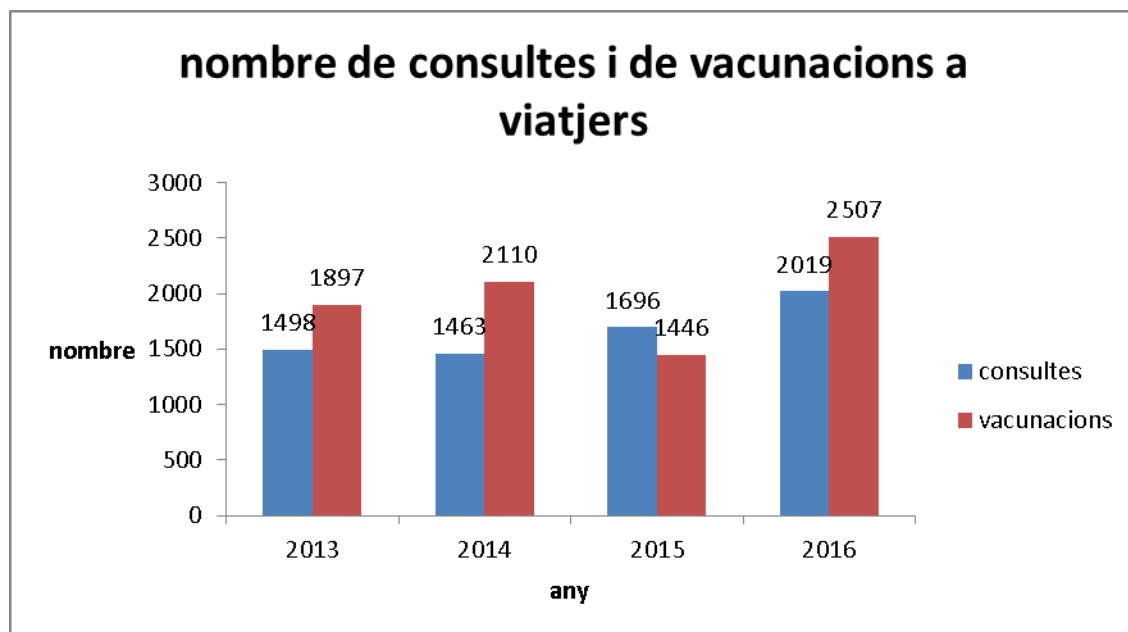
- Tramitació de denúncies o de reclamacions.
- Servei d'arbitratge mitjançant videoconferència.
- Assistència a cursos de formació o a reunions del personal adscrit a aquesta Direcció General.
- Participació i difusió d'actes relacionats amb el consumidor.

Les dades referents a aquesta Direcció General es troben en la memòria editada per la mateixa DG.

d) SANITAT EXTERIOR - CENTRE DE VACUNACIÓ INTERNACIONAL

Per a una encomana de gestió del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, el Centre Insular d'Eivissa i Formentera és el Centre de Vacunació Internacional per a les illes d'Eivissa i Formentera i, per tant, on es duen a terme les seves activitats. Com es pot veure en els gràfics de sota, el nombre de consultes i de vacunacions augmenta cada any i, fins i tot, mes a mes.

- Consells sanitaris i informació de vacunes als viatgers, tant de manera presencial com telefònica: 2.019
- Administració de vacunes obligatòries i/o recomanables: 2.507
- Expedició del Certificat de Vacunació Internacional
- Informació i indicació sobre quimioprofilaxi del paludisme
- Gestió i control de les vacunes administrades en el Centre Insular
- Introducció de dades i elaboració d'estadístiques per al Ministeri
- Expedició de taxa per vacunació internacional: 409

S'ha de tenir en compte que la realització efectiva de les activitats i programes descrits no és possible sense la tasca que duu a terme el personal (ordenança i administratiu) del Centre Insular, que inclou:

e) PERSONAL ORDENANÇA

- Condicionament i repartiment de vacunes i documentació a centres sanitaris, escolars i oficina de correus.
- Recollida de mostres en centres hospitalaris i sanitaris per enviar a diferents laboratoris.
- Atenció presencial o telefònica.

f) PERSONAL ADMINISTRATIU

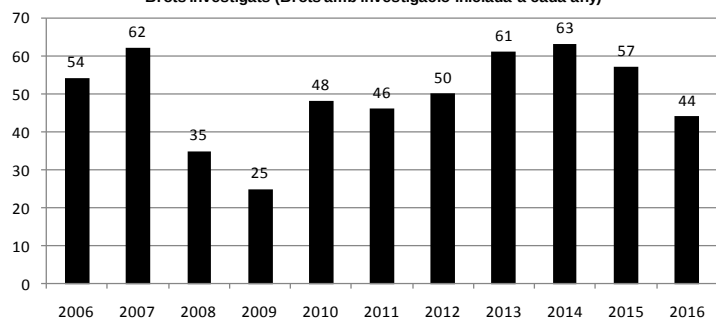
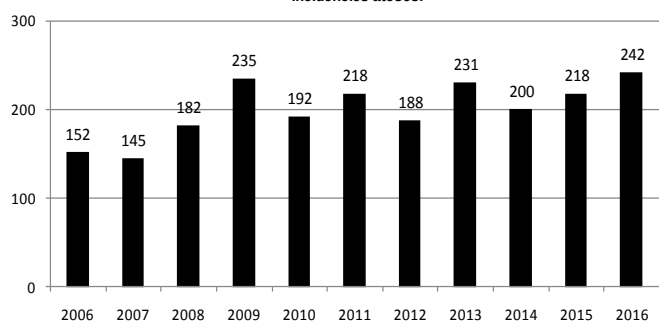
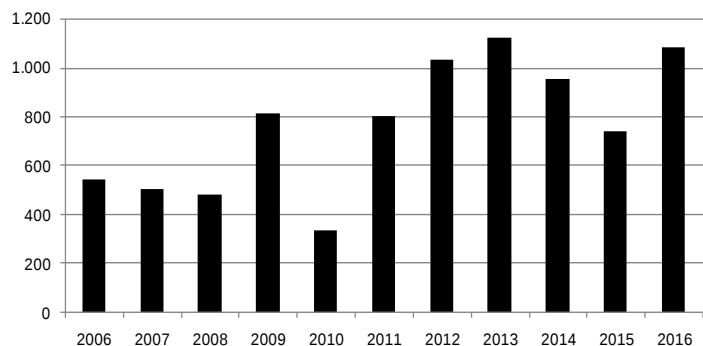
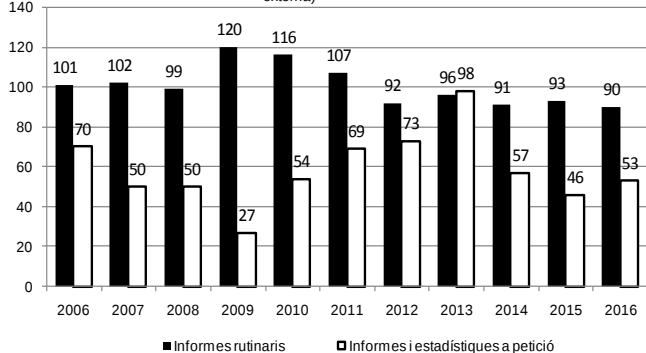
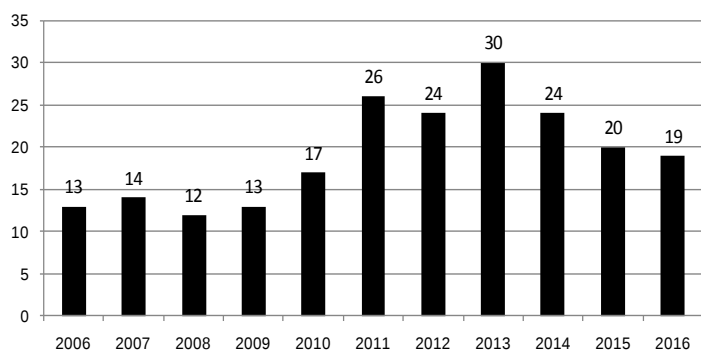
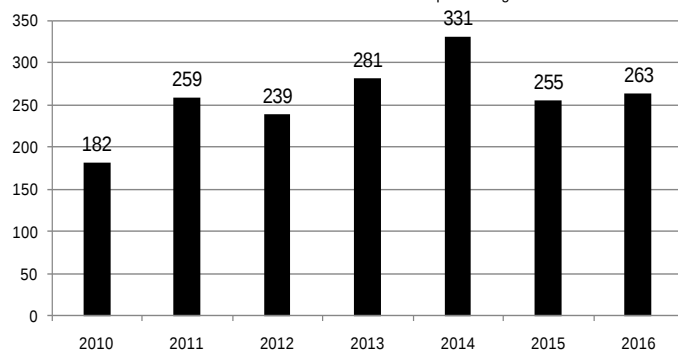
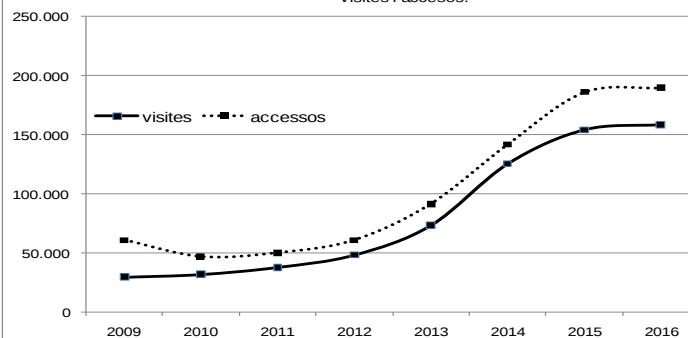
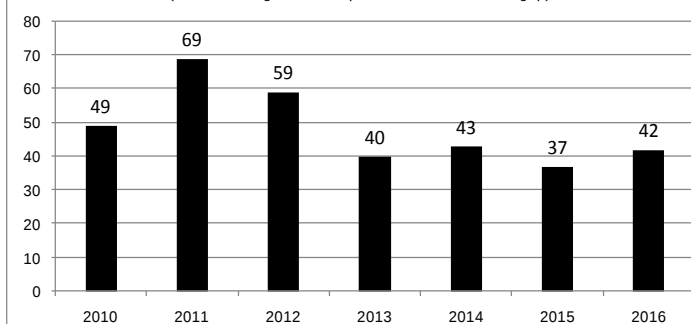
- Actuació com a oficina de registre.
- Atenció presencial, telefònica o telemàtica.
- Introducció de dades a les diferents bases, com ara SISALUT o zoonosi.
- Tramitació dels expedients de les diferents direccions generals.
- Tramitació en diferents gestions de les direccions generals, com la sol·licitud de medicaments estrangers o bé l'autorització de trasllat, d'embalsamament o d'incineració en l'àmbit de la sanitat mortuòria.
- Tràmits en tot el que fa a la gestió de compres, comandes i factures del Centre.
- Tramitació de les taxes generades.
- Tràmits relacionats amb el personal del Centre Insular: comissions de serveis, assistència a cursos o reunions, baixes, o preparació de la valisa interna.

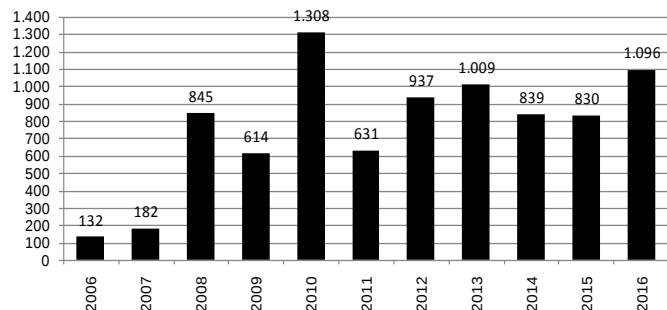
GOIB

ANNEXOS

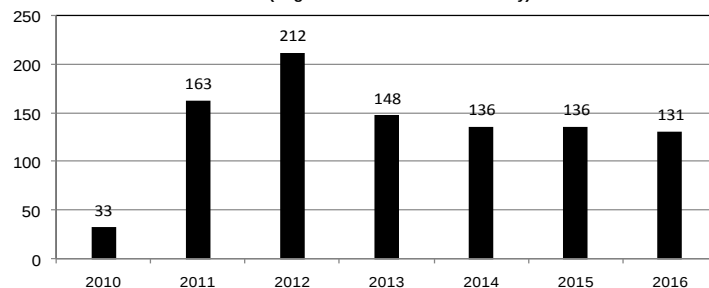
Servei d'Epidemiologia

Indicador d'activitat. Servei d'Epidemiologia
Brots investigats (Brots amb investigació iniciada a cada any)Indicador d'activitat. Servei d'Epidemiologia i Unitats Insulars.
Incidències ateses.Indicador d'activitat. Servei d'Epidemiologia i Unitats Insulars.
Comunicació d'alta de casos a les fonts d'informacióIndicador d'activitat. Servei d'Epidemiologia i Unitats Insulars. Difusió.
Informes (de difusió rutinària) i informes/estadístiques de resultats (a petició externa)Indicador d'activitat. Servei d'Epidemiologia i Unitats Insulars.
Alertes al sistema sanitariIndicador d'activitat. Servei d'Epidemiologia i Unitats Insulars.
Comunicacions al Centre Nacional d'EpidemiologiaIndicador d'activitat. Servei d'Epidemiologia
MICROSITE (www.epidemiologia.caib.es)
Visites i accessos.Indicador d'activitat. Servei d'Epidemiologia i Unitats Insulars
Enviaments de mostres gestionades en la coordinació de plans i investigació de
brots o casos.
(No inclou les gestionades per la xarxa sentinella de grip)

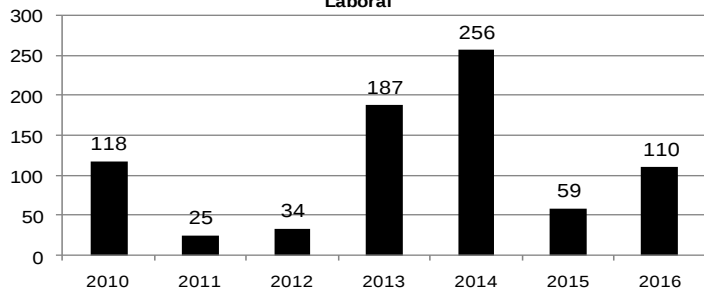
Indicador d'activitat. Servei d'Epidemiologia i Unitats Insulars.
Malalties de declaració obligatòria.
Alta de casos de malalties de declaració individualitzada.

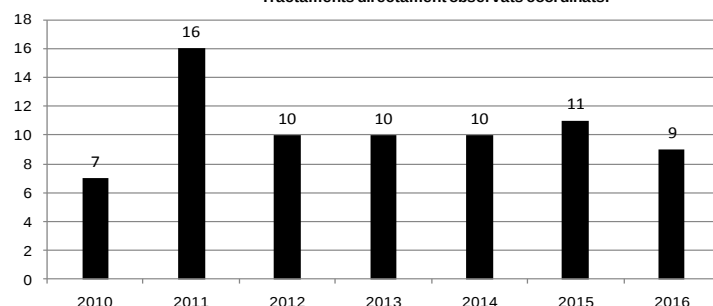
Indicador d'activitat. Servei d'Epidemiologia i Unitats Insulars
Pla de vigilància i control de la tuberculosi.
Casos amb seguiment tractament finalitzat. Inclou tot tipus de casos.
(Seguiment finalitzat dins cada any)

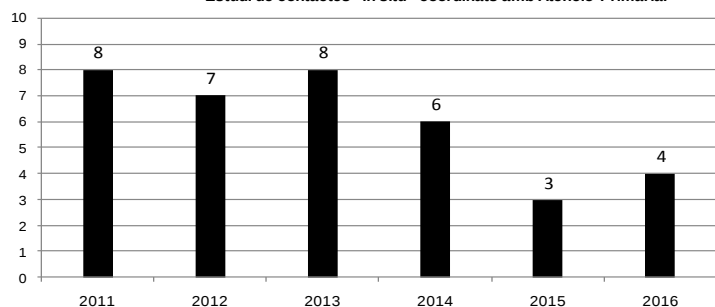
Indicador d'activitat. Servei d'Epidemiologia i Unitats Insulars
Pla de vigilància i control de la tuberculosi.
Contactes estudiats en coordinació amb Serveis de Prevenció Laboral

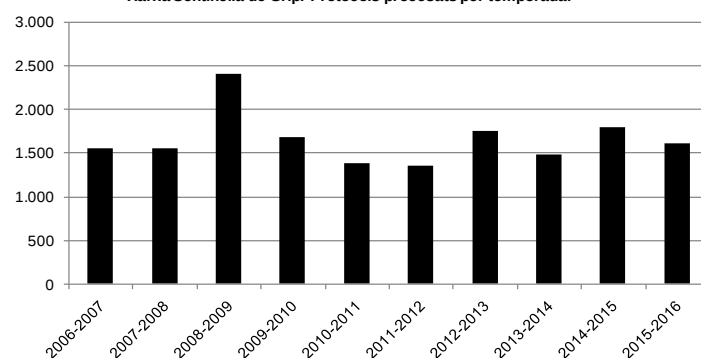
Indicador d'activitat. Servei d'Epidemiologia i Unitats Insulars
Pla de vigilància i control de la tuberculosi.
Tractaments directament observats coordinats.

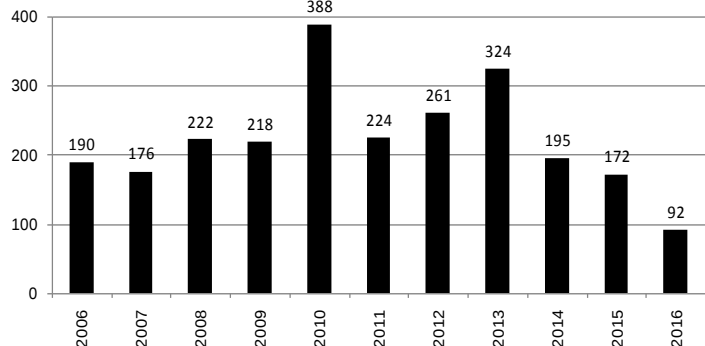
Indicador d'activitat. Servei d'Epidemiologia i Unitats Insulars
Pla de vigilància i control de la tuberculosi.
Estudi de contactes "in situ" coordinats amb Atenció Primària.

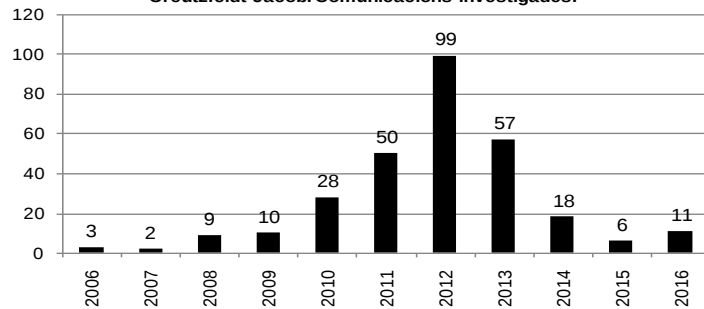
Indicador d'activitat. Servei d'Epidemiologia i Unitats Insulars.
Xarxa Sentinella de Grip. Protocols processats per temporada.

Indicador d'activitat. Servei d'Epidemiologia i Unitats Insulars.
Registre SIDA- VIH. Altes de casos al sistema.

Indicador d'activitat. Servei d'Epidemiologia i Unitats Insulars.
Plans Polio, xarampió, rubèola congènita i Malaltia de Creutzfeldt-Jacob. Comunicacions investigades.

G

